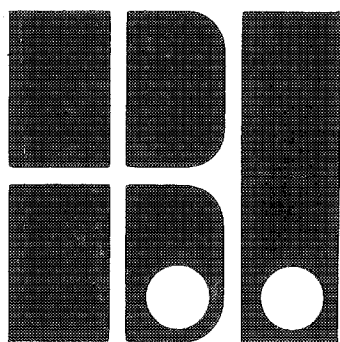
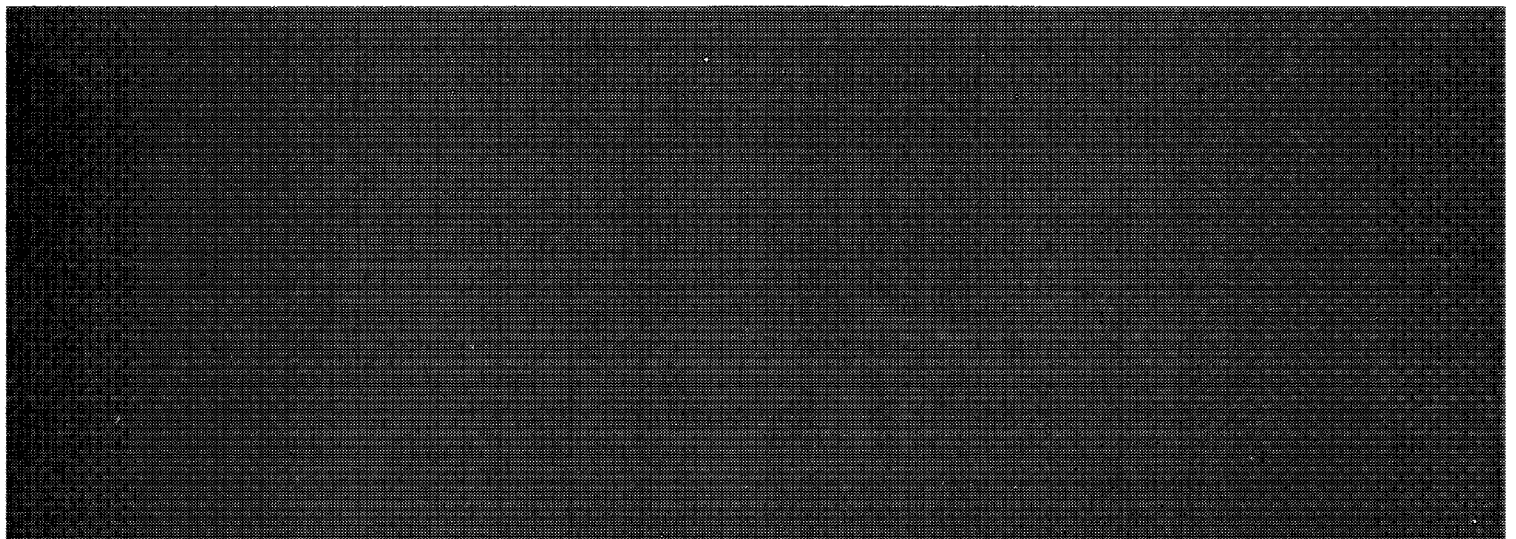
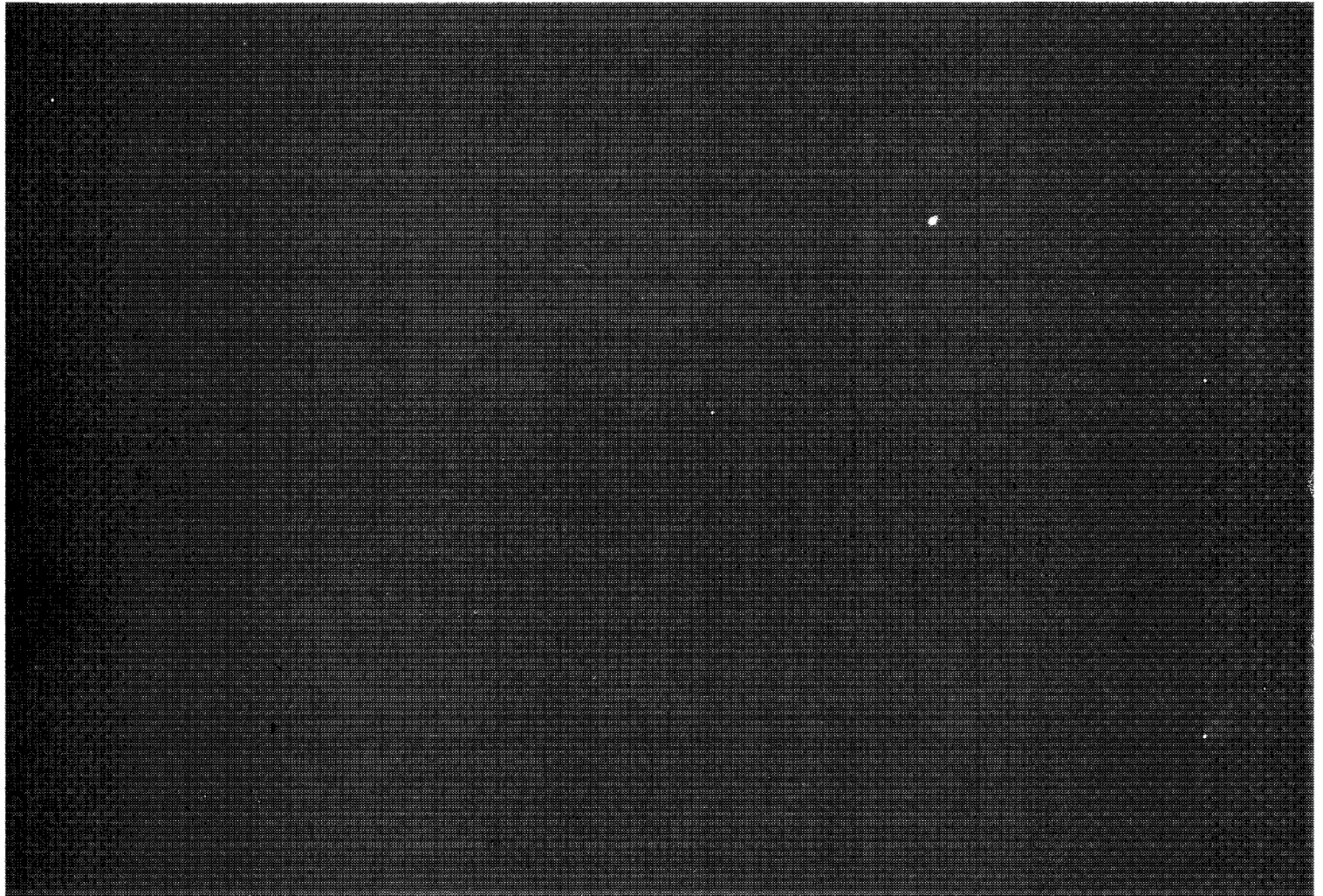
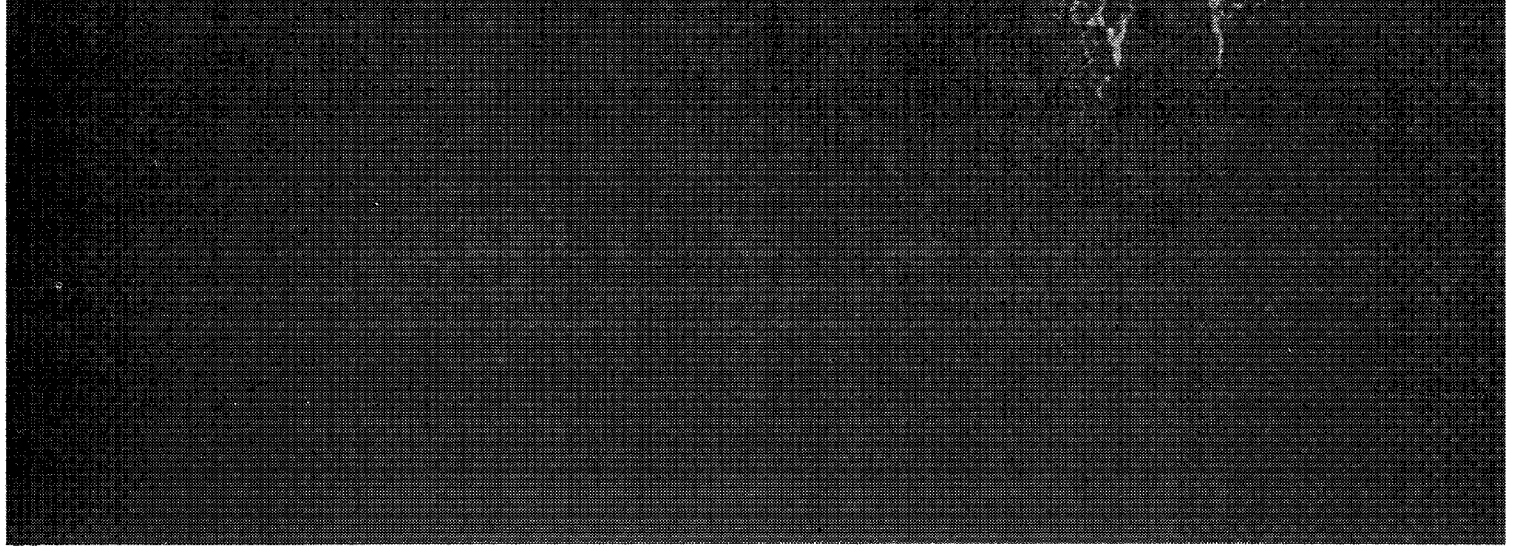

STUDIEHÅNDBOK

**DIPLOMØKONOMSTUDIET
REVISORSTUDIET
1982 - 1983**

HØGSKOLEN

STUDIEHÅNDBOK

**DIPLOMØKONOMSTUDIET
REVISORSTUDIET
1982 - 1983**

HØGSKOLEN

INNHALDSFORTEGNELSE **STUDIEHÅNDBOKEN 1982 — 83**

	Side
Forord.	4
Undervisningskalender 1982 — 83.	5
Stiftelsen Bedriftsøkonomisk Institutt	6
BI's undervisningstilbud	7
BI's styrings- og samarbeidsorganer	8
Kontaktpersoner ved BI	8
Undervisningspersonalet	9
BI's nye EDB-system.	12
Orientering om eksamen	14
— Eksamensreglement.	15
— Eksamensordensreglement.	18
Utsettelse/utmelding av studiet — fullføring	19
Studieveiledning	19
Oppslagstavler	19
Studiekort (nye studenter)	20
Åpningstider	20
Biblioteket	21
Statens lånekasse for utdanning.	23
Bokhandelen	23
Arbeidet med Diplomoppgaven.	24
Viderestudier ved University of Wisconsin, USA	32
Bedriftsøkonomisk Studentersamfund	36
Studieopplegg	39
Studieadministrasjon — Diplomøkonom- og Revisorstudiet.	39
— Diplomøkonomstudiets 1. avdeling.	39
— Diplomøkonomstudiets 2. avdeling.	41
— Revisorstudiet	62
Kursregister	64
Kursbeskrivelser	67

FORORD

Studiehåndboken for studieåret 1982/83 er en samling viktig informasjon for studentene ved Diplomøkonom- og Revisorstudiet.

I tillegg til planer for studiene og det faglige innhold i disse, inneholder håndboken en del praktisk informasjon samt de regler som gjelder ved Instituttet.

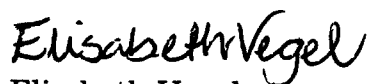
Eventuelle endringer i løpet av studieåret vil bli kunngjort ved oppslag.

Studentene bør så tidlig som mulig orientere seg om de planer som gjelder deres studium.

Bekkestua, juni 1982

STIFTELSEN

BEDRIFTSØKONOMISK INSTITUTT

Elisabeth Vegel

Konsulent, Høgskolekontoret

UNDERVISNINGSKALENDER FOR HØSTEN 1982/VÅREN 1983

Uke	Dato/mnd.	Aktivitet
	<i>August</i>	
32	09.—13.	Forkurs i rettslære og regnskapslære, Diplomøkonomstudiet
32	13.	Sensur mai/juni eksamen
33	16.—20.	Forkurs i rettslære (forts.), regnskapslære (forts.) og matematikk, Diplomøkonomstudiet
33	20.	Offisiell åpning Diplomøkonomstudiet 1982 — 86 og Revisorstudiet 1982 — 85.
34	23.—27	Første undervisningsuke, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiet
34	27.	Klagefrist mai/juni eksamen
	<i>September</i>	
39	27.09—01.10	Undervisningsfri uke
	<i>Oktober</i>	
39	01.	Innlevering av årsoppgaver, Diplomøkonomstudiet
40	04.—07.	Eksamensoppmelding desember/januar eksamen
	<i>November</i>	
46	15.—18.	Kurspåmelding for vårsemesteret 1983
47	22.—26.	Siste undervisningsuke, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiet
48	29.	Første eksamensdag, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiet
	<i>Desember</i>	
48/50	29.11—17.12	Eksamensperiode
	<i>Januar</i>	
1/2	04.—15.	Eksamensperiode
2	10.—14.	Forkurs i programmering, Diplomøkonomstudiet
3	17.—24.	Første undervisningsuke, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiet
	<i>Februar</i>	
7	18.	Sensur desember/januar eksamen, årsoppgaver innlevert 01.10.82
8	21.—25.	Undervisningsfri uke
	<i>Mars</i>	
9	04.	Klagefrist desember/januar eksamen
13	28.—31.	Påskeferie
	<i>April</i>	
13/14	01.—04.	Påskeferie forstsetter
14	05.	Utlevering av årsoppgaver, Diplomøkonomstudiet
15	11.—14.	Kurspåmelding for høstsemesteret 1983
16	18.—22.	Siste undervisningsuke, Diplomøkonom- og Revisorstudiet
17	25.	Siste undervisningsdag, Diplomøkonom- og Revisorstudiet

Uke	Dato/mnd.	Aktivitet
	<i>Mai</i>	
21	24.	Start eksamensperiode
	<i>Juni</i>	
25.	22.	Siste eksamensdag

STIFTELSEN BEDRIFTSØKONOMISK INSTITUTT

Stiftelsen Bedriftsøkonomisk Institutt er en undervisnings- og forskningsinstitusjon som gir et bredt og variert studie- og kurstilbud innenfor det økonomiske og administrative fagområdet.

BI er en selveiende stiftelse hvor de ansatte har vesentlig innflytelse på de beslutninger som fattes. Instituttets leder, rektor, velges for en fireårsperiode av de ansatte og studentene.

Driften er delvis finansiert gjennom støtte fra det offentlige. I 1981 utgjorde denne støtten omlag en tredjedel av de samlede inntekter, resten dekkes ved avgifter fra studie- og kursdeltakere.

Stiftelsen har 120 faste medarbeidere og av disse er vel halvparten tilknyttet faglig stab. I tillegg bidrar nærmere 150 personer fra næringsliv, offentlig forvaltning og forskning i undervisningen.

BI er delt i tre enheter:

HØGSKOLEN — BI-H utdanner ledere og fagspesialister for næringsliv og forvaltning.

KURSVIRKSOMHETEN — BI-K arrangerer videreutdanningskurs i økonomiske og administrative fag.

UTREDNINGSSENTERET — BI-U utfører forskning og utredning for eksterne oppdragsgivere.

Høgskolen hadde i løpet av 1981 over 3.000 studenter hvorav vel 1.000 studerte på heltid. Kursvirksomheten hadde i samme tidsrom mer enn 1.500 deltakere.

BI's UNDERVISNINGSTILBUD

HØGSKOLEN

Høgskolen gir tittelorientert utdanning innenfor økonomi og administrasjon. Målet er å utdanne faglig sterke og handlekraftige personer som er vel forberedt på den virkelighet de møter i arbeidslivet.

BI-H har følgende studietilbud:

- **Diplomøkonomstudiet (80 vekttall)**
4-årig heltidsstudium for studenter med eksamen fra videregående skole. Studiet gir en grundig innføring i det økonomisk/administrative fagområdet samt trening i praktisk analysearbeid. Gjennomført studium gir tittelen Diplomøkonom.
- **Revisorstudiet (60 vekttall)**
3-årig heltidsstudium for studenter med eksamen fra videregående skole. Studiet gir en generell innføring i det økonomisk/administrative fagområdet og spesialisering innenfor revisjonsfagene. Gjennomført revisoreksamen og to års revisjonspraksis gir tittelen Registrert revisor.
- **Bedriftsøkonomstudiet (20 vekttall)**
2-årig deltidsstudium for personer i arbeidslivet. Studiet gir en grunnleggende innsikt i det økonomisk/administrative fagområdet. Ingeniører og andre med realfaglig bakgrunn kan ta studiet over 1 år på heltid. Gjennomført studium gir tittelen Bedriftsøkonom.

KURSVIRKSOMHETEN

Kursvirksomheten gir et fleksibelt økonomisk/administrativt videreutdanningstilbud. BI-K retter sin virksomhet mot enkeltindivider, bedrifter og organisasjoner. Eksamen fra de fleste kursene kan benyttes som deleksamen i Høgskolen.

BI-K har følgende kurstilbud:

- **Studiekurs (10 vekttall)**
1-årige kurs innen ulike områder. Noen av kursene er ledelsesorienterte mens andre er orientert mot bestemte funksjonsområder. Kursene gjennomføres som ordinære kveldskurs og/eller internatkurs.
- **Spesialkurs (2 vekttall)**
1/2-årige kurs innen følgende områder: økonomi, kvantitative metoder, data, markedsføring, administrasjon og språk. Kursene tilbys både som ordinære kveldskurs og internatopplegg.
- **Fagkurs i økonomi og databehandling (10 vekttall)**
1-årig kveldskurs i økonomi og databehandling. Kurset tar spesielt sikte på personer som ønsker å studere videre innen økonomi/administrasjon.

BI's STYRINGS- OG SAMARBEIDSORGANER

BI's STYRE

Styreformann Lars Buer, LO-sekretariatet
Nestformann H.r.adv. Oluf L. Erlandsen
Rektor Jørgen Randers
Viseadm. direktør Jan Tore Odegard, Norcem A/S
Direktør Finn Y. Øien
Seksjonsleder Erik Engebretsen, Norcem A/S
Adm. direktør Thorbjørn Ustaheim, AB Volvo Industriutveckling
Professor Victor D. Norman, Norges Handelshøyskole
Studierektor Pål Korsvold (faglig ansattes representant)
Kontorsjef Leif Rognan (administrativt ansattes representant)
Student Henning Madsen (studentrepresentant)
Student Morten Svensen (studentrepresentant)

HØGSKOLERÅDET

Høgskolerådet er det høyeste interne styringsorgan ved Instituttet. Høgskolerådet skal behandle og fatte vedtak i alle vesentlige saker som ikke er tillagt Styret eller ifølge instruks pålagt rektor eller direktør. Høgskolerådet har for tiden følgende sammensetning:

Rektor Jørgen Randers (formann)
Direktør Dag Mathiesen (varaformann)
Hovedlærer Svein-Egil Hoberg (faglig ansatte)
Hovedlærer Dag Michalsen (faglig ansatte)
Hovedlærer Runar Framnes (seksjonsleder)
Avdelingsleder Egil Sandvik (avdelingsleder)
Økonomikonsulent Anders Bernt (administrativt ansatte)
Student Kristin Skåre (heltidsstudent)
Student Torbjørn Omland (deltidsstudent)

FAGUTVALGET (FU)

Fagutvalget består av 8 medlemmer som velges av og blant studentene på Diplom-økonomstudiet ved urnevalg. Videre er valgte tillitsmenn i de enkelte klasser representert i FU. Fagutvalget skal til enhver tid, på bakgrunn av BI's målsetting og samfunnsmessige funksjon, ivareta studentenes interesse på det rent faglige plan. Fagutvalgets formann er medlem av Høgskolerådet.

KONTAKTPERSONER VED BI

Rektor Jørgen Randers
Direktør Dag Mathiesen
Avdelingsleder Svein Lindbak, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiene (permisjon til 01.03.83)
Konsulent Elisabeth Vogel, Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiene (fungerende avdelingsleder til 01.03.83)
Avdelingsleder Egil Sandvik (Bedriftsøkonomstudiet)

Informasjonskonsulent Bjørn Skyberg
Studieveileder Edith-Marie Gundhus
Leder av eksamenskontoret: Konsulent Wenche Solheim
Leder av biblioteket: Bibliotekar Åse Ø. Myrvold
Seksjon for økonomiske og kvantitative fag: Amanuensis Dag Michalsen
Seksjon for administrasjonsfag og databehandling: Studierektor Rolf Erichsen
Seksjon for regnskap, revisjon og juridiske fag: Amanuensis Jan Terje Tellefsen
Seksjon for markedsføringsfag: Amanuensis Runar Framnes
Seksjon for fremmedspråk: Amanuensis Georges Gaspard

UNDERVISNINGSPERSONALET

REKTOR

Randers, Jørgen:

Ph.D., Massachusetts Institute of Technology, USA, 1973

Cand.real., Universitetet i Oslo, 1969.

FINANS

Korsvold, Pål E.:

D.B.A., Indiana University, USA, 1970

M.B.A., Indiana University, USA, 1966

B.B.A., Clarkson College of Technology, USA, 1964

Michalsen, Dag E.:

M.B.A., University of Wisconsin, Madison, USA, 1977

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1973

Ingeniøreksamen, GTI, Göteborg, Sverige, 1970

INFORMASJONS- OG DATASYSTEMER

Erichsen, Rolf W.:

Siviløkonom, Handelshøjskolen i København, Danmark, 1950

Larsen, Tor J.:

M.A., University of Lancaster, England, 1975

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1971

Strøm, Bjørn:

B.S., Purdue University, USA, 1967

JURIDISKE FAG

Faafeng jr., Sverre:

Cand.jur., Universitetet i Oslo, 1974

Skaar, Arvid Aage:

Cand.jur., Universitetet i Oslo, 1976

LEDELSE

Berg, Morten Emil:

Cand.mag., Universitetet i Oslo, 1978

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1969

Diplomeksamen, IFM, Oslo, 1971

Joynt, Patrick:

Ph.D., Brunel University, England, 1979

M.S., University of Wisconsin, Madison, USA, 1963

Komissar, Gerson E.:

Eksamen fra høyere avdeling, Trondheim handelsgymnasium, 1940

Studier i matematikk, Universitetet i Uppsala

Studier i sosiologi, Universitetet i Oslo

MARKEDSFØRING

Blom, Svein Erik:

Cand.merc., Handelshøjskolen i København, Danmark, 1953

Siviløkonom, Handelshøjskolen i København, Danmark, 1951

Framnes, Runar:

Siviløkonom, NHH, Bergen, 1971

Haglund, Lars:

Ekonomie doktor, Göteborg Universitet, Sverige, 1980

Siviløkonom, Handelshögskolan i Göteborg, Sverige, 1971

Ness, Reiar:

M.S., Stanford University, USA, 1977

Diplomøkonom BI, Oslo, 1972

Solberg, Carl Arthur:

Licencié ès économiques, L'Université de Neuchâtel, Sveits, 1969

Thjømøe, Hans Mathias:

Siviløkonom, Handelshøjskolen i Århus, Danmark, 1967

Bedriftsøkonomisk Kandidat, BI, Oslo, 1964

MATERIALADMINISTRASJON

Hoberg, Svein Egil:

M.B.A., Henley/Brunel University, England, 1978

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1974

Persson, Kurt Göran:

Tekn.lic., Tekniska Högskolan i Lund, Sverige, 1972

Civilingeniör, Tekniska Högskolan i Lund, Sverige, 1967

METODE

Evensmo, Jan:

Cand.real., Universitetet i Oslo, 1965

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1978

Foss, Tron:

Cand.real., Universitetet i Oslo, 1970

Fugleberg, Ole:

Cand.real., Universitetet i Oslo, 1981

Cand.oecon., Universitetet i Oslo, 1974

Wenstøp, Fred:

Ph.D., University of California, Berkeley, USA, 1975

Cand.real., Universitetet i Oslo, 1964

Aakre, Pål:

Bedriftsøkonomisk Kandidat, BI, Oslo, 1965

Studier ved NTH, Trondheim, 1959 – 60

OFFENTLIG ADMINISTRASJON

Stuenæs, Else:

Cand.mag., Universitetet i Oslo, 1970

Tangen, Dag:

Cand.polit., Universitetet i Oslo, 1974

ORGANISASJON

Hennestad, Bjørn W.:

Cand.sociol., Universitetet i Oslo, 1977

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1972

Rossvær, Tore:

Cand.sociol., Universitetet i Oslo, 1980

Cand.mag., Universitetet i Oslo, 1967

REVISJON

Aamodt, Randi Jørgensen:

Statsautorisert revisor, 1978

Høyere revisorstudium, NHH, Bergen, 1975

SAMFUNNSØKONOMI

Blakstad, Leiv:

Cand.oecon., Universitetet i Oslo, 1975

Hagen Ole:

Cand.jur., Universitetet i Oslo, 1953

Cand.oecon., Universitetet i Oslo, 1946

Noreng, Øystein:

Docteur de recherches, Université de Paris, Frankrike, 1972

Mag.art., Universitetet i Oslo, 1967

Ytterhus, Bjarne E.:

Cand.oecon., Universitetet i Oslo, 1969

SPRAK OG KOMMUNIKASJON

Gaspard, Georges D.:

Cand.philol., Universitetet i Oslo, 1973

Groth, Brian:

Cand.philol., Universitetet i Oslo, 1977

Habert, Kjell Magne:

M.A., Howard University, USA, 1963

B.A., University of Bridgeport, USA, 1960

Kijewski, Rudolf M.:

Cand.philol., Universitetet i Oslo, 1973

Syring, Ingvil:

Cand.philol., Universitetet i Oslo, 1972

ØKONOMISK STYRING

Eide, Dan Egil:

Høyere revisorstudium, NHH, Bergen, 1975

Siviløkonom, NHH, Bergen, 1974

Lundesgaard, Jon:

Cand.oecon., Universitetet i Oslo, 1972

Bedriftsøkonomisk Kandidat, BI, Oslo, 1965

Naug, Trygve:

Exam.oecon., Universitetet i Oslo, 1965

Bedriftsøkonomisk Kandidat, BI, Oslo, 1961

Tellefsen, Jan Terje:

Cand.jur., Universitetet i Oslo, 1976

Siviløkonom, NHH, Bergen, 1972

Teppen, Kjell Ulf:

Diplomøkonom, BI, Oslo, 1968

Revisoreksamen, BI, 1981

BI's NYE EDB-SYSTEM:

VIKTIGE RUTINER Å MERKE SEG

Det nye studentregisteret medfører nye rutiner hva angår eksamenspåmelding, utskrift av karakterprotokollen etc.

Nedenfor følger en orientering om de rutiner og endringer som direkte vil berøre studentene. Studentene bør lese dette nøye!

Statusrapport

Alle studenter vil 2 — 4 ganger årlig få tilsendt statusrapport. Statusrapporten inneholder studentens personlige data (navn, adresse, personnummer), de kurs stu-

denten er påmeldt i, evalueringsresultater samt studentens økonomiske status i forhold til BI (om semesteravgift er betalt etc.).

Studentene er selv ansvarlig for å kontrollere om det finnes feil og/eller mangler i den statusrapport de har mottatt. Dersom statusrapporten skulle inneholde feil, skal studenten henvende seg til BI's Sekretariat på Nadderud eller i Frysja-veien 33c. Sekretariatet vil sørge for at feilene blir rettet opp.

Studentene vil få tilsendt statusrapport første gang i løpet av vårsemesteret 1983.

Kurspåmelding

Alle studenter må ved slutten av hvert semester melde seg på til de kurs de vil ta i det påfølgende semester.

Studentene vil få tilsendt et kurspåmeldingsskjema ca. 2 uker før selve kurspåmeldingen finner sted.

Skjemaene skal i utfylt stand leveres til BI's Sekretariat på Nadderud eller i Frysja-veien 33c. Sekretariatet kvitterer for innlevert skjema.

Kurspåmelding for vårsemesteret 1983 vil foregå i perioden 15. — 18. november 1982 og for høstsemesteret 1983 i perioden 11. — 14. april 1983.

Kurspåmeldingsskjemaene må utfylles nøyaktig.

Kurspåmeldingen gjelder også som eksamenspåmelding for neste semesters eksamensavvikling. Eksamenspåmelding for eksamen i desember 1982/januar 1983 vil for de "gamle" studentene, dvs. Diplomøkonomstudiet kullet 1979 — 83 til kullet 1981 — 85 og Revisorstudiet kullet 1981 — 84 foregå på vanlig måte. Se eget avsnitt "Orientering om eksamen".

Eksamensnummer/registreringsnummer

Studentene ved Diplomøkonomstudiet kullet 1979 — 83 til kullet 1981 — 85 og ved Revisorstudiet kullet 1981 — 84 vil på grunn av det nye studentregisteret få tildelt nye eksamensnummer. Eksamensnummeret vil heretter bli kalt registreringsnummer.

Den enkelte student vil så tidlig som mulig i høstsemesteret 1982 få seg skriftlig meddelt sitt nye registreringsnummer.

Valg av spesialiseringsretning og kurs innenfor denne

Diplomøkonomstudentene skal i løpet av 5. semester velge spesialiseringsretning. Spesielle valgskjemaer fås på Sekretariatet. Alle studentene på kullet 1980 — 84 må ha valgt spesialiseringsretningen innen 15. oktober 1982.

Studentene skal ikke på samme måte som tidligere velge kurs samtidig som de velger spesialiseringsretning. Studentene skal *melde seg på* til de kurs de ønsker å ta innenfor sin spesialiseringsretning, samt suppleringskurs, ved å benytte de tilsendte kurspåmeldingsskjemaene (se tidligere omtale).

MERK! Studentene skal også melde seg på til de kurs som er obligatoriske innenfor den enkelte spesialiseringsretning.

ORIENTERING OM EKSAMEN

Påmelding til ordinær eksamen desember 1982/januar 1983

Påmelding til eksamen finner sted i uken 04. — 07. oktober 1982 i 2. etasje i tiden:

Mandag — fredag: kl. 1000 — 1130 og 1230 — 1400.

Mandag og onsdag: kl. 1630 — 1830.

Nærmere orientering om påmeldingsdager for studenter i Frysjavaen 33c vil bli kunngjort umiddelbart etter semesterstart.

Den enkelte student melder seg på ved personlig fremmøte med ferdig utfylt påmeldingsskjema. Fortrykt skjema sendes ut til studentene 1 — 2 uker før ovennevnte dato.

Vi gjør oppmerksom på at det ikke er anledning til å melde seg opp til eksamen etter ovennevnte tidspunkt. *For de påmeldinger som kommer etter fristens utløp vil det ikke bli anledning til å avlegge eksamen i desember 1982/januar 1983.*

Eksamensreglement og Eksamensordensreglement følger nedenfor. Sørg for at disse skriv er kjent.

Eksamensreglementet er under stadig revisjon og studentene plikter selv å holde seg ajour med det til enhver tid gjeldende reglement.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at flere kandidater gjør seg skyldig i brudd på eksamensreglementet hver eksamensperiode, oftest p.g.a. bruk av hjelpemidler som ikke er tillatt i det aktuelle fag. Reaksjonene for denne type overtredelse er strenge. Sjekk derfor alltid hjelpemiddellisten nøye før eksamen.

Hjelpemidler tillatt ved eksamen

Det finnes en liste over hjelpemidler tillatt ved eksamen i de enkelte fag. Denne fås ved henvendelse til eksamenskontoret.

Påmelding til ordinær eksamen mai/juni 1983

BI's EDB-system er under omlegging. Det nye EDB-systemet medfører bl.a. at eksamenspåmeldingen registreres samtidig med kurspåmeldingen for vårsemesteret 1983. Kurspåmeldingen vil foregå i uken 15. — 18. november 1982.

EKSAMENSREGLEMENT
Fastsatt av Stiftelsens Styre 15. desember 1981

TITTEL

§ 1

Avsluttende eksamen fra Bedriftsøkonomisk Institutt gir rett til bruk av følgende titler:

- Diplomøkonom
- Bedriftsøkonomisk kandidat
- Bedriftsøkonom BI
- Registrert revisor (tildeles av Handelsdepartementet når praksiskrav er oppnådd)

Titlene oppnås gjennom de fagkombinasjoner og kursplaner som Høgskolerådet til enhver tid bestemmer.

EVALUERING

§ 2

Studentene skal evalueres i de fag og kurs som Høgskolerådet bestemmer. Evalueringen kan bestå av skriftlig eller muntlig prøve, fagoppgave eller andre evalueringsformer som Høgskolerådet bestemmer.

§ 3

Rektor kan etter innstilling fra fagseksjonene frita for evaluering i enkelte fag eller kurs dersom tilstrekkelig kompetanse er oppnådd ved annen undervisningsinstitusjon.

Hovedkarakter vil normalt ikke bli gitt dersom mer enn 20% av det normerte antall vektall for gjeldende studentkategori er godkjent fra andre undervisningsinstitusjoner.

§ 4

Karakterskalaen 1.0, 1.1, 1.2 osv. til 6.0 benyttes med 1.0 som beste karakter, og dårligste karakter som ordinært godkjennes for bestått enkeltevaluering 4.0.

Karakterskalaen ved enkeltevaluering er således:

- 1.0 — 1.5 Særdeles godt
- 1.6 — 2.5 Meget godt
- 2.6 — 3.2 Godt
- 3.3 — 4.0 Nokså godt
- 4.1 — 6.0 Ikke bestått

Nærmere regler for innskrenket bruk av karakterskala eller bruk av karakteren Bestått/Ikke bestått kan vedtas av Høgskolerådet.

Hovedkarakteren for avsluttende studium nevnt under § 1 fastsettes med 2 desimalers nøyaktighet, og må ikke være dårligere enn 3,25 for å få tildelt tittel.

Kandidaten får ikke oppgitt tallkarakteren ved Ikke bestått eksamen.

På vitnemålet vil karakterintervallene for hovedkarakteren være:

- 1.00 — 1.75 Særdeles godt
- 1.76 — 2.50 Meget godt
- 2.51 — 3.25 Godt
- 3.26 — 6.00 Ikke bestått

Hovedkarakter og gjennomsnittskarakterer utregnes etter vektall som fastsettes av Høgskolerådet.

Det gis anledning til å få utskrift fra eksamensprotokollen før fullført studium. På denne utskrift skal det være presisert at studiet ikke er fullstendig gjennomført.

KONTINUASJON

§ 5

Ved Ikke bestått evaluering kan ny prøve avlegges i etterfølgende semestre hvor tilsvarende evaluering holdes.

I spesielle tilfelle og etter særskilt søknad kan kandidaten få avholdt ekstraordinær evaluering forutsatt at han selv betaler alle kostnader vedrørende oppgaveutarbeidelse, praktiske arrangementer og sensur.

§ 6

Det gis anledning til frivillig gjentakelse av bestått evaluering inntil man oppnår et dårligere resultat eller fristen for å avlegge eksamen utløper. Det beste evalueringsresultat gjøres gjeldende.

§ 7

All evaluering baseres på det til enhver tid gjeldende pensum. Hvis pensum eller evalueringskrav endres, har BI plikt til å arrangere 1 — en — kontinuasjonsevaluering i påfølgende semester.

§ 8

Evalueringskravene i de ulike fag oppgis ved forelesningsrekkens begynnelse og i de skriftlige kursbeskrivelser.

EKSAMEN

§ 9

Kandidater som ikke møter til, eller trekker seg fra, eksamen må betale ny avgift ved neste eksamenspåmelding i samme kurs. Dette gjelder ikke dersom kandidaten kan dokumentere gyldig fravær. Kandidaten må betale den til enhver tid gjeldende avgift.

§ 10

Kandidaten skal fremvise gyldig legitimasjon ved fremmøte til eksamen.

Kandidaten plikter å gjøre seg kjent med det til enhver tid gjeldende eksamensordensreglement samt hvilke hjelpemidler som tillates ved evaluering i det enkelte fag.

Når en kandidat gripes i fusk eller forsøk på fusk, blir saken innberettet for direktøren som i hvert enkelt tilfelle tar stilling til eventuell reaksjon. Normal reaksjon er annullering av alle innleverte eksamensbesvarelser i det aktuelle semester. Avgjørelsen kan ankes inn for Stiftelsens Styre.

§ 11

Ordinært skjer sensureringen ved to uavhengige sensorbedømmelser. Det er adgang til å gi ulike deler av en evaluering spesielle vekter. Disse vektene blir da oppgitt i oppgaveteksten og benyttet ved sensurering.

Høgskolerådet kan imidlertid bestemme andre former for sensur der dette er hensiktsmessig.

§ 12

Forskrifter for begrunnelse og klage på sensur følger Forvaltningslovens regler.

Begrunnet klage på sensur sendes skriftlig til eksamenskontoret innen 2 uker etter tidspunktet for offentliggjøring av sensur.

Krav om ny sensur skal begrunnes skriftlig og sendes eksamenskontoret innen 1 uke etter at kandidaten har fått svar på sin opprinnelige klage.

Et sensurhonorar skal vedlegges krav om ny sensur. Honorarets størrelse fastsettes av Høgskolerådet.

Ny sensur er endelig.

§ 13

Etter søknad kan kandidaten få arrangert muntlig istedet for skriftlig evaluering når spesielle, tungtveiende grunner tilsier dette.

§ 14

Endringer og presiseringer vedrørende dette reglement skal forelegges Høgskolerådet til godkjennelse.

§ 15

Dette eksamensreglement erstatter reglement av 1. november 1977 og gjøres gjeldende fra studieåret 1982/83, dvs. 01.08.82.

UTDRAG FRA EKSAMENSORDENSREGLEMENTET

1.

På eksamensdagen skal kandidaten være på plass i lokalet minst 10 minutter før oppgaven deles ut (eksamensstarttidspunkt). Eksamen begynner presis til fastsatt klokkeslett. Kandidater som uten gyldig grunn møter etter at eksamen er begynt, kan nektes adgang. De kandidater som kommer etter eksamen er startet, skal henvende seg til administrativt ansvarlig.

2.

Kandidaten er forpliktet til (jfr. eksamensreglementet § 10) — på eksamensdagen — å fremvise legitimasjon. Gyldig legitimasjon er studiebevis (BI), førerkort eller andre offentlig godtatte legitimasjonsdokumenter hvor foto muliggjør kontroll. Kandidater som ikke har gyldig legitimasjon, kan bortvises fra eksamen.

3.

Hjelpemidler utover det som er nevnt i eksamensplanen, er ikke tillatt. Medbragte mapper, vesker o.l. plasseres etter angivelse fra eksamensvakt før eksamen begynner. *Kandidater har ikke anledning til å låne hjelpemidler av hverandre.*

4.

Kandidater som ønsker å trekke seg fra eksamen etter at oppgaven er delt ut, kan ikke forlate eksamenslokalet før 1 time er gått og fremmøtelisten er signert.

5.

Ønsker kandidaten å forlate eksamenslokalet midlertidig, skal en av inspektørene varsles. Man må ikke forlate sin plass før inspektøren har gitt signal. Det er likeledes ikke tillatt å forlate eksamenslokalet i løpet av den første timen etter at oppgaven er delt ut (bortsett fra tilfelle av sykdom o.l.).

6.

Når kandidaten har pause (er ute av eksamenslokalet) plikter han/hun å rette seg etter eksamensinspektørens anvisninger. *Slike pauser skal normalt ikke overskride 5 minutter.* Kandidaten har *ikke* anledning til å snakke med andre kandidater, *forlate den etasje eksamen arrangeres i* eller låne telefon.

7.

Kandidaten får kun sensurert besvarelser i de fag der han/hun har meldt seg skriftlig opp.

8.

Kandidaten plikter til enhver tid å holde seg ajour med de regler som gjelder for avvikling av eksamen.

UTMELDING/UTSETTELSE — FULLFØRING AV STUDIER

Studentene må betale avgifter for studiets ordinære antall semestre selv om de forkorter studietiden. Instituttet forbeholder seg adgangen til å regulere avgiften på semesterbasis som følge av de endringer som måtte finne sted i Instituttets ordinære og nødvendige utgifter.

Studenter som forlenger studiet, må normalt betale ordinære avgifter for tilleggs-semester.

Innmeldingen er bindende for ett år av gangen. Det er anledning til å melde seg ut etter andre semester så sant meddelelse om dette mottas av Instituttet i REKOMMANDERT BREV INNEN 20. AUGUST.

Semesteravgiften betales forskuddsvis for ett semester av gangen.

STUDIEVEILEDNING

Studenter og andre interesserte er velkommen til å drøfte studieopplegg, yrkesmuligheter, videreutdanning m.m. med studieveileder eller avdelingsleder.

Det vil bli avholdt informasjonsmøter om videreutdanning m.v. i studietiden.

OPPSLAGSTAVLER

Melding til studenter på Diplomøkonomstudiet og Revisjonsstudiet slås opp på informasjonstavlen i 1. etasje, henholdsvis på Nadderud og Frysja.

Det er ikke adgang for studenter å benytte disse tavlene til oppslag. Oppslags-
tavler til bruk for studentene henger i underetasjen.

Det er studentenes egen ansvar å holde seg orientert om de oppslag som fortløpende slås opp. Hver melding er kun oppslått i en begrenset tidsperiode (2 uker).

Post og telefonbeskjeder til studentene: trappeoppgangen mellom 1. etasje og kjelleretasjen (Nadderud).

STUDIEKORT (NYE STUDENTER)

Studiekort fås ved henvendelse til sekretariatet 1. etasje. Studentene må medbringe legitimasjon og bilde.

NB! Studiekortet er ugyldig uten kvittering for betalt semesteravgift.

ÅPNINGSTIDER

SEKRETARIATET, Hans Burums vei 30

Ekspedisjonstid mandag — fredag kl. 10.00 — 11.30/12.00 — 15.00

SEKRETARIATET, Frysjavaen 33c

Ekspedisjonstid mandag — torsdag kl. 10.00 — 11.00/13.00 — 14.00/16.30 — 19.30. Fredag stengt

LESESAL 1. etasje, Nadderud

Mandag — fredag kl. 08.00 — 22.00.

Lørdager kl. 09.00 — 14.00.

Lesesalen på Nadderud er stengt i eksamensperiodene.

LESESAL Pilestredet 75c

Mandag — fredag kl. 08.00 — 21.00.

LESESAL Frysja, rom U015

Mandag — fredag kl. 08.00 — 21.00

Lørdag kl. 09.00 — 14.00

EDB-AVDELINGEN (Hans Burums vei 30)

Studentene har 21 terminaler til sin disposisjon. Terminalrommet er plassert i underetasjen. Foruten programmering o.l. brukes EDB-anlegget til analyser som utføres av en rekke forskjellige programpakker. I undervisningsperiodene (høst- og vårsemesteret) er åpningstidene for terminalrommet normalt:

Mandag — fredag kl. 09.00 — 21.00

Lørdag kl. 09.00 — 14.00

Studentveiledning:

Mandag — fredag kl. 15.30 — 21.00

Lørdag kl. 09.00 — 14.00

I eksamensperioder, ferier o.l. vil åpningstider variere, og vil bli gjort kjent ved oppslag.

Driftssjef: Jan Kverneland.

KANTINE NADDERUD

Kantinen er åpen for alminnelig servering mandag — fredag kl. 10.00 — 12.30/
13.00 — 17.00. Middagsservering kl. 14.00 — 17.00. Kaffe og te fra kl. 08.00.

KANTINE FRYSJA

Kantinen er åpen for alminnelig servering mandag — fredag kl. 08.00 — 19.00.

FAGLIG STAB, konferansetider

Se eget oppslag ved begynnelsen av semesteret.

BIBLIOTEKET

Biblioteket ligger i 1. etasje på Nadderud, Hans Burums vei 30. Telefon 12 30 50,
etter kl. 16.00: 12 32 61.

Åpningstider:

Mandag — torsdag kl. 10.00 — 15.00, kl. 16.30 — 19.30.

Fredag kl. 10.00 — 15.00.

Fra medio juni til medio august er det åpent mandag — fredag kl. 10.00 —
15.00.

Det utlånes materiell til alle interesserte, men fortrinnsvis til studenter og ansatte
ved Instituttet.

Bibliotekets samling omfatter:

- Ca. 400 periodika
- Ca. 16.000 bøker, tidsskriftårganger og diplomoppgaver. Fagbøkene dekker hovedsakelig økonomisk/administrative emner. Litteratur finnes også innen områdene databehandling, matematikk, språk, jus og sosiologi.
- Oppslagsverker, håndbøker, bibliografier, ordbøker, pensum
- Kompendium, eksamens- og årsoppgaver, samt diplomoppgaver fra BI
- Språk-kassetter

Hjelpemidler i litteratursøkingen

Kortkatalogen er det viktigste hjelpemiddel til å finne frem i bibliotekets samlinger. Den er delt i:

- alfabetisk del hvor man slår opp på forfatter, medforfatter, utgiver, tittel eller serie
- systematisk del
- emneregister til systematisk del

Diplomoppgaver er registrert i egen katalog etter forfatter, tittel og emne.

Biblioteket benytter den universelle decimalklassifikasjon (UDK) i systematisk katalog og ved hylleoppstilling.

Øvrige hjelpemidler

- Periodikalister
- Tilvekstlister over nye bøker
- Tilvekstlister over diplomoppgaver ved BI
- Bibiligrafier og referatorganer

Orientering om bruken av kortkataloger, oppstilling av litteraturen og lånemuligheter fås ved henvendelse til personalet.

Utlånsregler

Bøker, tidsskrifthefter og annet materiell som ønskes lånt, forevises personalet og det kvitteres med tydelig navn og eventuelt adresse/telefonnummer.

Følgende materiale lånes ikke ut, men kan beyttes på lesesalen:

- Oppslagsverker, håndbøker, ordbøker, bibliografier
- Årsoppgaver
- Eksamensoppgaver (kan lånes for kopiering innen "huset")

Lånetiden er:

- Tidsskrifter 1 uke
- Øvrig materiell 2 uker

For litteratur som er mye etterspurt, kan lånetiden forkortes til lesesalbruk for dagen. Biblioteket kan i særlige tilfeller tilbakekalle en publikasjon før lånefristens utløp. Litteratur som ikke brukes av de ansatte på BI, kan etter anmodning lånes ut via biblioteket. Lånefristen må overholdes, på den måten skaper vi et lettere tilgjengelig bibliotek. Hvis ingen annen ønsker å låne boken, kan lånetiden forlenges. Når en bok purres, skal den umiddelbart leveres tilbake.

Reservering av bøker

Hvis boken er utlånt, kan den reserveres for ny låntaker. Det blir satt opp melding når boken kan hentes (oppslagstavle på gangen utenfor biblioteket). Boken må hentes innen 1 uke fra melding er sendt.

Innlån fra andre biblioteker

Bestillinger mottas på tidsskriftartikler og bøker som finnes ved andre bibliotek.

Kopiering

Etter gjeldende lov kan biblioteket kopiere en enkelt artikkel i et samleverk, en avis eller et tidsskrift, samt korte avsnitt av en bok for benyttelse i forsknings- og studieøyemed. Forøvrig henvises til bokhandelens selvbetjeningsapparat.

Tilbakelevering

av lånt materiell kan skje personlig eller pr. post.

Innkjøp

Alle har adgang til å foreslå litteratur innkjøpt til biblioteket. Egne forslagsblanketter til dette formål finnes i utlånsskranken.

STATENS LÅNEKASSE FOR UTDANNING

Stønad til heldagsstudenter

Studenter på Diplomøkonomstudiet og Revisorstudiet har adgang til å søke studielån og stipend i Statens Lånekasse for utdanning, Økernvn. 145, Postboks 195 — Økern, Oslo 5, telefon 02/64 52 52.

Orientering fra Lånekassen og søknadsskjemaer finnes utlagt på Sekretariatet.

Søkere som er igang med utdanningen og som ønsker å få pengene utbetalt når undervisningsåret begynner, må søke innen 1. mars.

Søknaden sendes *direkte* til Lånekassen.

Søkere som skal begynne ved BI, må legge ved bekreftelse om opptak i søknaden.

Når søknaden er innvilget helt eller delvis, blir utbetalingspapiret sammen med melding om behandlingsresultatet, utlevert søkeren gjennom BI.

Lånevilkår og tilbakebetalingsregler fremgår av heftet Stipend og Lån til utdanning som fås ved henvendelse til BI's sekretariat eller direkte til Lånekassen.

BOKHANDELEN

Bokhandelen er en avdeling av Juul Møller A/S hvis hovedforretning ligger i Oslo sentrum.

Avdelingen på BI drives i forståelse og i samarbeid med Bedriftsøkonomisk Institutt og Studentersamfundet, for å gi studentene et allsidig og godt litteraturtilbud på stedet. Fast ansatt er en bokhandler som har ansvaret for den daglige drift.

Ved hver semesterstart utarbeider bokhandelen en *bokliste* for hver linje og klasse. Disse listene er bygget på de fagdisposisjoner Instituttet har fått fra sine lærere og inneholder *kun* bøker som er oppgitt i disse. Hensikten er å lette litteraturoversikten for den enkelte student, samt å gjøre ekspedisjonen enklere for bokhandelen ved bokkjøp. Boklisten kan også brukes som bestillingsliste for den som måtte ønske dette (se forøvrig veiledning på boklisten).

Av tidsmessige årsaker trykkes boklisten før bøkene kommer inn til lager. Dette kan forårsake at listene ikke alltid stemmer overens med hva som er pensum i enkelte fag, idet utsolgte bøker og for små restopplag kan medføre skifte av litteraturen. Bokhandelen er allikevel informert om hva som er riktig pensum og vil sørge for riktig levering.

Ved siden av å ha de aktuelle fagbøker på lager, besørger bokhandelen gjennom sine nasjonale og internasjonale forlagsforbindelser bestillinger på annen litteratur som måtte ønskes.

Det hele er lagt opp som selvbetjening, men personalet står mer enn gjerne til disposisjon med råd.

Gjennom egen Tidsskriftavdeling i sentrum formidles tidsskrifter fra hele verden.

Foruten faglitteratur kan studentene finne elektroniske regnemaskiner, rekvisita, bokhyller m.m., samt endel skjønnlitteratur. Annen skjønnlitteratur skaffes ved bestilling.

Åpningstider:

Mandag kl. 10.00 — 18.00.

Tirsdag — torsdag kl. 10.00 — 17.00.

Fredag kl. 10.00 — 14.30.

Lørdag stengt.

NB! Utvidet åpningstid ved semesterstart.

Bøkene fås også i sentrum: JUUL MØLLER A/S, Nedre Slottsgt. 11, telefon: 41 19 00.

ARBEIDET MED DIPLOMOPPGAVEN

1. Formålet med diplomoppgaven

Studentene ved Diplomøkonomstudiet skal i løpet av studiets 2. avdeling skrive en diplomoppgave. Diplomoppgaven skal dreie seg om et selvvalgt problemområde, som oftest innenfor studentens spesialiseringsretning.

Diplomarbeidet skal i tillegg til å vise om studenten alene eller i gruppe har evne til å anvende tilegnet kunnskap, også være en læringsprosess. Diplomarbeidet tar sikte på å gi studentene kunnskaper og ferdigheter i utredningsmetodikk. Studentene skal kunne bearbeide et bredt formulert problem og kunne legge frem og gjennomføre en utredning som — innen gitte tids- og ressursrammer — så godt som mulig bidrar til problemets løsning eller gir et godt beslutningsgrunnlag.

2. Valg av problemområde

Studenter har plikt til selv å finne problemområder som er egnet til diplomoppgaver. Egne forslag leveres skriftlig med en kortfattet beskrivelse av etv. oppdragsgiver, bakgrunn, problemstilling og hensikt. En faglærer i den respektive fagseksjon godkjenner forslaget.

De forskjellige fagseksjonene presenterer i tillegg enkelte problemområder som egner seg til utredning i en diplomoppgave. Disse forslagene til diplomoppgaver har fagseksjonen dels fått fra utenforstående interessenter som firmaer og forvaltning, dels er det problemområder som har almen interesse. Alle forslag som innkommer fra utenforstående interessenter (oppdragsgivere), skal godkjennes av den respektive fagseksjon.

Kravene til et problemområde for diplomoppgave er at det skal innbefatte vesentlige deler av problemanalyse, metodevalg og problemløsning. Utførelse av undersøkelser allerede planlagt av andre godtas ikke.

3. Størrelse på arbeidsgrupper

Diplomarbeidet utføres som regel av to studenter som tilsammen utgjør en arbeidsgruppe. Unntagelsesvis kan etter søknad en diplomoppgave utføres av tre studenter. Denne søknad sendes avdelingsleder for Diplomøkonomstudiet sammen med veileder på oppgaven, avgjør arbeidsgruppens størrelse. Kriterier som blir lagt til grunn for denne avgjørelsen, er oppgavens arbeidsomfang.

4. Tidsplan for diplomarbeid og diplomseminar

Diplomarbeidet er en integrert del av selve studiet. Arbeidet med oppgaven representerer en stor del av arbeidsbelastningen i studiets siste del (4 vekttall i 7. semester og 6 vekttall i 8. semester).

Følgende tidsplan skal normalt følges:

6. semester

- a) Orientering om diplomarbeidet og godkjenning av forslag til diplomoppgaver (februar/mars).
- b) 15. april: Innlevering av definisjon av problemområdet som skal utredes. Leveres på eget registreringsskjema.
- c) Tilbakemelding til studentene fra fagseksjonene og administrasjonen ang. problemområdet vil skje i løpet av mai måned.

7. semester

- a) **1. september:** Innlevering av en presisering og utdyping av det problem som skal utredes. Omfang: ca. 3 sider.
- b) **1. oktober — 15. november** (bestemmes av veileder): Innlevering av statusrapport over det arbeid som er utført samt plan for det videre arbeid. Denne rapporten skal i detalj vise opplegg, innhold og gjennomføring av diplomarbeidet. Omfang: ca. 10 sider.

8. semester

Diplomoppgaven (sluttrapporten) skal innleveres innen 31. mars.

5. Diplomseminar

Innenfor hver spesialiseringsretning vil det normalt bli tilbudt diplomseminar. Studentene vil kunne velge om de ønsker å følge slike seminar, eller skrive diplomoppgave uavhengig av seminarene. Diplomseminarene er ment som et veilednings- og integreringstilbud til deltakerne.

6. Veiledning

Alle studenter får tildelt en eller flere veiledere for diplomoppgaven. Dette skjer vanligvis ved at studentene selv tar kontakt med den person de kunne tenke seg å ha som veileder. Som regel vil det være personer i BI's stab, men det kan også være personer utenfor staben f.eks. ved oppdrag. Veileder/kontaktpersonenes oppgave er ikke å løse oppgaven for studentene, men å veilede. Dette betyr at for å få et godt resultat av veiledningen, må studentene være forberedt og vite hva de skal spørre om.

Det finnes enkelte som ikke benytter seg av veiledning under arbeidet med besvarelsen. Dette er en ulempe. Veileders rolle er å stille seg kritisk til det arbeid som er utført. Det er bedre å få denne kritikk under gjennomføringen av arbeidet enn ved sensuren. En rekke veiledere setter pris på å få en skriftlig orientering om hva man vil diskutere på forhånd.

I de tilfeller man er misfornøyd med en veileder, kan man be om å få oppnevnt en ny veileder. Staben har i tillegg anledning til å nekte å veilede oppgaver/studenter.

Det er en selvfølge at avtale om veiledningsmøter treffes på forhånd. Konferansetimene bør benyttes.

7. Arbeidsmetodikk

Arbeidet med diplomoppgaven skal foregå parallelt med de øvrige arbeidsoppgaver i 6., 7. og 8. semester. Det er viktig å være klar over at både planlegging og gjennomføring av et utredningsarbeid ofte kan være svært tidkrevende. Kom derfor hurtig i gang med arbeidet.

Undersøkelsesopplegget bør diskuteres nøye både med veileder og oppdragsgiver, — spesielt bør problemdefinisjon, metodevalg og datainnsamlingsbehov være gjennomdrøftet før det legges ned omfattende arbeid med undersøkelsen.

Forsøk å komme vel forberedt til konferanse med veileder eller oppdragsgiver. Gjør klart hva som ønskes diskutert.

Opplegget av en undersøkelse er svært avhengig av problem- og metodevalg. Studenten bør sette seg godt inn i vitenskapelige tenkemåter og metoder før arbeidet påbegynnes.

I henhold til diplomarbeidets nivå og omfang vil BI anbefale følgende innføringsbøker i vitenskapelig metode:

J. Arbnor/B. Bjerke: Företagsekonomisk metodlära, Studentlitteratur 1977.

Ottar Hellevik: Forskningsmetode i Sosiologi og Statsvitenskap, Universitetsforlaget 1971.

Stein Bråthen: Modeller av menneske og samfunn, Oslo 1981

H. W. Smith: Strategies of Social Research, New Jersey 1981, 2. utgave

Oppstart av utredningsarbeid

7.1 Bakgrunn

Bakgrunn for oppgaven. Beskrivelse av det påtenkte problem. Klargjøring av hvem oppgaven skrives for.

7.2 Avgrensning og formulering av oppgaven

Her tas kontakt med oppdragsgiver og eventuelt veileder. Litteraturstudier må forutsettes nødvendig, evt. også kontakt med personer i "bransjen". Skriv ned en definisjon av problemområdet som grunnlag for diskusjon med oppdragsgiver og veileder.

7.3 Metodediskusjon og metodevalg

Undersøkelsesmetode velges i lys av problemet og egne forutsetninger. I metode-læren opereres det ofte med følgende tre metoder: analytisk metode, system-metoden og aktørmetoden.

7.4 Planlegging

En plan for undersøkelsen utarbeides, gjerne i samarbeid med veileder/oppdragsgiver.

7.5 Problemer ved gjennomføringen

— *Tilgang på litteratur:* For en rekke av de emner som behandles i diplomopp-gaver, vil det være vanskelig å skaffe tilfredsstillende litteratur på kort tid. For de

studenter som baserer seg på omfattende litteraturstudier, må man regne med lang bestillingstid på utenlandsk litteratur.

— *Tilgang på øvrige opplysninger:* Ved intervjuer og annen datainnsamling (f.eks. spørreskjemaer) er det ikke alltid lett å få de opplysninger som trengs. Hvert år må flere oppgaver gis opp på grunn av manglende eller forsinkede data. Ta nøye hensyn til dette når man setter opp planleggingsrapport.

— *Skriving av besvarelsen:* Diplomoppgaven skal også være en trening i å kunne formulere seg skriftlig, dvs. kunne skrive en rapport på en logisk, lettest måte og på korrekt norsk. Man må være klar over hvem man henvender seg til. Det er unødvendig å fortelle sensorene enkle sammenhenger i økonomisk/administrative fagområder. Forutsett at sensor ihvertfall kan like meget om dette emnet som deg selv. Er det nødvendig å forklare definisjoner etc. for oppdragsgiver, bør dette gjøres som et separat bilag som ikke leveres med oppgaven.

De færreste kan klare å skrive det endelige trykkeklare manuskript i en vending. De fleste må foreta bearbeidelser av manuskriptet flere ganger før de er fornøyd. Mange leverte besvarelser bærer preg av ikke å være bearbeidet.

Ved gjennomlesningen av det første manuskriptet bør man legge vekt på ett spesielt område hver gang man leser. Følgende områder er av betydning:

- Logisk sammenheng
- Språkbehandling
- Setningslengde og -oppbygging, tegnbruk
- Gjentakelser

Når alt dette er rettet opp og manuskriptet renskrevet på nytt, kan man lese gjennom med vekt på å se alle forhold sammen.

8. Formelle krav til diplomoppgaven

8.1 Format og layout

Diplomoppgaven skal trykkes i A4 format. Oppgaven skal være maskinskrevet. Det finnes ingen faste normer for linjeavstand og marger. I tvil om hva som egner seg, kan man benytte de retningslinjer som finnes for årsoppgaver. Oppgaven skal innleveres fast innbundet med omslag i stiv kartong (f.eks. som BI's kompendier).

8.2 Antall eksemplarer

Diplomoppgaven skal i ferdig stand leveres i 4 — fire — eksemplarer til Sekretariatet.

8.3 Omslaget skal inneholde følgende opplysninger

- a) Diplomoppgave ved Bedriftsøkonomisk Institutt. (Det er i den forbindelse ikke lov å benytte BI's logo.)

- b) Tidspunkt for innlevering.
- c) Tittel.
- d) Eksamensnummer og/eller navn.

Tittelen bør gjennomtenkes nøye. Alt for mange oppgaver har titler som

- ikke er dekkende for hva som er behandlet
- er for omstendelige

Det er hensiktsmessig å benytte en todelt tittel: a) hovedområdet og b) forklarende undertittel.

NB! Ved konfidensielle oppgaver skal dette tydelig fremgå på omslaget.

8.4 Sammendrag

Like etter omslaget på de innleverte oppgaver, dvs. før forord, innholdsfortegnelse etc., skal bindes inn et sammendrag av oppgaven. Sammendraget må ikke overskride 2 A4 sider og skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Studenten(e)s navn og kontaktadresse/telefon.
- b) Årskull (f.eks. 1979 — 83).
- c) Innleveringsmåned og -år.
- d) Ved konfidensielle oppgaver skal dette påføres, samt til hvilket tidspunkt de er konfidensielle.
- e) Fagområde (f.eks. Markedsføring, Regnskap, Investering/Finansiering etc.).
- f) Sammendrag av oppgaven f.eks. ved hjelp av
 - problemdefinisjon
 - kort om datainnsamling
 - analysen
 - konklusjonene
 - sentrale litteraturhenvisninger

8.5 Innholdsfortegnelse og forord

Diplomoppgaven skal ha en innholdsfortegnelse som angir på hvilken side de forskjellige avsnitt og underavsnitt befinner seg. Innholdsfortegnelsen bør settes opp slik at det gir en klar oversikt over oppgavens disposisjon og innhold.

Mange foretrekker å lage en egen oversikt for å henvise til tabeller og figurer i teksten.

I forordet til oppgaven kan det skrives en kort selvkritikk av arbeidet som er gjennomført. Man kan kommentere både svake og sterke sider ved oppgaven og også forklare årsaken til avvik fra den opprinnelige disposisjon. Husk at oppgaven må godkjennes på nytt dersom avvikene er vesentlige.

8.6 Litteraturfortegnelse

Diplomoppgaven skal inneholde litteratur oversikt som plasseres bakerst i besvarelsen. Det finnes flere måter å redigere litteraturlisten på. Kjente eksempler vil man finne i forskjellig pensumlitteratur. Litteraturhenvisningen må inneholde:

- a) Etternavn og initialer for fornavn
- b) Full tittel på boken, tidsskriftet og/eller artikkelen
- c) Forlag og utgivelsessted
- d) Tidspunkt for utgivelsen

Henvisningen i teksten kan skje på flere måter. Imidlertid skal henvisningen alltid komme i tilknytning til referansen og ikke samles til slutt i et avsnitt. Litteraturhenvisningene anses for en viktig detalj og bør derfor være så effektiv og presis som mulig.

8.7 Spørreskjemaundersøkelser

Fra og med studentkullet 73/76 forlanges det at alle diplomoppgaver som bygger på intervju- eller enquete-metoder, også inneholder resumé av besvarelsen beregnet på de som er intervjuet. For å få godkjent oppgaven forutsettes det altså en tilbagemelding til de som ble spurt/intervjuet, om de selv ber om det.

I de tilfeller hvor respondentene (svarene) ikke vil være identifiserbare, vil det selvsagt heller ikke være mulig å gjennomføre dette.

Det bemerkes dessuten at alle spørreskjemaer og lignende data som studentene samler inn i forbindelse med diplomoppgaver, skal innleveres til — og oppbevares på en forsvarlig måte av Bedriftsøkonomisk Institutt, eller makuleres på betryggende måte etter avtale med veileder/oppdragsgiver.

9. Innlevering

9.1 Tidsfrister

31. mars i 8. semester er ordinær frist for innlevering av diplomoppgaven.

9.2 Leveringssted

Besvarelsen skal leveres eller sendes til BI's sekretariat, adresse: Postboks 69, 1341 Bekkestua.

9.3 Registrering

Levering av det nødvendige antall eksemplarer registreres i protokoll på sekretariatet. Registrering blir ikke foretatt før alle formelle krav er overholdt (antall, innbinding, omslag, sammendrag etc.). Studenten skal ha kvittering for levert oppgave.

9.4 Oppbevaring

Etter sensur oppbevares diplomoppgavene på biblioteket. Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst. Eksemplarer av spesielt gode oppgaver sendes Universitetsbiblioteket og biblioteket ved Norges Handelshøyskole.

9.5 Disposisjonsrett

BI forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsen i undervisningen. Besvarelsene vil også kunne bli benyttet i utrednings- og forskningsarbeid som er igangsatt av BI's stab og som diplomoppgavene er en del av.

Studentene har ut over dette full disposisjonsrett. Dette betyr at studenten har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte besvarelse. BI's øvrige studenter skal ha anledning til å låne besvarelsene på biblioteket.

9.6 Konfidensiell behandling

Oppgaver kan etter søknad til avdelingsleder på Diplomøkonomstudiet gjøres konfidensielle i 1 år, unntaksvis i 2 år. Søknaden skal inneholde dokumentasjon på hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet, f.eks. ved bekreftelse fra oppdragsgiver.

10. Evaluering

Oppgaven skal bedømmes av to personer. Disse sensorene oppnevnes av direktøren etter forslag fra avdelingslederen for Diplomøkonomstudiet.

Sensurering av diplomoppgaver vil ofte ta noen tid. For oppgaver som er levert innen 31. mars, vil sensuren foreligge i juni samme år. Studenter som ikke overholder fristen 31. mars, men leverer før 30. november, vil ikke få sensur før i februar året etter.

Følgende tidsplan gjelder således for sensuren:

<i>Innlevering:</i>	<i>Sensur:</i>
1. desember — 31. mars	Juni
1. april — 30. november	Februar

Ved omsensur av diplomoppgaver følger man de samme regler som gjelder for andre eksamensoppgaver. Dette betyr at man får oppnevnt to nye sensorer.

11. Kontinuasjon

Dersom diplomarbeidet ikke godkjennes skal omarbeiding skje i henhold til veileders anvisninger og ny sluttrapport innleveres. Ovenfor nevnte innleveringsfrister gjelder også for omarbeidede oppgaver.

VIDERESTUDIER VED UNIVERSITY OF WISCONSIN

1. Generell informasjon om viderestudier i USA:

Master of Business Administration (MBA) studiet tilbys ved de fleste universiteter i USA, og søkes av studenter med svært ulik bakgrunn (f.eks. ingeniører, jurister, filologer etc.).

I prinsippet er MBA-programmet 2-årig, men universitetene tilbyr normalt et 1-årig studieopplegg til studenter som allerede har en lavere universitetsgrad innen fagområdet økonomi/administrasjon (Diplomøkonomer tilhører denne kategori).

Ved noen få universiteter vil alle studenter måtte gjennomføre et 2-årig program, uansett tidligere bakgrunn. (Dette gjelder f.eks. Harvard og Stanford.)

Norske studenter som søker opptak på et MBA-program må i tillegg til engelsk oversettelse av norske vitnemål og attester vedlegge resultat fra to tester

- a) GMAT (Graduate Management Admission Test)
- b) TOEFL (Test of English as a Foreign Language)

Begge testene avholdes i Norge. Påmelding skjer til henholdsvis:

GMAT: GMAT
 Box 966
 Princeton, NJ 08541
 USA

TOEFL: CITO
 P.O. Box 1034
 6801 MG Arnhem
 Nederland

Søknadsfrister til amerikanske universiteter er normalt 4 — 8 mnd. før studiestart.

Diplomøkonomer fra BI kan regne med å bli tatt opp på MBA-program ved amerikanske universiteter. Det vises til: "The Admission and Academic Placement of Students from Nordic Countries". The Joint Committee on Workshops (NAFSA AND AACRAO) 1974. Anbefalingen fra denne workshop lyder: "NORWEGIAN SCHOOL OF MANAGEMENT: Students who have successfully completed the "DIPLOMØKONOM" degree should be considered for admission to graduate studies.

2. University of Wisconsin, Graduate School of Business

BI har utviklet et samarbeid med University of Wisconsin som i korthet går ut på at Diplomøkonomer hvert år har fått reservert inntil 30 studieplasser på MBA-programmet. Disse plassene er fordelt med 15 pr. semester.

Søknadsprosessen til studiet er forenklet i og med at søkere som anbefales av BI slipper å avlegge GMAT-testen samtidig som BI står for koordinering og forsendelse av de søknader som anbefales.

I tillegg innebærer avtalen at inntil 6 credits (vektall) av MBA-studiet kan avlegges på BI. Dette betyr at studiet som totalt er på 30 credits kan gjennomføres på 9 mnd. istedet for 12 mnd. som ellers ville vært tilfellet. Videre betyr dette en økonomisk besparelse i og med at studie- og oppholdsutgifter kan reduseres.

Avtalen gjelder kun *ferdige* Diplomøkonomer. Imidlertid er det anledning for studenter i 8. semester å søke om opptak. Dette forutsetter at man fullfører sine studier ved BI før avreise.

Avtalen forutsetter at BI kun anbefaler kandidater med hovedkarakter 2,60 eller bedre. Første søknad om opptak sendes derfor Høyskolekontoret vedlagt karakterutskrift.

Det er UW som vurderer søkerne på bakgrunn av BI's anbefaling. Søknad nr. 2 (utfylling av UW-søknadspapirer) stiles til UW, men oversendes samlet av BI.

For de studenter som vil ta 6 credits i Norge før avreisen, gjelder at to av de kurs som er godkjent som "Graduate Courses" må være bestått med en karakter bedre eller lik 2,6. I tillegg må eventuelle fagoppgaver som kurset forøvrig krever være levert. For tiden tilbys følgende kurs som godkjent ved UW:

- 7039 Internasjonal Finans
- 3338 Markedsforskning
- 3384 Markeds- og salgsprognotisering
- 3417 Forbrukeratferd

Søkere får ikke godkjent mer enn 6 credits selv om man har eksamen i alle disse fire kurs.

Det finnes to titler man kan arbeide mot:

- Master of Business Administration (M.B.A.)
- Master of Science (M.S.)

M.B.A. er det program de fleste velger. Det er en bredere innføring i flere fagområder. Av det antall credits man må avlegge ved UW, skal ikke mer enn 50% avlegges innen kandidatens Major (Primærfag). Målet for M.B.A.-programmet er: "professional degree for those students who are preparing for a career in the business world".

Følgende områder kan velges:

Accounting, Finance/Investment/Banking, International Business, Marketing, Management, Public Utilities and Transportation, Quantitative Analysis, Real Estate and Urban Land Economics, Risk and Insurance.

Man avlegger ett av disse områder som Major og ett som Minor.

Dersom man ønsker større grad av spesialisering, bør man velge *M.S.*-programmet:

”... meets the needs of students desiring greater specialization in a particular area of business beyond that offered in the *M.B.A.*-program.”

Følgende studieområder tilbys:

Accounting, Actuarial Science, Business-Statistics, Health Fiscal Management, Information Systems Analysis and Design, Institutional Administration, Public Utilities and Transportation, Real Estate and Urban Land Economics, Public Management.

Av de credits man må ta i USA, skal noen avlegges innen obligatoriske kurs. Disse kurs kan variere fra student til student og vil også være avhengig av kurstilbudet ved UW. Normalt skal alle ha et kurs i Management Problems samt ett kurs i Administration/ Organization.

Karakterskalaen i USA er følgende (fra best til dårligst): A, B, C, D, F (stryk). Det må oppnås B i gjennomsnitt for å få tittelen.

Selv om studieområdene er flere enn ved tilsvarende norske institusjoner, skal man være klar over at den ”akademiske” frihet er mindre enn i Norge. Det kreves jevn forberedelse til forelesningene i tillegg til at man i de fleste kurs forlanger ”papers” (skriftlige rapporter) i tillegg til eksamener. Den enkelte professor er vanligvis suveren når det gjelder karakterfastsettelse og evaluering av studentene.

Semesterinndeling

I tillegg til ordinære høst- og vårsemestre, har man i USA sommersemestre. Det er ikke anledning til å ta mer enn 13 credits i ett ordinært semester og 7 credits i ett sommersemester.

Semesterstart:

- Høstsemester: ca. 1. september
- Vårsemester: ca. 15. januar
- Sommersemester: ca. 15. juni

Det er anledning til å begynne studiet i hvilket semester man ønsker.

3. Omkostninger/Finansiering

UW regnet i 1981 med at ett akademisk år for en person ville koste ca. US dollars 11.000. Av dette beløp er studieavgifter ca. US dollars 2.150 pr. semester, US dollars 700 for sommersemester og US dollars 6.000 til mat- og oppholdsutgifter.

Når man legger til reise og utgifter til bil (som føles som en nødvendighet), bør man gå ut fra ca. NKR 60 — 80.000, — pr. akademisk år pr. student. Dette kan finansieres på flere måter:

- Statens Lånekasse for Utdanning
- Egenkapital/Banklån
- Diverse stipend. Se vedlegg

Man kan ikke regne med å få stipend fra UW. BI administrerer ingen fonds til USA-studier for studenter.

Finansieringsplanen må være klar før man søker til UW. Bekreftelse på finansiering fås av Statens Lånekasse.

4. Søknadsprosedyre

Søknad om anbefaling fra BI leveres sekretariatet 1. etg. innen 15. desember/1. juni for opptak henholdsvis september/januar.

Skjema for søknad om anbefaling fås på sekretariatet. Oppdatert karakterutskrift skal vedlegges.

Studenter som blir anbefalt får tilsendt UW's søknadsskjema som skal utfylles og returneres BI v/Høyskolekontoret vedlagt

- engelsk karakterutskrift/vitnemål (fås på Høyskole-kontoret)
- bekreftet finansiering (fra bank eller lånekasse)
- 3 anbefalelsesbrev (fra lærere, arbeidsgiver eller lignende)
- studenter som har tatt overførbare kurs skal vedlegge "Official transcript" for hvert av kursene (fås på Høyskole-kontoret)
- US dollars 20 i søknadsgebyr (krysset sjekk utstedt til UW)

Søknaden sendes fra BI ca. 4 måneder før semesterstart og studentene får deretter direkte beskjed fra UW. Det er derfor ingen grunn til å purre BI. Opptaksprosedyren ved UW tar normalt 1 — 3 måneder. (Ved mangler i søknaden forlenges behandlingstiden.)

5. Andre opplysninger

- Ytterligere informasjon kan fås ved henvendelse til Avdelingsleder for Diplomøkonomstudiet (rom 214).
- BI har intet ansvar for opplegget utover å forenkle søknads-/opptaksprosedyren for Diplomøkonomer.

Av denne grunn må alt som gjelder reise, frakt, bosted, finansiering o.l. ordnes av den enkelte søker. De norske studenter ved UW utarbeidet i 1977 et orienteringshefte om Madison som studiested. Hftet finnes på BI's bibliotek.

Bosted formidles iblant gjennom de norske studenter som allerede er ved UW. Søknader om studentleiligheter går via Housing Office ved UW. Tidlig søknad øker mulighetene for å motta studentleilighet.

- Studenter som blir anbefalt og opptatt ved UW, men som ikke fullfører sitt Diplomøkonomstudium, skal trekke sine søknader ved UW inntil Diplomøkonomstudiet er fullført.
- Sykehus-/legebesøk er meget kostbart i USA. Forsikring anbefales på det sterkeste. Egen ordning finnes med Trygdekantoret for sjømenn i Utenriksfart, men også på University Hospital.
- Husk visum! Visum utstedes på Den Amerikanske Ambassade i Oslo. Utstedelse kan ta opp til 3 uker.
- UW's adresse:
Graduate School of Business
University of Wisconsin
1155 Observatory Drive
MADISON, Wisconsin 53705, USA

FINANSIERING I USA

Oversikt over organisasjoner som har stipender til utenlandsstudier, fås ved henvendelse til Høgskolekontoret.

BEDRIFTSØKONOMISK STUDENTERSAMFUND

Bedriftsøkonomisk Studentersamfund organiserer alle fulltidsstudentene ved Bedriftsøkonomisk Institutt.

Styret i BS

Styret består av 8 medlemmer, inkludert formann i fagutvalget (FU) og 1. studentrepresentant i Stiftelsens Styre (SS). Styrekantoret ligger i kjelleretasjen (015). Åpningstid mandag — fredag kl. 10.00 — 14.00 (minst).

Informasjonssjef i Styret utgir UKE INFO, deadline fredag kl. 12.00 for utgivelse mandag morgen.

Fagutvalget (FU)

8 medlemmer, 4 av gangen velges ved urnvalg for 2 semestre. Kontaktledd mellom studenter og faglig stab. Kontor 011.

Stiftelsens Styre (SS)

BI's øverste organ. Studentene har 2 representanter. Hvert semester velges 1 studentrepresentant ved urnvalg for 1 års funksjonstid.

Utvalget for Studentaktiviteter (UFSA)

UFSA står for driften av KJELLÆR'N.

Åpningstider:

Mandag kl. 17.00 — 21.00 m/video film

Tirsdag kl. 17.00 — 21.00

Onsdag kl. 17.00 — 21.00 Eventuelt utvidet åpningstid ved spesielle arrangementer

Torsdag kl. 17.00 — 21.00

Fredag kl. 17.00 — 01.00 Buss til byen kl. 01.15

Lørdag kl. 19.00 — 01.00 Buss til byen kl. 01.15

Orkester og spesialarrangementer legges til onsdager og lørdager. Discoteque fredager.

Alle fra 1. kull har ryddevakt (kl. 18.00 — 01.00) en fredag/lørdag i løpet av året.

Kontaktutvalget

Arrangerer bedriftsbesøk, bedriftsrepresentasjoner, kontakt med nordiske økonomiske høyskoler. Påmelding etter oppslag i kjelleretasjen.

Inside

Deadline annenhver torsdag kl. 12.00, for utgivelse neste onsdag. Innlegg mottas med takk. Kontor 013.

AIESEC

Utenlandsk praksisjobb for BI-studenter. Inntak av utvalgsmedlemmer i september. Informasjonsmøte og søknadsfrist for utreise i desember/januar. Jobber av 6 til 72 ukers varighet. Kontor 012.

Pamphen BI-harmoniske

Orkester og miljøfaktor. Ukentlige øvelser på Kjellær'n. Pomphen er tilhørende ballett. 2 utvekslingsturer til Sverige hvert år.

Kantinene

Åpningstider:

Nadderud:

Mandag — torsdag kl. 08.00 — 17.00 (middagsservering fra kl. 14.00)

Fredag kl. 08.00 — 15.00

Frysja:

Mandag — torsdag kl. 08.00 — 19.00

Fredag kl. 08.00 — 15.00

Hytteutvalget

administrerer arbeidet med BI-studentenes avkoblings- og rekreasjonssted.

BISI

Idrettsutvalget tar seg av idrettsaktiviteter, treningstider og trim.

Stafettkomiteen

Kienzlestafetten BI — NHH mellom Oslo og Bergen. Ukentlige treninger og testløp for kvalifisering. Stafetten går over 115 etapper, 2. helg i mai.

BI-Revyen

Revyen spilles i februar/mars. Revyøvelser starter i begynnelsen av høstsemesteret.

Kristengruppa

arrangerer andakter, bibeltimer og weekend-samlinger.

Jentegruppe

Ivaretar jentenes interesser som studenter ved BI, og tar opp aktuelle tema i tilknytning til studiet.

Interessegrupper

Dannes etter eget initiativ, uten formell tilknytning til BS. For tiden var vi

- Vinklubben
- Aksjespareklubb
- Shipping og offshore gruppe

Utvalgene som ikke har fast kontor benytter 014 (utvalgsrommet).

BI-ball

Avholdes på Hotel Continental lørdag 12. februar.

Generalforsamlinger i BS

Ordinær generalforsamling for høstsemesteret avholdes onsdag 24. november og for vårsemesteret onsdag 20. april.

Parkeringstillatelser

Søknader om parkeringstillatelser leveres på BS-kontoret i begynnelsen av høstsemesteret.

Hybelformidling

Hybler formidles ved henvendelse til BS-kontoret (se også oppslagstavle i underetasjen).

STUDIEOPPLEGG

STUDIEADMINISTRASJON — DIPLOMØKONOM- OG REVISORSTUDIET

Avdelingsleder: Svein Lindbak (permisjon til 01.03.83)

Konsulent: Elisabeth Vogel (fung. avdelingsleder til 01.03.83)

Kontorfullmektig: Ingrid Bolstad

Kontorfullmektig: Turid Weston

KONTORETS ÅPNINGSTIDER

Mandag — torsdag kl. 12.30 — 14.30. Fredag stengt.

Avdelingsleder har konferansetid tirsdag kl. 12.00 — 15.00.

DIPLOMØKONOMSTUDIETS 1. AVDELING

STUDIOOVERSIKT 1. STUDIEÅR, KULL 1982 — 86

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Timer/semester</i>	
			<i>1. sem.</i>	<i>2. sem.</i>
1032	Matematikk	2.5	78(E)	
5152	Juridiske fag	3	65(E)	
5026	Mikroøkonomi	2.5	48(E)	
8081★	English for Management, del 1	2	39(E)	
8181★	Deutsch als Geschäftssprache, Teil 1	2	52(E)	
8281★	Forretningsfransk, del 1	2	52(E)	
1082	Anvendt statistikk	1.5		57(E)
2012	Økonomistyring — internregnskap	1.5		36(E)
2015	Økonomistyring — planlegging — budsjettering	1		28(E)
4130	Organisasjon og ledelse	2		52(E)
8082★	Anglo-American Area Studies	2		39(F)
8182★	Tysk miljø og kulturkunnskap	2		39(F)
8282★	Fransk miljø og kulturkunnskap	2		39(F)
1201	Praktisk prosjektarbeid	2		9

(E) = skriftlig eksamen

(F) = fagoppgave¹)

★ = studentene skal velge ett av språkene engelsk, tysk og fransk.

1) En fagoppgave er en skriftlig besvarelse som løses over et lengre tidsrom med adgang til alle hjelpemidler.

Det skal avlegges skriftlig eksamen i praktisk talt alle kurs. I tillegg skal studentene utarbeide et praktisk prosjektarbeid.

1. avdeling har en undervisningsbelastning på 15 — 20 timer pr. uke. Semesterets lengde er 13 uker.

STUDIEOVERSIKT 2. STUDIEÅR, KULL 1981 — 85

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt¹⁾</i>	<i>Timer/semester</i>	
			<i>3. sem.</i>	<i>4. sem.</i>
1059	Operasjonsanalyse	4	26(E)	
0182	Informasjons- og datasystemer	4	39(E)	
2041	Eksternt regnskap	3	52(E)	
4062	Administrative prosesser/ administrativ atferd	4	26	26(E)
4137	Materialadministrasjon	2	28(E)	
3042	Markedsføringsledelse	4	26	39(E)
5025	Mikroøkonomi	4	39(E)	
8011★	Engelsk: Samfunn og økonomi	2	39	39(E)
8068★	Engelsk muntlig	4	—	(M)
8111★	Tysk: Samfunn og økonomi	2	39	39(E)
8168★	Tysk muntlig	4		(M)
8228★	Fransk: Samfunn og økonomi	2	39	39(E)
8268★	Fransk muntlig	4		(M)
2058	Grunnkurs i finans	4		52(E)
5016	Makro, del 1	4		52(E)
9204	Tverrfaglig årsoppgave	4		

(E) = skriftlig eksamen

(M) = muntlig eksamen

★ = studentene skal velge ett av språkene engelsk, tysk og fransk

Det skal avlegges skriftlig eksamen i praktisk talt alle fag. I tillegg skal det utarbeides en tverrfaglig årsoppgave. Arbeidet er lagt opp som selvstendige prosjekter og utarbeides individuelt eller i grupper.

1. avdeling har en undervisningsbelastning på 15 — 20 timer hver uke. Semesterets lengde er 13 uker.

1) Vektene refererer seg til BI's tidligere vekttallsystem (gjelder t.o.m. kullet 1981 — 85).

DIPLOMØKONOMSTUDIETS 2. AVDELING

STUDIEOVERSIKT GENERELL DEL 2. AVDELING

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	5. sem.	Timer/semester		
				6. sem.	7. sem.	8. sem.
7052	Samfunnsøkonomiske emner	2	26			
7053	Bedrifters økonomiske markedstilpasning	2	26			
7054	Administrasjon I	2	26			
1162	Bedriftsøkonomisk metodelære	4	52			
5352	Samfunnsplanlegging	2		26		
7055	Administrasjon II	2		26		
7050	Aktuelt seminar	2			26	
7051	Strategisk planlegging	2				26

EVALUERING

Eval.- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	5. sem.	Evaluering		
				6. sem.	7. sem.	8. sem.
7810	Felleseksamen:					
	7052 Samfunnsøko- nomiske emner	4	(E)			
	7053 Bedrifters økono- miske markeds- tilpasning					
7054	Administrasjon I	2	(E)			
1162	Bedriftsøkonomisk metodelære	4	(F)			
7002	Felleseksamen:					
	5352 Samfunns- planlegging	4		(E)		
	7055 Administrasjon II					
7050	Aktuelt seminar	2			(R)	
7051	Strategisk planlegging	2				(E)

(E) = skriftlig eksamen

(F) = fagoppgave

(R) = rapporter om ett eller flere aktuelle tema

SPESIALISERINGSDELEN

I 5. semester skal studentene velge spesialiseringsretning eller fordypningsområde. Undervisningen innen spesialiseringsretningen foregår i 6., 7. og 8. semester. Studentene kan velge mellom 6 forskjellige spesialiseringsområder:

- Informasjons- og datasystemer
- Administrasjon
- Markedsføring
- Regnskap
- Finans
- Internasjonal Management

Hvert enkelt område består normalt av en obligatorisk del og en valgfri del. Innenfor rammen av spesialiseringsretningen gis det mulighet for å velge et suppleringskurs fra hvilken som helst av de andre retningene samt fra gruppen almenfag hvor blant annet fremmedspråk inngår.

Diplomøkonomstudiets spesialiseringsdel er "funksjonsorientert" i motsetning til studiets obligatoriske undervisning som gir studentene generelle kunnskaper innen fagområdene.

Med funksjonsorientert menes at undervisningens innhold og form er tilrettelagt med sikte på å forberede studentene til oppgaver innen bestemte bedriftsøkonomiske funksjoner.

Dette innebærer at studentene gis inngående kunnskap om metoder og teknikker for å kunne definere og løse problemer knyttet til det fagområdet som studeres.

Det spesialiseringsvalg som foretas, bør derfor være et resultat av de ønsker og planer hver enkelt student har for sin framtidige yrkesaktive karriere.

Diplomøkonomstudiets 2. avdeling består av totalt 40 vekttall.¹

Semester	5	6	7	8	Total
Generelle del	10	4	2	2	18
Spesialisering	—	6	4	2	12
Diplomarbeid	—	—	4	6	10
Total	10	10	10	10	40

1) Vekttall er definert som en gitt arbeidsinnsats til forelesninger, øvelser og selvstudium. 1 vekttall tilsvarer 2 arbeidsuker, dvs. 80 arbeidstimer.

Som det framgår av oversikten skal studentene gjennomføre kurs tilsvarende 12 vekttall innenfor betegnelsen "Spesialisering". 10 av disse 12 vekttall skal gjennomføres innen den valgte spesialiseringsretning, mens 2 vekttall kan velges fritt fra gruppen "Suppleringskurs". Under samlebetegnelsen Suppleringskurs tilbys kurs fra alle spesialiseringsretninger samt spesielle kurs som går på tvers av de etablerte spesialiseringsområder. Kurs som velges inn betegnes suppleringskurs². Studentene kan således fritt velge om de ønsker å ta suppleringskurset fra egen spesialiseringsretning, fra andre tilbudte retninger eller andre tverrfaglige kurs.

Dersom studenter ønsker å avlegge eksamen i kurs som går ut over de nødvendige 12 vekttall, gis det anledning til dette dersom kursene har ledige studieplasser.

Studentene skal i slike tilfeller avtale særskilt med kursansvarlig i det kurs man ønsker å følge. Kurs som gjennomføres utenfor ordinær fagkrets (ut over 12 vekttall) betegnes "ekstrakurs".

SPECIALISERINGSRETNING:	ADMINISTRASJON
ANTALL STUDIEPLASSER:	70

Generelt

I tråd med BI's målsetting kan utgangspunktet for undervisningstilbudet fra Seksjonen for Administrasjonsfag og Databehandling (SAFD) beskrives i følgende to punkter:

- utdanningen skal gi kvalifikasjoner til ledende stillinger i næringslivet og den offentlige forvaltning
- utdanningen skal gi grunnlag for livslang læring

Seksjonens faglige ressurser innen administrasjonsfag kan splittes opp i følgende områder — noe som også preger såvel de obligatoriske som valgbare fagområder/kurser:

- Materialadministrasjon
- Internasjonal administrasjon
- Generell administrasjon
- Personaladministrasjon
- Offentlig administrasjon

2) Et suppleringskurs vil aldri gi flere enn 2 vekttall (i spesialiseringssammenheng), selv om kurset isolert har en arbeidsmengde som tilsvarer 3 eller flere vekttall.

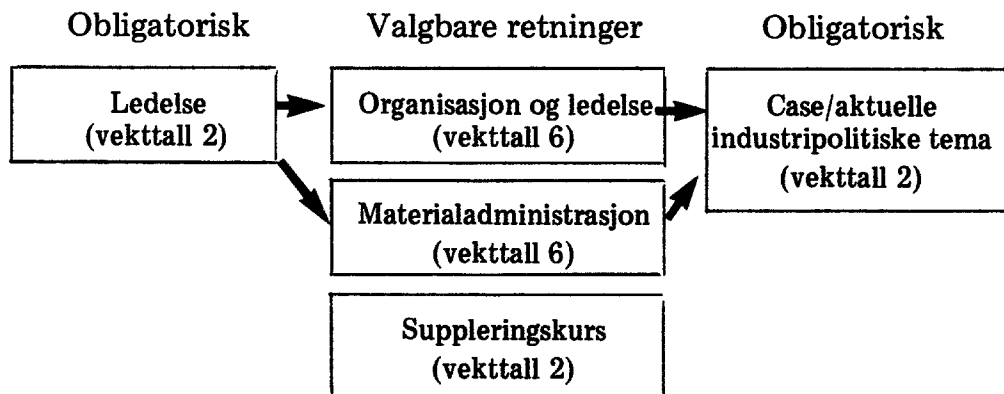
En forutsetning for å lede organisasjoner og mennesker er grunnleggende kunnskaper og forståelse for sammenhenger mellom og adferd i samfunnet, organisasjoner og det enkelte individ. Seksjonens kurs i studiets 1. avdeling og visse av de obligatoriske kursene i 2. avdeling gir studentene muligheter for å skaffe seg dette grunnlaget gjennom basiskonsepter og teorier innen det administrative og organisatoriske området.

Spesialiseringsdelen i studiets 2. avdeling skal gi studenten muligheter for spesialisering og dybdeforståelse. Seksjon for Administrasjonsfag har bygget opp en spesialiseringsdel som tar utgangspunkt i at studentene skal kunne møte de praktiske problemer og forutsetninger som en høyere lederstilling innebærer. Dette krever dybdeforståelse for lederfunksjonens rolle i en organisasjon.

Spesialiseringsdelen — hovedstruktur

Spesialiseringsdelen er utformet med to hovedretninger, Organisasjon — Ledelse og Materialadministrasjon. Uansett hvilken retning man velger skal man gjennom en introduksjon og avslutning som er obligatorisk. Den innledende delen er konsentrert omkring lederens oppgaver og samspill med styret og sine underordnede. Makt, interessekonflikter, motivasjon, utredninger etc. er stikkord som beskriver lederoppgavens hverdag og som er sentrale elementer i denne delen. Den avsluttende obligatoriske delen er konsentrert omkring casebeskrivelser og -diskusjoner slik at man kan trekke sammen studiets ulike deler i et helhetssyn og anvende sine kunnskaper på konkrete problem. Aktuelle industripolitiske tema vil spesielt bli tatt opp i denne delen.

Spesialiseringsmulighetene kan derfor beskrives i nedenstående figur som også inkluderer vektfordelingen:

De valgbare retningene er delt inn i seks undervisningsblokker a 12 timer. I tillegg kommer en 3-timers innledning og avslutning. Totalt får man derved 78 timers undervisning som igjen dekker 6 vektall. Denne inndelingen er laget for å muliggjøre stor grad av fleksibilitet i undervisningsopplegget. En av disse blokkene vil defineres fra år til år slik at aktuelle industripolitiske tema og seksjonens egne forskningsaktiviteter kan trekkes inn i studiet på en mer direkte måte.

VALGRETNING: ORGANISASJON OG LEDELSE

Målgruppe

Spesialiseringsdelen henvender seg til de studenter som tenker seg en framtid innenfor personaladministrasjon eller generell ledelse av organisasjoner. Dessuten henvender denne delen seg til studenter som ønsker dypere kunnskaper og større forståelse for ledelsesfunksjonens betydning i utvikling av de menneskelige ressurser. Retningen vil passe for kandidater som tar sikte på å arbeide med informasjon, opplæring og konsulenttjeneste innenfor administrasjon og ledelse.

Mål

Studentene får en fyldig innføring i relevant teori som kan danne grunnlaget for senere i livet å løse praktiske problemer. Deltakerne skal etter å ha gjennomgått denne spesialiseringsretningen være skikket til lederfunksjonen i organisasjoner generelt og arbeid innenfor en personal- eller organisasjonsavdeling.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesn.			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7016	Ledelse	2	26			7801
—	Introduksjon	0	3			
7018	Leder og org.- utvikling	2	24			
7019	Personal- administrasjon	1	12			
7056	Læring og utvikling i arbeidsmiljøet	1	12			
7023	Internasjonal ledelse	1		12		
7024	Aktuelle problem- stillinger i organi- sasjon og ledelse	1		12		
—	Avslutning	0		3		7017
7017	Seminar i ledelse	2			26	
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	

Hovedretning Organisasjon og ledelse er på totalt 12 vekttall hvorav 2 vekttall skal velges fra gruppen Suppleringskurs. Suppleringskurset kan gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester, men anbefales gjennomført i 7. semester.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7801	Felleseksamen: Organisasjon og ledelse	8		(F)(E)	
7017	Seminar i ledelse	2			(F)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

(F) = Fagoppgave

Suppleringskursets evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

VALGRETNING: MATERIALADMINISTRASJON

Bakgrunnen for en fordypningsmulighet i Materialadministrasjon og Logistikk er det omfattende behov for spesialister med et overgripende, ledelsesorientert perspektiv innen dette området. Dette behovet forefinnes i både handels- og industrivirksomhet. Utdanningstilbudet innen Materialadministrasjon representerer et unikt tilbud.

Målgruppe

Spesialiseringsdelen henvender seg til de studenter som ønsker en lederkarriere innen MA/Logistikkområdet. I mindre og mellomstore bedrifter betyr dette oftest et utgangspunkt innen innkjøps/anskaffelsesfunksjonen. I større bedrifter finnes ofte sentrale logistikkfunksjoner eller staber med behov for personale med en spesialiseringskompetanse av denne typen. Også konsulentfirma og de fleste data-bedrifter har et rekrutteringsbehov innen MA/Logistikkområdet.

Mål

Gjennom dette utdanningstilbudet ønskes

- med utgangspunkt i et ledelsesperspektiv, å utdanne/trene deltakerne til spesialister i Materialadministrasjon/Logistikk
- å gi meningsfylte, kompletterende tilbud til studenter som spesialisere seg på andre områder, men hvor kunnskaper innen MA/Logistikk blir betydelige og sentrale kompetanser.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesn.			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7016	Ledelse	2	26			7802
—	Introduksjon	0	3			
7025	Materialforsyning	1	12			
7026	Innkjøpsledelse	1	12			
7027	Material- og lagerstyring	1	12			
7028	Produksjonsstyring	1	12			
7029	Fysisk distribusjon	1		12		7017
7049	Aktuelle logistiske problemstillinger	1		12		
—	Avslutning	0		3		
7017	Seminar i ledelse	2			26	7017
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Hovedretning Materialadministrasjon er på totalt 12 vekttall hvorav 2 vekttall skal velges fra gruppen Suppleringskurs. Suppleringskurset kan gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester, men anbefales gjennomført i 7. semester.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluerings		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7802	Felleseksamen: Materialadminsitrasjon	8		(F)(E)	
7017	Seminar i ledelse	2			(F)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

(F) = Fagoppgave

Suppleringskursets evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SPECIALISERINGSRETNING: FINANS

ANTALL STUDIEPLASSER: 40

Finansfunksjonens rolle er i stadig endring. Ansvarsområdet øker og blir stadig viktigere for foretakets utvikling. Tidligere var rollen begrenset til utarbeiding av regnskapsrapporter, styring av likvider og tilveiebringelse av midler i riktig tid for

utbetalinger. I senere år er finansfunksjonens rolle sterkt utvidet til å omfatte allokering av kapital og anskaffelse av kapital. Allokering av kapital bestemmer foretakets størrelse, langsiktige inntjeningssevner, forretningsrisiko og likviditet. Anskaffelse av kapital under hensyntagen til foretakets verdi bestemmer de finansielle forpliktelser og den finansielle risiko.

Spesialiseringsretningen i Finans beskriver både teorien og dens praktiske implikasjoner. Ledere av finansfunksjonen lærer å håndtere rutinemessige problem gjennom erfaring. Men en god leder må også være istand til å handle rasjonelt når hun/han konfronteres med det uforutsette. Dette krever mer enn enkle beslutningsregler. Det krever forståelse for *hvorfor* foretak og kapitalmarkedet reagerer som de gjør. Finansiell teori er med andre ord nødvendig. Teori hjelper til forståelse av foretaks- og kapitalmarkedets atferd, gir grunnlag for å stille riktige spørsmål i uforutsette situasjoner, og klargjør hva en ikke trenger å bekymre seg over. Således vil teori bli benyttet i denne spesialiseringsretningen til å utarbeide fornuftige beslutningsregler for en bedriftsleder. Teoridiskusjonene vil være nært knyttet til praktiske modeller, metoder og analyser. Spesialiseringsretningen i Finans er således "management" orientert.

I tillegg til et kurstilbud som kvalifiserer for de mange oppgaver i et foretaks økonomi-eller finansfunksjon, gis det i dette spesialiseringstilbudet mulighet for å eksponere seg for spesielle økonomiske problem knyttet til bedriftens internasjonalisering.

Spesialiseringsretningen er bygget opp omkring et tilbud av 8 kurs som alle har 2 vekttall.

Gjennom to obligatoriske kurs i 6. semester: Regnskap II (bl.a. måleproblemer i regnskap) og Finans II (bl.a. arbeidskapitalstyring, effisiente markeder, finansiell strategi) tas det sikte på, delvis gjennom utvidelse og delvis fordypning, å forbedre kunnskapene om grunnleggende bedriftsøkonomiske problemstillinger. Det forutsettes videre at studenter som velger denne spesialiseringsretningen gjennomgår enten Investering *eller* Finansiering.

I erkjennelse av at faglige interesser selv innenfor et spesialiseringsområde kan være ulike, gis det mulighet for fritt å velge 2 kurs blant følgende: Finansiering, Investering, Internasjonal finans, Finansanalyse, Internasjonal økonomi og Styring av finansinstitusjoner.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7040	Regnskap II	2	26			7040
7042	Finans II	2	26			7042
7036	Investering	2		26		7036
7035	Finansiering	2		26		7035

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7039	Internasjonal finans	2		26		7039
7041	Finansanalyse	2	26		26	7041
7037	Internasjonal økonomi	2	26		26	7037
7038	Styring av finansinst.	2			26	7038
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Kursene Regnskap II, Finans II, samt ett av kursene Investering eller Finansiering er obligatoriske.

Blant de øvrige kurs som tilbys skal studentene velge 2 eller 3 avhengig av om suppleringskurset velges fra egen spesialiseringsretning eller ei.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7040	Regnskap II	2	(E)		
7042	Finans II	2	(E)		
7036	Investering	2		(E)	
7039	Internasjonal finans	2		(E)	
7041	Finansanalyse	2	(E)		(E)
7037	Internasjonal økonomi	2	(E)		(E)
7038	Styring av finansinst.	2			(E)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

Alle eksamener er 3 timers skriftlige prøver.

Dersom studenter velger suppleringskurs utenfor egen spesialiseringsretning, kan dette gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester. Evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SPECIALISERINGSRETNING:	INFORMASJONS- OG DATASYSTEMER
ANTALL STUDIEPLASSER:	30

Spesialisingsretningen bygger på kurset Informasjons- og datasystemer i 1. avdeling. Mens målet i 1. avdeling er å skape forståelse for bedriftens informasjonsbehandling og derved god kommunikasjon til alle brukergrupper, vil spesi-

seringsretningen mer direkte ta sikte på dem som ønsker å arbeide konkret med informasjonssystemer. Slike styringssystemer vil stå helt sentralt i næringsliv og forvaltning i 80-årene, og det er av den største betydning at dette arbeide ledes av folk med bred økonomisk/administrativ bakgrunn. I denne sammenheng gir vi begrepet informasjonssystemer en vid tolkning.

I 6. semester vil undervisningen omfatte en bredere gjennomgang av informasjonsbehandlingens rammebetingelser og hjelpemidler, for å se dette i et mer langsiktig perspektiv. Konsekvensene av ny teknologi vil være store i bedrift og samfunn, og gjennom gruppearbeider og gjesteforelesninger behandles dette tema inngående. Endelig vil dette semester ha en relativt grundig innføring i moderne metoder for utvikling av systemer, og en oversikt over de ulike metoder som brukes i dag. 7. semester tar i alt vesentlig sikte på praktisk gruppearbeide, hvor rapportgeneratorer og programpakker blir tatt i bruk. Tanken er å sikre disse grupper etablert i tilknytning til andre fagområder, som markedsføring, finansinvestering, materialadministrasjon eller regnskapsbudsjett. Oppgavene vil være administrativt orientert eller mer direkte knyttet til bruk av kvantitative metoder. Etableringen av slike grupper vil skje i samarbeid mellom lærere og studenter.

8. semester vil gi mulighet til valg mellom noen sentrale datafag. Disse valgfrie kurs vil også i stor grad være suppleringsfag for studenter fra andre studieretninger.

Hele spesialiseringsretningen vil bygge opp til et diplomoppgaveseminar hvor studentene kan ta opp teoretiske problemstillinger som de har fattet interesse for under studiet, eller mer praktisk orienterte diplomoppgaver som bygger på problemer ute i næringslivet eller i forvaltningen. Det vil her bli lagt opp til et nært samarbeide med bedrifter og institusjoner i Oslo-området.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbeskrivelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7004	Kurs A: Konsekvenser av datateknologi i bedrift og samfunn	2	26			
7005	Kurs B: Informasjonsbehandl. og rammebet.	1	12			
7006	Kurs C: Hardware og Software	1	12			
7007	Kurs D: Systemeringsmetoder og høynivåspråk	2	28			
7008	Kurs E: Praktisk bruk av et høynivåspråk	1		12		

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Ant. timer forelesning</i>			<i>Evaluerings- kode</i>
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>	
7009	Kurs F: Prosjektarb. basert på et høynivåspråk	3		40		7806
7010	Kurs G: Systemteori	2			26	7010
7013	Kurs H: Prosjekt- arbeid	2			26	7013
7014	Kurs I: Konsekvenser av datateknologien	2			26	7014
7015	Kurs J: EDB og økonomi	2			26	7015
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Kursene A — F er obligatoriske for alle som velger spesialiseringsretning Informasjons-og datasystemer.

Kursene G — J tilbys som suppleringskurs innenfor spesialiseringsretningen.

Evaluering

<i>Evaluerings- kode</i>	<i>Evalueringsbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Evaluering</i>		
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>
7805	Felleseksamen: Kurs A — D	6	(E)		
7806	Felleseksamen: Kurs E og F	4		(P)	
7010	Kurs G: Systemteori	2			(F)
7013	Kurs H: Prosjektarb.	2			(F)
7014	Kurs I: Kons. av datatekn.	2			(F)
7015	Kurs J: EDB og økonomi	2			(F)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

(F) = Fagoppgave

(P) = Prosjektarbeid

Dersom studenter velger suppleringskurs utenfor egen spesialiseringsretning, kan dette gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester. Evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SPECIALISERINGSRETNING: MARKEDSFØRING

ANTALL STUDIEPLASSER: 100

Undervisningen i 1. avdeling tar sikte på å skape generell forståelse for markedsføringen som funksjon, analytiske metoder, bruk av konkurransemidler, kjennskap til institusjonelle forhold osv.

I spesialiseringsretningen går man mer i dybden i delområder som er vesentlige, men som har fått noe summarisk behandling i den obligatoriske del. Det vil her bli lagt mer vekt på det praktiske og operasjonelle, slik at studenter med markedsføring som spesialie får bedre forutsetninger til å virke i det praktiske liv.

Spesialiseringsdelen har både obligatoriske og valgfrie kurs.

Obligatorisk del

De 6 vekttallene i 6. semester disponeres i sin helhet til obligatoriske kurs. 4 av vekttallene gjelder kursene *Markedsforskning* og *Forbrukeratferd* som begge anses for grunnleggende i markedsføring, og som begge delvis bygger på hverandre. Evaluering skjer i form av en fagoppgave kombinert med "kontrolleksamen" i slutten av semesteret. De øvrige 2 vekttall benyttes til *seminar* med siktepunkt å behandle aktuelle eller spesielle emner som ikke utdypes i den øvrige undervisning. Studentene vil her arbeide i grupper og levere et skriftlig innlegg i løpet av kurset, samt delta aktivt i plenumsdiskusjoner.

Valgfri del

I 7. og 8. semester skal studentene ha henholdsvis 4 og 2 vekttall valgfri undervisning, dvs. at de skal velge 3 kurs, hvorav 2 må være innen spesialiseringdelen.

I 7. semester vil seksjonen tilby følgende kurs: Internasjonal markedsføring I, Markedskommunikasjon I, Markedsføring på bedriftsmarkedet, Dataanalyse i markedsføring, Marked og salgsprognostisering, Markedsstrategi.

I 8. semester: Internasjonal markedsføring II, Markedskommunikasjon II, Forbrukerspørsmål og Salgsadministrasjon.

Kursene Internasjonal markedsføring II og Markedskommunikasjon II forutsetter begge at man har deltatt i del I.

Kursoversikt

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Ant. timer forelesning</i>			<i>Evaluerings- kode</i>
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>	
3338	Markedsforskning	2	26			7807
3417	Forbrukeratferd	2	26			
7034	Aktuelle emner i markedsføring	2	26			7034

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
3379	Internasjonal markedsføring I	2		26		3379
3319	Markedskomm. I	2		26		3319
3353	Markedsføring på bedriftsmarkedet	2		26		3353
3449	Dataanalyse i markedsføring	2		26		3449
3384	Markeds- og salgsprognostisering	2		26		3384
3440	Markedsstrategi	2		26		3440
7030	Internasjonal markedsføring II	2			26	7030
3320	Markedskomm. II	2			26	3320
7033	Forbrukerøkonomi og forbrukerrett	2			26	7033
3323	Salgsadministrasjon	2			26	3323
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Kursene Markedsforskning, Forbrukeratferd og Aktuelle emner i markedsføring er obligatoriske. Blant de øvrige kurs som tilbys skal studentene velge 2 eller 3 avhengig av om suppleringskurset velges fra egen spesialiseringsretning eller ei.

For å kunne velge kursene Internasjonal markedsføring II og Markedskommunikasjon II kreves at studenten tidligere har valgt henholdsvis Internasjonal markedsføring I og Markedskommunikasjon I.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7807	Markedsforskning/ Forbrukeratferd	4	(F)(E)		
7034	Akt. emner i markedsf.	2	(C)		
3379	Internasj. markedsf. I	2		(F)(E)	
3319	Markedskomm. I	2		(F)(E)	
3353	Markedsføring på bedriftsmarkedet	2		(E)	
3449	Dataanalyse i markedsf.	2		(C)(E)	
3384	Markeds- og salgsprognostisering	2		(C)(E)	

<i>Evaluerings- kode</i>	<i>Evalueringsbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>
3440	Markedsstrategi	2		(E)	
7030	Internasj. markedsf. II	2			(C)
3320	Markedskomm. II	2			(F)
7033	Forbrukerøkonomi og forbrukerrett	2			(F)(E)
3323	Salgsadministrasjon	2			(E)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

(F) = Fagoppgave

(C) = Case

Dersom studenter velger suppleringskurs utenfor egen spesialiseringsretning, kan dette gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester. Evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SPECIALISERINGSRETNING:	REGNSKAP
ANTALL STUDIEPLASSER:	70

Spesialiseringsretningen Regnskap omfatter kurs innenfor faggruppene Eksternt Regnskap, Internt Regnskap, Revisjon, Rettslære og Finans. Tre kurs er obligatoriske for studenter som velger spesialiseringsretningen, to kurs (eventuelt tre) kan velges fritt blant de kurs som seksjonen tilbyr innenfor fagområdet.

Gjennom de tre obligatoriske kursene tas det sikte på, delvis gjennom utvidelse og delvis fordypning, å forbedre kunnskapene om grunnleggende problemstillinger i regnskap/bedriftsøkonomi.

To av de obligatoriske kursene er videregående kurs i Eksternt Regnskap og Finans, kurs som bygger direkte på grunnkursene i 1. avdeling. Økonomisk styring/budsjettering er det tredje obligatoriske kurset. I dette kurset tar man sikte på å gi en systematisk oversikt over oppbyggingen av bedriftsøkonomiske styringssystemer. Undervisningen er konsentrert om utformingen av planleggings- og styringssystemer, idet EDB-maskinen forutsettes å utføre det nødvendige beregningsarbeidet.

Innenfor et spesialiseringsområde kan faglige interesser være ulike. Det gis derfor mulighet for fritt å velge blant kurs som seksjonen tilbyr. Dette er kurs innenfor

— Eksternt Regnskap

— Regnskap III (Konsoliderte regnskaper, Ansvarlige selskaper, Aksjeemisjoner)

- Eierskifte
- Internt Regnskap
 - Interne styringsdata (et videregående kurs som bygger på grunnkurset Internt Regnskap)
- Revisjon
 - Revisjon og intern kontroll
- Juridiske emner
 - Skattlegging av selskaper og selskapsdeltakere

Nedenfor er gitt en semestervis presentasjon av seksjonens kurstilbud. Tilbudet består av 8 kurs som alle har 2 vekttall.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7040	Regnskap II	2	26			7040
7042	Finans II	2	26			7042
7047	Interne styringsdata	2	26		26	7047
7045	Skattlegging av selskap og selskapsdeltakere	2		26		7045
7046	Økonomisk styring — budsjettering	2	26		26	7046
7044	Regnskap III	2		26		7044
7043	Revisjon og intern kontroll	2		26		7043
7048	Eierskifte	2			26	7048
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Kursene Interne styringsdata og Økonomisk styring — budsjettering foreleses vårsemesteret i 6. og 8. semester. Studentene kan velge om de vil følge forelesningene i 6. eller 8. semester.

^v Kursene Regnskap II, Finans II og Økonomisk styring — budsjettering er obligatoriske. Blant de øvrige kurs som tilbys skal studentene velge 2 eller 3 avhengig av om suppleringskurset velges fra egen spesialiseringsretning eller ei.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7040	Regnskap II	2	(E)		
7042	Finans II	2	(E)		

<i>Evaluerings- kode</i>	<i>Evalueringsbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>6. sem.</i>	<i>Evaluering 7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>
7047	Interne styringdata	2	(E)		(E)
7045	Skattlegging av selskap og selskapsdeltakere	2		(E)	
7046	Økonomisk styring — budsjettering	2	(E)		(E)
7044	Regnskap III	2		(E)	
7043	Revisjon og intern kontroll	2		(E)	
7048	Eierskifte	2			(E)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = Skriftlig eksamen

Alle eksamener er 3 timers skriftlige prøver.

Dersom studenter velger suppleringskurs utenfor egen spesialiseringsretning, kan dette gjennomføres i 6., 7. eller 8. semester. Evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SPECIALISERINGSRETNING:	INTERNASJONAL MANAGEMENT
ANTALL STUDIEPLASSER:	40 — 60

I motsetning til de andre spesialiseringsretninger som tilbys, inneholder spesialiseringsretningen Internasjonal Management kurs fra forskjellige fagområder. Spesialiseringretningen er ikke funksjonsorientert i samme grad som de andre. I Internasjonal Management legger man vekt på bredde innenfor flere fagområder istedetfor dybde innenfor et bestemt fagområde.

Norsk næringsliv opplever en stadig sterkere grad av internasjonalisering. Spesialiseringretning Internasjonal Management gir studentene innsikt i de spesielle forhold som råder innenfor internasjonal bedriftsledelse.

Undervisningen innen Internasjonal Management bygger på den generelle kunnskap studentene har tilegnet seg i studiets 1. avdeling. Spesialiseringretningen har både en obligatorisk og en valgfri del.

Obligatorisk del

De 6 vekttallene i 6. semester disponeres i sin helhet til obligatoriske kurs. Disse er Internasjonal management, Internasjonal markedsforskning og Internasjonal økonomi. Hver av kursene har 2 vekttall.

Valgfri del

I 7. og 8. semester skal studentene har henholdsvis 4 og 2 vekttall valgfri undervisning, dvs. det skal velges 3 kurs, hvorav 2 må være innen spesialiseringsdelen.

I 7. semester tilbys følgende kurs innen spesialiseringsretningen Internasjonal Management: International negotiations, Internasjonal finans og Internasjonal markedsføring.

I 8. semester: Petroleumsøkonomi, Komparativ ledelse og Internasjonale strategier.

Kursoversikt

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7022	International Management	2	26			7022
7031	Internasjonal markedsforskning	2	26			7031
7037	Internasjonal økonomi	2	26			7037
8062	International negotiations	2		26		8062
7039	Internasjonal finans	2		26		7039
3379	Internasjonal markedsføring I	2		26		3379
2381	Petroleumsøkonomi	2			26	2381
7021	Komparativ ledelse	2			26	7021
7032	Internasjonale strategier	2			26	7032
—	Suppleringskurs	2	x	x	x	—

Kursene Internasjonal management, Internasjonal markedsføring og Internasjonal økonomi er obligatoriske.

Kurset Internasjonale strategier forutsetter at man har deltatt i Internasjonal markedsføring I.

Blant de øvrige kurs som tilbys skal studentene velge 2 eller 3 avhengig av om suppleringskurset velges fra egen spesialiseringsretning eller ei.

Evaluering

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
7022	International Mangement	2	(E)		

7031	Internasjonal markedsforskning	2	(E)★		
7037	Internasjonal økonomi	2	(E)		
8062	International negotiations	2		(M)	
7039	Internasjonal finans	2		(E)	
3379	Internasjonal markedsføring I	2		(E)(F)	
2381	Petroleumsøkonomi	2			(E)
7021	Komparativ ledelse	2			(E)
7032	Internasjonale strategier	2			(C)
—	Suppleringskurs	2	x	x	x

(E) = skriftlig eksamen

(M) = muntlig eksamen

(F) = fagoppgave

(C) = case

★) I tillegg til individuell prøve, vil karakteren bli fastsatt på grunnlag av gruppebesvarelser.

Dersom studenter velger suppleringskurs utenfor egen spesialiseringsretning, kan dette gjøres i 6., 7. eller 8. semester. Evalueringstidspunkt og -form avhenger av det kurs som velges.

SUPPLERINGSKURS

Ut over de 10 obligatoriske vekttall som er knyttet til den valgte spesialiseringsretning, skal studentene velge 2 vekttall fra gruppen Suppleringskurs. Suppleringskurset kan velges blant de kurs som tilbys fra studentens egen retning, eller fritt blant det øvrige tilbud. I spesialiseringssammenheng teller et suppleringskurs aldri mere enn 2 vekttall, selv om kursets arbeidsmengde tilsier 3 eller flere vekttall.

Ekstrakurs

Dersom studenter ønsker å avlegge eksamen i kurs som går ut over de nødvendige 12 vekttall, gis det anledning til dette dersom det er ledige studieplasser. Studenter som ønsker å følge forelesningene i et ekstrakurs skal ha skriftlig godkjenning fra kursansvarlig. Ekstrakurs blir ikke registrert før ved eksamenspåmelding.

Seksjon for Administrasjon og Datafag

tilbyr suppleringskursene:

Kurskode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evalueringskode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7018	Personal- og organisasjonsutvikling I + II	2	12+12			

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7023	Internasjonal ledelse	1		12		
7024	Aktuelle emner i ledelse	1		12		7801
7019	Personal- administrasjon	1	12		12	
7025	Materialforsyning	1	12		12	
7026	Innkjøpsledelse	1	12		12	
7027	Material- og lagerstyring	1	12		12	7802
7028	Produksjonsstyring	1	12		12	
7029	Fysisk distribusjon	1		12		
7010	Kurs G: Systemteori	2			26	7010
7013	Kurs H: Prosjekt- arbeid	2			26	7013
7014	Kurs I: Konsekvenser av datateknologien	2			26	7014
7015	Kurs J: EDB og økonomi	2			26	7015

Evalueringstidspunkt og -form, se side 00, 00 og 00.

Studenter som har valgt spesialiseringsretning *Markedsføring*, anbefales en av følgende kombinasjoner:

1. 7018 Personal- og organisasjonsutvikling I + II
2. 7023 Internasjonal ledelse + 7024 Aktuelle emner i ledelse
3. 7019 Personaladministrasjon
4. To av følgende tre kurs:
 - 7029 Fysisk distribusjon
 - 7027 Material- og lagerstyring
 - 7026 Innkjøpsledelse

Studenter som har valgt spesialiseringsretning *Informasjon og datasystemer*, anbefales en av følgende kombinasjoner:

1. 7018 Personal- og organisasjonsutvikling I + II
2. 7019 Personaladministrasjon
3. 7027 Material- og lagerstyring + 7028 Produksjonsstyring
4. 7029 Fysisk distribusjon + 7027 Material- og lagerstyring
5. 7029 Fysisk distribusjon + 7025 Materialforsyning

Studenter som har valgt spesialiseringsretning *Finans*, anbefales en av følgende kombinasjoner:

1. 7023 Internasjonal ledelse + 7024 Aktuelle emner i ledelse
2. 7019 Personaladministrasjon
3. 7025 Materialforsyning + 7026 Innkjøpsledelse
4. 7027 Material- og lagerstyring + 7028 Produksjonsstyring

Studenter som har valgt spesialiseringsretning *Regnskap*, anbefales en av følgende kombinasjoner:

1. 7019 Personaladministrasjon
2. 7025 Materialforsyning + 7026 Innkjøpsledelse
3. 7027 Material- og lagerstyring + 7028 Produksjonsstyring

Studenter som har valgt spesialiseringsretning *Administrasjon: Organisasjon og ledelse*, anbefales følgende kombinasjon:

1. 7026 Innkjøpsledelse + 7025 Materialforsyning

Kursene G — J kan tas av alle studenter, uansett spesialiseringsretning.

Seksjon for Økonomiske og Kvantitative fag

tilbyr suppleringskursene:

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	Ant. timer forelesning			Evaluerings- kode
			6. sem.	7. sem.	8. sem.	
7042	Finans II	2	26		26	7042
7039	Internasjonal finans	2		26		7039
7037	Internasjonal økonomi	2	26		26	7037
2381	Petroleumsøkonomi	2	26		26	2381
1402	Regresjonsanalyse	2	26		26	1402

Evaluerings- kode	Evalueringsbetegnelse	Vekt	Evaluering		
			6. sem.	7. sem.	8. sem.
2381	Petroleumsøkonomi	2	(E)		(E)
1402	Regresjonsanalyse	2	(E)		(E)

(E) = Skriftlig eksamen

Seksjon for Markedsføring

tilbyr suppleringskursene:

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Ant. timer forelesning</i>			<i>Evaluerings- kode</i>
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>	
3338	Markedsforskning	2	26		26	7807
3417	Forbrukeratferd	2	26		26	
7034	Aktuelle emner i markedsføring	2	26		26	7034
3379	Internasjonal markedsføring I	2		26		3379
3319	Markedskomm. I	2		26		3319
3353	Markedsføring på bedriftsmarkedet	2		26		3353
3449	Dataanalyse i markedsføring	2		26		3449
3384	Marked og salgsprognostisering	2		26		3384
3440	Markedsstrategi	2		26		3440
7030	Internasjonal markedsføring II	2			26	7030
3320	Markedskomm. II	2			26	3320
7033	Forbrukerøkonomi og forbrukerrett	2			26	7033
3323	Salgsadministrasjon	2			26	3323

Evalueringstidspunkt og -form, se side 00.

For å kunne velge kursene Internasjonal markedsføring II og Markedskommunikasjon II kreves at studenten tidligere har valgt henholdsvis Internasjonal markedsføring I og Markedskommunikasjon I.

Seksjon for Regnskap og Revisjonsfag

tilbyr suppleringskursene:

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Ant. timer forelesning</i>			<i>Evaluerings- kode</i>
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>	
7040	Regnskap II	2	26		26	7040
7047	Interne styringsdata	2	26		26	7047
7045	Skattlegging av selskap og selskapsdeltakere	2	26		26	7045

7046	Økonomisk styring/ budsjettering	2	26	7046
7044	Regnskap III	2	26	7809
7043	Revisjon og intern kontroll	2	26	7043
7048	Eierskifte	2	26	7048

Evalueringsstidspunkt og -form, se side 00.

Seksjon for Fremmedspråk

tilbyr suppleringskursene:

<i>Kurs- kode</i>	<i>Kursbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Ant. timer forelesning</i>			<i>Evaluerings- kode</i>
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>	
8062	International negotiations	2	26	26	26	8062
8762	Fransk for inter- nasjonal samhandel	2	26	26	26	8762
8551	English for Inter- national marketing	2	26	26	26	8551

Hvert av kursene er på 26 timer. Kursene tilbys både i vår- og høstsemesteret.

Evaluerings

<i>Evaluerings- kode</i>	<i>Evalueringsbetegnelse</i>	<i>Vekt</i>	<i>Evaluerings</i>		
			<i>6. sem.</i>	<i>7. sem.</i>	<i>8. sem.</i>
8062	International negotiations	2	(M)	(M)	(M)
8762	Fransk for inter- nasjonal samhandel	2	(E)	(E)	(E)
8551	English for Inter- national marketing	2	(M)	(M)	(M)

(E) = Skriftlig eksamen

(M) = Muntlig eksamen

REVISORSTUDIET

Studiet er delt opp i en 1. og en 2. avdeling på henholdsvis 2 og 1 år. I 1. avdeling, som er på 42 vekttall, foreleses de generelle økonomisk/administrative fagområder samt de innledende deler av revisjonskursene: skatterett, rettslære og revisjon. I 2. avdeling foreleses kun kursene skatterett, rettslære og revisjon.

Studiet avsluttes med Revisoreksamen i rettslære etter 5. semester og Revisoreksamen i skatterett og revisjon etter 6. semester.

STUDIEOVERSIKT

Kurs- kode	Kursbetegnelse	Vekt	1. sem.	2. sem.	3. sem.	4. sem.	5. sem.	6. sem.
1. avdeling								
6300	Matematikk	2	65E					
6301	EDB	4	39	39E				
6302	Bedriftsøko- nomi/regnskap	6	52	78E				
6303	Samfunnsøkonomi	4	39	39E				
6320	Anvendt statistikk	2		52E				
6305	Stats- og kommunal- administrasjon	4			78E			
6306	Offentlig øko- nomi/regnskap	4		39	39E			
6307	Finans	2			52E			
6308	Regnskap II	4			39	52E		
6322	Markedsføring	2			39E			
6310	Seminaroppgave	2				S		
6313	Rettslære I	2				39E		
6312	Skatterett I	2				39E		
6311	Revisjon I	2				39E		
Totalt 1. avdeling		42	195	247	247	169		
2. avdeling								
6316	Rettslære II	4					91E ¹	
6315	Skatterett II	4					26	65E ¹
6314	Revisjon II	10					78	117E ¹
Totalt 2. avdeling		18					195	182

E = Eksamen

E¹ = Revisoreksamen

S = Seminararbeid

Kolonnene viser timetallet i hvert enkelt kurs og i hvilke semester kursene foreleses.

PRAKSISKRAV

For å kunne bli registrert som revisor (dvs. kunne drive egen revisjonspraksis) kreves i tillegg til bestått eksamen 2 års relevant praksis. Det vises i denne sammenheng til regler gitt av Kirke- og undervisningsdepartementet.

KURSREGISTER

	Side
METODE (MET)	
1032 Matematikk	67
1059 Operasjonsanalyse	90
1082 Anvendt statistikk	78
1162 Bedriftsøkonomisk metodelære	120
6300 Matematikk	201
6310 Seminararbeid	217
6320 Anvendt statistikk	209
JURIDISKE FAG (JUR)	
5152 Juridiske fag	68
6312 Skatterett I	220
6313 Rettslære I	221
INFORMASJONS- OG DATASYSTEMER (INF)	
0182 Informasjons- og datasystemer	92
6301 EDB	202
BEDRIFTSØKONOMISK ANALYSE (BØK)	
2012 Økonomistyring — internregnskap	80
2015 Økonomistyring — planlegging — budsjettering	81
2041 Eksternt regnskap	94
2058 Grunnkurs i finans	112
5025 Mikroøkonomi	103
5026 Mikroøkonomi	74
6302 Bedriftsøkonomi/regnskap	203
6307 Finans	213
6308 Regnskap II	215
7053 Bedrifters økonomiske markedstilpasning	117
ORGANISASJON OG LEDELSE (ORG)	
4062 Administrative prosesser/administrativ atferd	96
4130 Organisasjon og ledelse	82
7050 Aktuelt seminar	126
7051 Strategisk planlegging	126
7054 Administrasjon I	118
7055 Administrasjon II	124
MATERIALADMINISTRASJON (MAD)	
4137 Materialadministrasjon	99
MARKEDSFØRING (MRK)	
3042 Markedsføringsledelse	102
6322 Valgfag: Markedsføring	216

SAMFUNNSØKONOMI (SØK)

5016	Makro, del I.	113
5352	Samfunnsplanlegging.	122
6303	Samfunnsøkonomi	206
6306	Offentlig økonomi/regnskap	211
7052	Samfunnsøkonomiske emner.	115

OFFENTLIG ADMINISTRASJON (OFF)

6305	Stats- og kommunaladministrasjon	210
------	---------------------------------------	-----

SPRÅK OG KOMMUNIKASJON (SPA)

8011	Engelsk — samfunn og økonomi	105
8068	Engelsk muntlig.	106
8081	English for Management, del I.	75
8082	Anglo-American Area Studies	84
8111	Tysk — samfunn og økonomi	107
8168	Tysk muntlig.	108
8181	Deutsch, als Geschäftssprache, Teil I.	76
8182	Tysk miljø og kulturkunnskap.	86
8228	Fransk — samfunn og økonomi	109
8268	Fransk muntlig	111
8281	Forretningsfransk, del I.	77
8282	Fransk miljø og kulturkunnskap	88

REVISJON (REV)

6311	Revisjon I	218
------	-----------------	-----

SPESIALISERINGSSTUDIER (SST)

	<i>Organisasjon og ledelse</i>	127
7016	Ledelse	127
7017	Seminar i ledelse	128
7018	Leder- og organisasjonsutvikling	129
7019	Personaladministrasjon	130
7023	Internasjonal ledelse	132
7024	Aktuelle problemstillinger i organisasjon og ledelse.	133
7056	Læring og utvikling i arbeidsmiljøet	131
	<i>Materialadministrasjon</i>	134
7016	Ledelse	127
7017	Seminar i ledelse	128
7025	Materialforsyning	134
7026	Innkjøpsledelse	135
7027	Material- og lagerstyring	136
7028	Produksjonsstyring	138
7029	Fysisk distribusjon	139
7049	Aktuelle logiske problemstillinger	140

<i>Finans</i>	140
7035 Finansiering.	142
7036 Investerings.	141
7037 Internasjonal økonomi	146
7038 Styling av finansinstitusjoner	147
7039 Internasjonal finans.	143
7040 Regnskap II.	175
7041 Finansanalyse	144
7042 Finans II	140
 <i>Informasjons- og datasystemer</i>	149
7004 Konsekvenser av datateknologi i bedrift og samfunn.	149
7005 Informasjonsbehandling og rammebetingelser	150
7006 Hardware og software	151
7007 Systemeringsmetoder og høynivåspråk	152
7008 Praktisk bruk av et høynivåspråk.	153
7009 Prosjektarbeid basert på et høynivåspråk.	154
7010 Systemteori.	155
7013 Prosjektarbeid	156
7014 Konsekvenser av datateknologien	158
7015 EDB og økonomi.	159
 <i>Markedsføring</i>	160
3319 Markedskommunikasjon I	165
3320 Markedskommunikasjon II	171
3323 Salgsadministrasjon	174
3338 Markedsforskning	160
3353 Markedsføring på bedriftsmarkedet.	166
3379 Internasjonal markedsføring I	164
3384 Markeds- og salgsprognostisering	168
3417 Forbrukeratferd	161
3440 Markedsstrategi	169
3449 Dataanalyse i markedsføring	167
7030 Internasjonal markedsføring II	170
7033 Forbrukerøkonomi og forbrukerrett	173
7034 Aktuelle emner i markedsføring	162
 <i>Regnskap</i>	175
7040 Regnskap II.	175
7042 Finans II	140
7043 Revisjon og intern kontroll	183
7044 Regnskap III	181
7045 Skattlegging av selskaper og selskapsdeltakere.	178
7046 Økonomisk styling og budsjettering	180
7047 Interne styringsdata.	176
7048 Eierskifte.	185

<i>Internasjonal Management.</i>	186
2381 Petroleumsøkonomi	189
3379 Internasjonal markedsføring I	164
7021 Komparativ ledelse	192
7022 International management.	186
7031 Internasjonal markedsforskning.	186
7032 Internasjonale strategier	193
7037 Internasjonal økonomi	146
7039 Internasjonal finans.	143
8062 International Negotiations.	188
 <i>Suppleringskurs (uten tilknytning til en spesialiseringsretning)</i>	 194
1402 Regresjonsanalyse	194
8551 English for International Marketing.	198
8762 Fransk for internasjonal samhandel.	196
 DIPLOMOPPGAVE (DIP)	
9023 Diplomoppgave	199

KURSBESKRIVELSER

KURS: 1032 Matematikk

KURSANSVARLIG(E): Tron Foss

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2.5

Mål

Kurset tar sikte på å gi kunnskaper i de matematiske emner som er nødvendig for å forstå store deler av den bedriftsøkonomiske litteratur, samt de kvantitative ledelsesverktøy som benyttes i praksis. Studenten forventes å kunne løse et sett av oppgaver som hovedsaklig er av oppstilt art. Det vil si at det bare i beskjeden grad er snakk om her å benytte uoppstilte/ustrukturerte oppgaver og tolkning av økonomiske resultater.

Forkunnskaper

Studenten må ha kursplan 2MN eller 2MS (eller tilsvarende) fra videregående skole, samt selvstendig kunne løse oppgaver innen dette pensum når studiet påbegynnes.

Obligatorisk litteratur

Knut Sydsæter: Matematisk analyse, Bind 1, 4. utgave (Universitetsforlaget)
 Jan Evensmo/Tron Foss/Harald Bjørnstad: Matematikk — utvalgte emner og oppgaver (BI-Trykk)

Emneoversikt	Gang
Repetisjon av funksjonsbegrepet og derivasjon. Eksponential- og derivasjon. Kurvedrøfting for funksjoner av en variabel. Eksponential- og logaritmefunksjonene. Litteratur: KS: Kap. 2, 3, 4 (repetisjon) Kap. 5. Kap. 6, § 1 – 5, 7	1 – 3
Funksjoner av flere avriabler. Maksimums- og minimumsproblemer. Litteratur: KS: Kap. 7, § 1 – 3. Kap. 8, § 1 – 3	4 – 7
Ligningssystemer. Matriser. Determinanter. Litteratur: KS: Kap. 8, § 7 – 8. B, E & F: Kompendium	8 – 9
Sannsynlighetsregning. Mengder. Summetegnet. Rekker. Litteratur: KS: Kap. 1, § 4,8. Kap. 10, § 7	10
Integrasjon. Differensialligninger. Litteratur: KS: Kap. 8, § 1 – 6. B, E & F: Kompendium	11 – 13

Gjennomføring

Som undervisningsform er valgt forelesning. I tillegg til lesning av pensumbøkene er det meget viktig at studenten regner oppgaver tilknyttet pensum. Det anbefales også at studentene slår seg sammen i arbeidsgrupper (kollokviégrupper) på 3 – 5 deltakere og hjelper hverandre. Erfaring viser at dette øker læreevnen og reduserer læretiden. Det vil være 4 timer forelesning og 2 timer øvelse pr. uke i 13 uker.

Evaluering

Kurset avsluttes med en 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det vil bli avholdt kontinuasjonseksamen i vårsemesteret.

KURS: 5152 Juridiske fag

FAGANSVARLIG(E): Faafeng jr./Skaar

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 3

Mål

Gjennom kurset i rettslære skal studenten

- få innføring i juridisk metode ved å oppøve evnen til juridisk resonnement ved tolkning og anvendelse av rettsregler
- få kunnskaper om juridisk terminologi
- få oversikt over sentrale regler innen kontrakts- og pengekravsrett, herunder misligholdsvirkninger og tvangsinndrivelse, samt få en innføring i selskapsrett, arbeidsrett og trygderett

I skatterettsundervisningen er hovedproblemstillingen å avgjøre hvilke inntekter og formuesobjekter som er skattepliktige, tidspunkt og sted for skattleggingen og hvilke rettssubjekter skatteplikten skal knyttes til. Inn under faget regnes vanligvis også de spesielle forvaltningsrettslige bestemmelser som regulerer ligningsforvaltningens virksomhet. Hovedvekten legges på bedriftsskatteleggingen.

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene ved forelesningenes begynnelse har kunnskaper i fagområdene avtalerett og kjøpsrett. Studenter uten forkunnskaper forutsettes å ha fulgt "Forkurs i rettslære" over 20 timer umiddelbart før semesterstart.

I skatterettskurset forventes ingen spesielle forkunnskaper, men elementære kunnskaper i bokføring er en fordel.

Obligatorisk litteratur Rettslære

(Det tas forbehold om endringer/tilføyelser i litteraturlisten):

Forkurs:

Fr. Fr. Gundersen: "Hovedlinjer i avtaleretten" (Eget forlag 1977)

Karsten Gaarder: "Forelesninger over kjøp", 8. eller 9. utgave (Aschehoug 1978/1980) Hele boken med unntak av kapitlene 13, 14, 15, 16 og 23.

Sverre Faafeng jr.: "Forbrukerkjøp", Kompendium 1982

"Knophs oversikt over Norges Rett", 8. utgave (Universitetsforlaget, 1981) §§ 59, 60, 86, 87, 91 — 96.

Alternativ til Knophs oversikt:

Fr. Fr. Gundersen/Arthur J. Brudvik: Privatrett for økonomer. (Fr. Fr. Gundersen, 1982 — eget forlag). Kapittel 5 (hele), 7 (s. 75 — 79), 10 (s. 132 — 148) og 11.

Sosialtrygdene i Norge, Rikstrygdeverket sept. 1981 (utdeles gratis på forelesning)

Pål Børresen: "Kompendium i konkurs", ADH 1981

NOU 1980:19 "Lov om selskaper", kapittel III (s. 26 — 58)

Sverre Faafeng jr.: "Panterett for Næringsdrivende", kompendium 1982

Oppslagsverk: Norges Lover 1685 — 1981 (1982-utgaven) eller annen trykt lov-samling uten kommentarer. Særtrykk av enkeltlover.

Oppgavesamling: Øvelsesoppgaver i juridiske fag. BI 1982.

Obligatorisk litteratur Skatterett

Klingenberg, Killengren: "Forelesningshefte og oppgaver i Skatterett, BI 1982

Harald Ajer: Skatterett. Håndbok for næringsliv og studier, 1982

I. Det blir ikke gitt eksamensoppgaver som krever kunnskap som hovedsakelig hentes fra følgende kapitler og underavsnitt:

Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3 (avsn. 3.2). Kap. 7 (avsn. 7.1.1, 7.1.2 og 7.1.3, avsn.

7.2.2 og 7.2.3, avsn. 7.4.4, avsn. 7.5, 7.6, 7.8 og 7.9). Kap. 9 (avsn. 9.4.1.1, 9.4.1.2, 9.4.1.3, 9.4.1.4, 9.4.2, 9.4.3 og 9.4.4). Kap. 10 (avsn. 10.3, 10.4 og 10.5). Kap. 11 (avsn. 11.1, avsn. 11.2.3, avsn. 11.5). Kap. 12 (avsn. 12.3.4 og avsn. 12.8). Kap. 13.

II. Eksamensoppgavene vil kun kreve kjennskap til *hovedreglene* innenfor følgende kapitler og underavsnitt:

Kap. 3 (avsn. 3.1). Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6 (avsn. 6.4). Kap. 7 (avsn. 7.1.0, avsn. 7.2.1, avsn. 7.3.1.1, 7.3.1.2, 7.3.1.3, 7.3.2, avsn. 7.4.2 og 7.4.3). Kap. 9 (avsn. 9.1, 9.2, 9.3, 9.4.0 og 9.6.3.2). Kap. 11 (avsn. 11.3 og 11.4.3). Kap. 12 (avsn. 12.1, 12.2, 12.3 (unntatt 12.3.4), 12.4, 12.5, 12.6, 12.7).

III. Resten av boken vil det bli krevet inngående kjennskap til i forbindelse med eksamen. Dette omfatter følgende kapitler og underavsnitt:

Kap. 6 (avsn. 6.1, 6.2 og 6.3). Kap. 7 (avsn. 7.4, 7.4.1, 7.4.5, 7.4.6, 7.4.8 og avsn. 7.7). Kap. 8. Kap. 9 (avsn. 9.5, 9.6 (unntatt 9.6.3.2), 9.7 og 9.8). Kap. 10 (avsn. 10.1, 10.2, 10.6 og 10.7). Kap. 11 (avsn. 11.2.1, 11.2.2, avsn. 11.4.1.1, 11.4.2).

Eksamenshjelpemidler

1. Generelt

"Norges Lover 1685 – 1981" (1982-utgaven) og/eller særtrykk av enkeltlover uten kommentarer. Andre trykte lovsamlinger, uten kommentarer.

2. Til skatterettskurset trenger studentene følgende særtrykk av lovtekster:

1. Skatteloven av 18. august 1911
2. Distriktsskatteloven av 19. juni 1969 nr. 72
3. Aksjeskatteloven av 19. juni 1969 nr. 71
4. Aksjegevinstloven av 10. desember 1971
5. Lov om skattefrie fondsavsetninger 14. desember 1962

Det forutsettes at disse hjelpemidler anskaffes og medbringes til forelesningene, og at studentene gjør seg kjent med dem gjennom studiet av de ulike emner. Dette gjelder særlig lover som er behandlet i pensum eller nevnt på forelesninger i emnet.

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover, ved bruk av stikkord, forkortelser som "jfr., cfr., opphevet", e.l., etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttet i "Norges Lover".

Emneoversikt – Forkurs – Rettslære

Lover som vil bli gjennomgått:

- Avtaleloven av 31.05.1918
- Kjøpsloven av 24.05.1907
- Angrefristloven av 24.03.1972
- Ekstinksjonsloven av 02.06.1978 (Lov om godtroerverv av løsøre)

- Forbrukerkjøpstvistloven av 28.04.1978
- Morarenteloven av 17.12.1976 nr. 100

Det vil dessuten bli foretatt henvisninger til enkeltbestemmelser i andre lover med tilknytning til avtale- og kjøpsforhold.

A. Avtalerett (Fr. Fr. Gundersen: Hovedlinjer i avtaleretten, 1977):

1. Generelt om avtaler
2. Slutningen av avtaler
3. Fullmakt
4. Ugyldighetslæren
5. Tolkning av avtaler
6. Standardkontrakter

B. Kjøpsrett (Karsten Gaarder: Forelesninger over kjøp, 9. utg. 1980) (8. utg. 1978 kan også benyttes). (Sverre Faafeng jr.: Forbrukerkjøp, Kompendium, 1982):

1. Kjøpslovens systematikk
2. Kjøpekontraktens normalinnhold
3. Om risikoen (vågnaden)
4. Forsinket levering
5. Mangler ved salgsgjenstanden
6. Særlig om forbrukerkjøp

Emneoversikt — Rettslære

C. Pengekravslæren (Knoph: §§ 59 — 60/Gundersen's kapittel 5 m.v):

1. Stiftelse av pengekrav
2. Formkrav
3. Kravets omfang
4. Frigjøringstidspunktet
5. Forfallstidspunktet
6. Betalingsstedet
7. Betalingsmiddelet
8. Betalingsmåten
9. Forsinket betaling. Morarenter
10. Kreditormora
11. Deponering
12. Motregning/kompensasjon
13. Opphør/bortfall av krav
14. Forholdet til flere skyldnere
15. Garantier. Kausjon
16. Gjeldsovertagelse
17. Rett og legitimasjon til å motta betaling
18. Overdragelse av fordringer/cesjon
 - overdragelse av muntlige krav/enkle gjeldsbrev
 - overdragelse av negotiable dokumenter

D. Panterett (Faafeng: Panterett for næringsdrivende, Kompendium 1982):

1. Panterettens karakter og innhold
2. Underpant. Rettsvern
 - pant i fast eiendom, fly, skip m.v.
 - salgspant
 - pant i varelager
 - pant i driftsmidler
 - pant i motorvogner
 - leasing
3. Håndpant. Rettsvern
 - pant i annet løsøre
 - pant i fordringer
 - factoring
4. Lovbestemt panterett m.v.
5. Overdragelse av panterett
6. Realisering av panterett
7. Opphør av panterett

E. (Pål Børresen: Kompendium i konkurs, Agder D.H. 1981)

1. Enkeltforfølging/tvangsfullbyrdelse
 - midlertidig forføyning/arrest
 - avsetning
 - utlegg/utpanting
 - påleggstrekk i lønn
 - tvangsauksjon
2. Tvangsakkord
3. Konkurs
4. Omstøtelse av skyldnerens disposisjoner.
5. Straffeansvar. Karantene

F. Selskapsrett (Knoph: §§ 86 — 87/Gundersen's s. 132 — 148/NOU 1980:19 kap. III)

1. Ansvarsformene
2. Det ansvarlige handelsselskap
3. Det sivile selskap
4. Kommandittselskapet, kommandittaksjeselskapet, det stille selskap
5. Aksjeselskapet (Lov av 04.06.1976)
6. Statsselskapene

G. Trygderett (Sosialtrygdene i Norge RTV 1981)

1. Folketrygdens ytelser ved sykdom og personskade
2. Folketrygdens ytelser etter dødsfall

H. Arbeidsrett (Knoph' §§ 91 — 96/Gundersen's kap. 11)

1. Rettsreglene i arbeidsretten
2. Arbeidskonflikten
3. Organisasjonsrett
4. Arbeidsavtalen

Emneoversikt — Skatterett

1. *Oversikt over skattesystemet.* De forskjellige skattetyper og grunnprinsipper i skatteretten.
2. *De skatteskyldige* (skattesubjektene). Begrenset og ubegrenset skatteskyld. Inn- og utflytting. Selskapsligning og deltakerligning.
3. *Periodisering* (beskatningstidspunkt). Inntekt. Formue. Avvikende regnskapsår. Kontantprinsippet. Regnskapsprinsippet.
4. *Skattested.* Bosteds-, kontor- og stedbunden beskatning.
5. *Den skattepliktige inntekt.* Generelt, fordeler og innvinning av fordeler. Fra-dragsreglene, generelt, utgifter til inntekts ervervelse. Tap.
6. *Den skattepliktige inntekt.* Bruttoinntekter utenfor næring.
7. *Den skattepliktige inntekt.* Gevinst utenfor næring.
8. *Den skattepliktige inntekt.* Bruttoinntekter i næring. Virksomhetsbegrepet. Bruttofortjenesten, varelagervurdering. Sentrale driftsutgifter. Gjeldsrenter. Leasing.
9. *Den skattepliktige inntekt.* Avskrivninger etter "saldosystemet".
10. *Den skattepliktige inntekt.* Gevinst i næring. Salg av enkelte driftsmidler og forretningsforetak. Gevinstberegningen. Betinget skattefritak. Gevinstned-skrivning.
11. *Den skattepliktige inntekt.* Fondsavsetninger. Miljø- og energiøkonomiserings-fond. Konsolideringsfond. Distriktsutbyggingsfond. Koordinering av fonds-avsetninger.
12. *Den skattepliktige inntekt.* Underskuddsfradrag. Underskuddsfremføring. Underskuddstilbakeføring.
13. *Den skattepliktige formue.* Ligningsmessig formue og gjeld. Verdsettelses-normer og -tidspunkt.
14. *Aksjeselskaps- og aksjonærbeskatning.* Selskapsrettslig innføring. Utbytte. Aksjegevinst i og utenfor næring. Selgende gruppe. Fusjon/fisjon. Konsern-beskatning. Aksjeverdsettelse.
15. *Ligningsforvaltningen.* Administrativ oppbygging. Ligningsdokumenter, opp-lysningsplikt. Saksbehandling, behandlingsrutiner. Sanksjoner. Endring av ligning. Skjønnsligning. Klageadgang. Domstolskontroll.

Gjennomføring

Kurset Rettslære er basert på vanlige forelesninger i 39 timer i 1. semester. Forelesningsformen forutsetter at studentene *på forhånd* har satt seg inn i det stoffet som behandles hver gang. Undervisningen vil legge vekt på de deler av pensum som erfaringsmessig volder problemer eller som er utilstrekkelig dekket i det trykte pensum. Deler av pensum må studentene lese på egen hånd (selvstudium).

Skatterett foreleses i 26 timer i 1. semester.

Evaluering

Det avholdes skriftlig eksamen av fem timers varighet i 1. semester.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon arrangeres normalt i påfølgende semesters eksamensperiode.

KURS: 5026 Mikroøkonomi

KURSANSVARLIG(E): Ole Hagen

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2.5

Mål

Kursets formål er å øve studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter og å forstå samspillet mellom disse interesser i markeder og hvordan dette bestemmer priser og omsatte mengder.

Studiet av mikroøkonomisk teori skal generelt utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Forkunnskaper

Optimeringsanalyse og differensbetraktninger spiller en stor rolle, følgelig gjør en bruk av differensialregning. Kjennskap til denne vil lette tilegnelsen av stoffet.

Obligatorisk litteratur

Willie L. Peterson: Principles of Economics. Micro. Richard D. Irving Inc.

Vidar Ringstad: Innføring i samfunnsøkonomi. Del 5 — 7. Mikro. Telemark Distriktshøyskole

Emneoversikt

1. Innledning. Repetisjon av nødvendige forkunnskaper
2. Spesielle matematiske emner
3. Produksjonsteori
4. Konsumentteori
5. Etterspørsel
6. Produkttilbud
7. Fullkommen konkurranse
8. Ufullkommen konkurranse
9. Arbeidsmarkedet
10. Kapitalmarkedet
11. Utdannelse, forskning og teknikk som økonomiske faktorer

Gjennomføring

Det foreleses i høstsemesteret i 1. studieår i 13 uker á 3 timer. Videre vil det bli arrangert øvelser.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen ved slutten av semesteret. Varighet 5 timer.

Kontinuasjon

Normalt arrangeres det kontinuasjonseksamen i påfølgende semesters eksamensperiode.

KURS: 8081 English for management, del 1

KURSANSVARLIG(E): Kjell Habert

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Dette er et praktisk kurs i forretningsengelsk som skal gjøre det mulig for studentene å kommunisere effektivt, skriftlig og muntlig, i internasjonal forretnings-sammenheng.

Forkunnskaper

Undervisning i engelsk bygger på ikke-språklige studieretningskunnskaper i videregående skole eller tilsvarende, hvilket i praksis vil si at den enkelte students kunnskaper ventes å være store nok til at hun/han kan delta i en undervisning som i sin helhet foregår på engelsk.

Obligatorisk litteratur

Cotton & Owen: "Agenda", Casebook, Harrap, London

Cotton & Owen: "Agenda", Workbook, Harrap, London

Anbefalt litteratur

Advanced Learner's Dictionary eller Webster New World Dictionary

Emneoversikt

1. Introduction
2. Case: Chairs
3. Case: Bonhomme
4. Follow-up
5. Case: Barnwood
6. Case: Macquilter
7. Follow-up
8. Case: Westmeath

9. Case: Tanskin
10. Follow-up
11. Case: Elite
12. Case Afjuz
13. Revision

Gjennomføring

Kurset består av "cases" med utgangspunkt i konkrete situasjoner innenfor internasjonal kommunikasjon. Studentene vil lære å skrive referater, brev og rapporter. Studentene rådes til å benytte kurs-kassetter som er til utlån i biblioteket. I tillegg vil en del av tiden bli benyttet til forberedelsen av rollespill. Kurset vil gå over 13 uker med 3 timer pr. uke.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen en gang i året, i desember/januar. Varighet: fem timer. Hjelpemidler: Engelsk-engelsk ordbok. Eksamen består av to — tre oppgaver hvor kandidaten kan bli prøvet i vokabular, brev- og rapportskriving, referater og curriculum vitae.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8181 Deutsch als Geshcäftssprache, Teil 1

KURSANSVARLIG(E): Herbert Lobe

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene et solid grunnlag i det tyske språket. Det legges vekt på grammatikkundervisning og utvikling av ordforrådet på det økonomiske området. Etter fullført kurs skal studentene være i stand til å kommunisere akseptabelt i tysk forretningsammenheng.

Forkunnskaper

Kurset bygger på kunnskaper fra norsk videregående skole eller tilsvarende. Undervisningen vil foregå på tysk.

Obligatorisk litteratur

Roland Schäpers: Zeitungstexte zum Wirtschaftsgeschehen Reihe: Deutsch lesen I, 1982 (bok pluss bånd)

Håvard Reiten: Tysk grammatikk for gymnaset, 1970 (bok pluss arbeidsbok)

Tysk-tysk ordbok: dtv — Wörterbuch der deutschen Sprache, 1978

Ukemagasinet: Der Spiegel, die Zeit

Anbefalt litteratur

Lutz Mackensen: Gutes Deutsch in Schrift und Rede, rororo 1964

Emneoversikt

Gjennomgåelse av tekster som omhandler økonomiske forhold i Forbundsrepublikken. Grammatikk: substantiver, verb, adjektiver, pronomener, adverb, kasus, preposisjoner, ubøyde verbformer, tidsbruk, modi, aktiv/passiv, ordstilling.

Gjennomføring

Studentene må forberede seg til undervisningen, både til konversasjon og grammatikkundervisningen. Etter hver time må studentene skrive hjemmeoppgave i form av brev, referat og rapport. Det gis anledning til å forbedre uttalen i språklaboratoriet. Kurset gjennomføres i klasser: 52 timer (2 timer 2 ganger i uken) over 13 uker.

Evaluerings

Det avholdes en skriftlig eksamen en gang i året i desember/januar. Den vil bestå av tre oppgaver av språklig art. Varighet 5 timer. Hjelpemidler: tysk-tysk ordbok.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8281 Forretningsfransk, del 1

KURSANSVARLIG(E): Georges Gaspard

SEMESTER: 1.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene et solid grunnlag i det franske språk. Det vil gi de nødvendige kunnskaper norske diplomøkonomer vil måtte ha i fransktalende land. Det vil være relatert til et visst antall situasjoner som skal mestres språklig.

Forkunnskaper

Kurset bygger på kunnskaper fra norsk videregående skole eller tilsvarende. Undervisningen vil foregå på fransk.

Obligatorisk litteratur

Deny/Reberioux: Le français des hommes d'affaires (bok pluss bånd), 1975

Ronsjø/Moen: Fransk grammatikk (bok pluss arbeidsbok), 1981

Fransk-fransk ordbok

Uketidsskrift: L'Express

Emneoversikt

1. Se rencontrer et s'informer: les premiers contacts, l'organisation du voyage.
2. Les congrès: le Centre international de Paris, les inscriptions au congrès, l'arrivée au Centre des Congrès, au bar entre deux interventions. la réception de clôture du Congrès.
3. Les voyages d'études: la région visitée, la Chambre de Commerce, la Chambre d'Agriculture, dans une usine, ce qui dit la presse.
4. S'implanter en France: les enquêtes préalables chez le directeur du Bureau de la main d'œuvre, chez le Président de la Chambre de Commerce et d'industrie.
5. Acheter une entreprise française: la valeur boursière, chez le notaire, chez l'architecte, chez le directeur de la main d'œuvre, être autorisé à travailler en France.

Gjennomføring

Studentene må før hver time forberede seg til dagens samtale. Den illustrerer en konkret situasjon fra en møteprosess mellom fransktalende og utenlandske forretningsfolk. Etter hver time må studentene skrive hjemmeoppgave i form av brev, referat, rapport. Øvelser i språklaboratoriet og i klasserom hører til hver gang. Kurset gjennomføres i klasser: 52 timer (2 ganger 2 timer i uken) over 13 uker.

Evaluerings

Det avholdes en skriftlig eksamen en gang i året i desember/januar. Den vil bestå av tre oppgaver av språklig art. Varighet 5 timer. Hjelpemidler: Fransk-fransk ordbok.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 1082 Anvendt statistikk

KURSANSVARLIG(E): Pål Aakre

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 1.5

Mål

Kurset skal gi en innføring i de vanligste teknikker og metoder innenfor sannsynlighetsregning, estimering, hypoteseprøving samt regresjon og korrelasjon, med hovedvekt på *anvendelse* i bedriftsøkonomiske problemstillinger/beslutningsprosesser. Det legges vekt på å gi en grundig forståelse for en tenkemåte som ligger til grunn for mange problemområder innen bedriftsøkonomiske fag.

Forkunnskaper

Det forutsettes ingen forkunnskaper. Pensumlitteraturen er på engelsk.

Obligatorisk litteratur

Mark L. Berenson, David M. Levine: Basic Business Statistics. Concepts and Applications. (Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, N.J.)

MINITAB Reference Manual

Eksamensoppgavesamling i statistikk, siste utgave

Oppgavesamling i statistikk, BI 1982

Emneoversikt

Time

1 – 3	MINITAB + oppsummering av de 4 første kapitler, Berenson, Levine:
Foreleses ikke	Chapter 1: Introduction
	Chapter 2: Data Collection
	Chapter 3: Data Presentation: Tables and Charts
	Chapter 4: Data Characteristics: Descriptive Summary Measures
4 – 9	Chapter 5: Basic Probability
10 – 15	Chapter 6: Basic Probability Distributions
16 – 17	Chapter 7: Sampling Distributions
18 – 21	Chapter 8: Estimation
22 – 27	Chapter 9: Hypothesis Testing I: Introduction and Concepts
28 – 34	Chapter 10: Hypothesis Testing II: Additional Procedures
35 – 39	Chapter 14: Simple Linear Regression and Correlation

De angitte timer er omtrentlige.

Gjennomføring

Forelesninger: 3 timer pr. uke — i alt 39 timer. De 4 første kapitler i læreboka til Berenson og Levine vil ikke bli forelest, og må leses på egenhånd før forelesningene starter.

Øvelser: Ca. 14 timer — nærmere beskjed vil bli gitt.

Som et integrerende tema er mange eksempler og oppgaver knyttet til virkelige data i en såkalt database. Denne er lagt inn på vårt EDB-anlegg og vil være tilgjengelig for studenter via terminaler. Bruken er ikke avhengig av EDB-kunnskaper, men basert på eksisterende Standard-programmer (MINITAB) Denne spesielle angrepsmåte bør gjøre studiet av Statistikk mer meningsfullt enn et rent teoretisk studium.

Evaluerings

Kurset avsluttes med en 5-timers skriftlig eksamen. Alle trykte og håndskrevne hjelpemidler er tillatt.

Kontinuasjon

Det avholdes kontinuasjonseksamen ved neste ordinære eksamen.

Mål

Målet for kurset Økonomistyring — Internregnskap er å sette deltakerne i stand til å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift, med hovedvekt på styring av driftsinntekter og driftskostnader. Forelesningene tar sikte på å gi en grundig orientering i de viktigste teorier og praktiske former for kalkulasjon og driftsregnskap. Dette verktøyet er grunnlaget for den videre drøfting av forskjellige former for lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. Kalkylene er videre utgangspunktet for fastsettelse av normer eller standarder, som er nødvendige for utarbeidningen av budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Forkunnskaper

Det forventes at den enkelte har tilegnet seg kunnskaper i elementær regnskapsføring. Eksempelvis handelsskolens kurs i regnskapslære som svarer til minstekravet for handelsbrev, eller forkurset i Regnskapslære ved BI.

Obligatorisk litteratur

Naug/Flakke: "Internregnskap: Lønnsomhetsanalyse, kostnadskontroll, driftsregnskap". Universitetsforlaget 1982

Følgende kapitler er kursorisk pensum (bakgrunnstoff, som anbefales lest av studentene): Kapittel 1, 2, 13, 15, 17, 18, 19 og 20.

Emneoversikt

Økonomistyring (3 ganger á 4 timer)

- Regnskap — budsjetter og planer
- Produksjons- og kostnadsteori basert på faste koeffisienter
- Direkte og indirekte kostnader. Produktkalkulasjon etter bidragsmetoden og selvkostmetoden
- Bedriftens økonomiske kretsløp

Økonomistyring — Internregnskap (2 ganger á 4 timer og 8 ganger á 2 timer)

- Kalkulasjon og driftsregnskap etter selvkostmetoden og bidragsmetoden. Resultatene sammenliknet
- Kostnadsarter, spesielt om kalkulatoriske kostnader. Kostnadsfordelingen på kostnadssteder og kostnadsbærere
- Normalkalkulasjon. Analyse av dekningsdifferanser: Forbruksavvik og beskeftigelsesavvik
- Standardkalkyle og standardregnskap
- Lønnsomhetsanalyse og kontroll

Gjennomføring

Faget foreleses sammen med Økonomistyring — Planlegging — Budsjettering de tre første ganger á 4 timer, deretter to ganger á 4 timer og åtte ganger á 2 timer.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen ved slutten av hvert semester. Varighet 5 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen.

KURS: 2015 Økonomistyring — Planlegging — Budsjettering

KURSANSVARLIG(E): Jon Lundesgaard

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 1

Mål

Flere sentrale aspekter ved økonomisk virksomhet faller inn under betegnelsen økonomisk styring, som planlegging og budsjettering. En viktig side ved den økonomiske styring er kontrollen med oppfølging av planer og budsjetter.

Gjennom planleggingen søker en å danne seg et bilde av den fremtidige utvikling og hvordan denne kan påvirkes ved egne tiltak for å nå ønsket mål. Utarbeidingen av budsjetter er det viktigste hjelpemiddel for å danne seg et konkret bilde av en fremtidig utvikling som er presist og logisk bygget opp. Budsjettering er derfor et sentralt og grunnleggende element i økonomisk styring.

Forkunnskaper

Studentene må regne med å få bruk for sine matematikkunnskaper.

Obligatorisk litteratur

Detaljert litteraturliste, delt i obligatorisk og anbefalt litteratur utarbeides senere.

Emneoversikt

Økonomistyring (3 ganger á 4 timer)

- Regnskap — budsjetter og planer
- Produksjons- og kostnadsteori basert på faste koeffisienter
- Direkte og indirekte kostnader. Produktkalkulasjon etter bidragsmetoden og selvkostmetoden
- Bedriftens økonomiske kretsløp

Økonomistyring — Planlegging og Budsjettering (8 ganger á 2 timer)

- Enkel modell for en-periodes drifts- og likviditetsplanlegging
- Konsekvensanalyse. Typer variabler

- Formelle modeller og numeriske modeller
- Bruken av EDB i arbeidet med planer og budsjetter. Modellspråk
- Realistisk eksempel. Drifts- og likviditetsbudsjetter for et år budsjettert på måneder
- Kort om mål — middel-analyse
- Optimalisering og produktvalg

Gjennomføring

Faget foreleses sammen med Økonomistyring — Internregnskap de tre første ganger à 4 timer, deretter 8 ganger à 2 timer.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen ved slutten av 2. semester. Varighet 3 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen.

KURS: 4130 Organisasjon og ledelse

KURSANSVARLIG(E): Pat Joynt og Tore Rossvær

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Hovedlinjen bak den faglig/pedagogiske progresjon for "organisasjon og ledelse" på diplomøkonomstudiet *som helhet* kan fremstilles på følgende måte:

- 1. avdeling er orientert mot samfunnsvitenskapelige basisbegreper og deres betydning for fagområdet.
- 2. avdeling vil i større grad være orientert mot en reflekterende anvendelse av fagbegrepene på almene organisasjons- og ledelsesteoretiske problemstillinger. Spesialiseringsretningen fokuserer oppmerksomheten mot de funksjoner og profesjoner i arbeidslivet som bygger på basisfagenes kunnskapsområder (dvs. personaladministrasjon, personalopplæring, organisasjonsutvikling, internasjonalisering, generell organisasjon og ledelse. . .)

Fagområdet "organisasjon og ledelse" på BI skal gi studentene forståelse for at organisasjoner representerer et komplisert samspill mellom mennesker, i en samfunnsmessig ramme.

Fagområdet er forankret i sosiologiske og psykologiske tenke- og forståelsesformer.

Undervisningen i 1. avdeling tar sikte på å formidle en grunnleggende forståelse for de samfunnsvitenskapelige begreper som ligger til grunn for faget "organisasjon og ledelse".

Pedagogisk sett er målsettingen å skape en viss oversikt og meningsfullhet for studentene — stilt overfor et omfattende fagområde. Det spenner fra makro-orienterte analyser av organisasjonsprosesser i det moderne samfunn, til teoridannelser hvor det enkelte individ sees på som en modifiserbar enhet innenfor rammen av allerede gitte organisasjonsformer og -krav.

Forkunnskaper

Ingen spesielle.

Obligatorisk litteratur

Aubert, V.: "Sosiologi. Sosialt samspill." Del I. Universitetsforlaget Oslo 1979 (Utdrag)

Etzioni, A.: "Moderne organisasjoner" Tanum, Oslo 1978

Enderud, H.: "Beslutninger i organisasjoner", Fremad, Aalborg 1976 (Utdrag)

Blegen, H. M. og Nylehn, B.: "Organisasjonsteori", Tapir, Trondheim, 1981

Joynt, P.: "Management concepts and processes", Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1979

Mayntz, R.: "Conceptual Model of Organizational Decision-Making and their Application to the Policy Process." Artikkel i Hofstede, G. og Kassem, M. S.: "European contribution to organization theory." van Gorcum, Assen, 1976 (ca. 10 s.)

Thorsrud, E.: "Democratization of work as a Process of Change towards non-Bureaucratic types of Organization." (Artikkel i Hofstede og Kassem, ca. 25 s.)

Diverse artikler

Anbefalt litteratur

Bjørvik, Inge: "Arbeids- og ledelsespsykologi", Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1979

Schein, Edgar: "Organizational psychology"

Østerberg, Dag: "Sosiologiens nøkkelbegreper", Universitetsforlaget, Oslo 1979

Gustavsen, Bjørn: "Bedriftsorganisasjon — alternative modeller", Tanum, Oslo 1979

Kolvereid, L. (red.): "Motivasjon i teori og praksis", Bedriftsøkonomens Forlag. Boken vil utkomme i 1983

Emneoversikt

Samfunnsvitenskapelige grunnbegreper

Mikro-sosiologi

Organisasjonsteoriens utvikling
Beslutningsteori
Systemteori
Ledelse
Demokrati og arbeid

Gjennomføring

Det pedagogiske opplegg vil variere mellom forelesninger, gruppearbeid og klasseundervisning. 13 uker á 3 timer.

Evaluerings

Kurset avsluttes med en 4 timers skriftlig eksamen og en fagoppgave som skal leveres ved slutten av semesteret. Innbyrdes vekt ved eksamen/fagoppgave vil vi senere komme tilbake til.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 8082 Anglo-American Area Studies

KURSANSVARLIG(E): Ingvil Syring

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene skal etter gjennomført kurs ha en viss innsikt i institusjonelle, kulturelle, politiske og økonomiske forhold i Storbritannia og USA. De skal også ha spesialisert seg i ett emne, samt ha detaljerte kunnskaper om to verk.

Forkunnskaper

Se kursbeskrivelse for English for Management, del 1.

Obligatorisk litteratur (del 1 og 2)

P. Bromhead: "Life in Modern America" (kap. 1, 2 (bare section 3), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11 (bare section 4) og 12).

P. Bromhead: "Life in Modern Britain" (kap. 1, 2 (ikke sections 7 og 8), 3, 10, 12, 13 og 14).

Brian Groth: "American Economic Institutions"

Brian Groth: "British Economic Institutions"

Anbefalt litteratur

Newsweek, Time eller U.S. News & World Report, The Economist.

Avis- og tidsskriftartikler som distribueres i den enkelte gruppe.

Obligatorisk litteratur (del 3)

To verk fra nedenstående liste som den enkelte klasse velger i samråd med sin lærer ved semesterets begynnelse:

John Cheever: "The Stores of John Cheever" (ca. 1/3)

Peter Cohen: "The Gospel according to the Harvard Business School"

Margaret Drabble: "The Ice Age"

Margaret Hennig/Anne Jardin: "The Managerial Woman"

Joseph Heller: "Something Happened"

Aldous Huxley: "Brave New World"

Aldous Huxley: "Brave New World Revisited"

Michael Korda: "Power!"

Michael Korda: "Success!"

Bernard Malamud: "The Assistant"

A. Mant: "The Rise and Fall of the British Manager"

Vance Packard: "The Hidden Persuaders"

J. D. Salinger: "The Catcher in the Rye"

Studs Terkel: "American Dreams: Lost & Found"

Polly Toynbee: "The Way We Live Now"

Alvin Toffler: "The Third Wave"

Emneoversikt

Kurset er tredelt.

Del 1: UK/US Introduction — Valg av særemne

UK/US Government

UK/US Education

UK/US Media

UK/US Minorities

UK/US Financial Institutions

Del 2: Studentene presenterer et selvvalgt emne som danner bakgrunn for fagoppgave. Individuelt eller gruppearbeid. Emnet bør ha tilknytning til ovennevnte hovedtemaer, men unntak kan gjøres i samråd med lærer.

Del 3: To verk (se Obligatorisk litteratur, del 3) gjennomgås.

Gjennomføring

Undervisningen foregår i sin helhet i den enkelte gruppe. Studentene vil bli pålagt å komme med forberedte innlegg, samt å delta i gruppe- og plenumsdebatt. Det forventes at studentene selv finner frem til interessant stoff ved systematisk lesning av utenlandsk presse. Kurset går over 13 uker, 3 timer pr. uke.

Evaluering

Se Muntlig eksamen, kurskode nr. 8068.

Studentene skal skrive en fagoppgave. Denne skal være på ca. 10 sider og innleveres innen 30. juni samme år. Denne gis karakter Godkjent/Ikke godkjent, og danner forutsetning for å kunne melde seg opp til muntlig eksamen etter 4. semester. Presentasjon av fagoppgave til muntlig eksamen får 1 av 3 vekttall. Se generell beskrivelse av fagoppgaven.

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen. Studenter som ikke får godkjent sin fagoppgave, må levere revidert eller ny oppgave innen 31. mars i 4. semester.

KURS: 8182 Tysk miljø og kulturkunnskap

KURSANSVARLIG(E): Herbert Lobe

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studenene kunnskaper om de tysktalende lands (BRD, DDR, Österreich, die Schweiz) samfunnsstrukturer: politiske (institusjoner, partier, parlamentarisme), økonomiske (arbeidslivsforeninger, markeds- og planøkonomi) og sosiokulturelle (administrasjon, utdanning, minoriteter, media).

Forkunnskaper

Det forutsetter at studentene har en tilfredsstillende kjennskap til det tyske språket, slik at de kan uttrykke seg i innlegg og diskusjoner.

Obligatorisk litteratur

R. M. Kijewski: Die westdeutsche Gesellschaft

Der Fischer Weltalmanach 1982

Tysk-tysk ordbok: dtv. — Wörterbuch der deutschen Sprache, 1978

Ukemagasin: Der Spiegel, die Zeit

Dessuten skal hver klasse, i samråd med faglæreren, i begynnelsen av semesteret velge 2 verker blant følgende for diskusjon i klassen:

H. Böll: Die verlorene Ehre der Katharina Blum

I. Drewitz: Der eine, der andere

U. Plenzdorf: Die neuen Leiden des jungen W.

P. Schneider: Lenz

S. Heym: 5 Tage im Juni

Emneoversikt

Die Grundzüge der Entwicklung der deutschsprachigen Länder nach 1945
Die politischen Institutionen der BRD und DDR
Die politischen Institutionen Österreichs und der Schweiz
Die wirtschaftliche Organisation der BRD
Die wirtschaftliche Organisation der DDR
Arbeitgeber-, Arbeitnehmerorganisationen
Die politischen Parteien
Das Schulsystem der BRD und DDR
Bevölkerungsstruktur
Medien
Gastarbeiter und Arbeitslosigkeit

Gjennomføring

Studentene må hver uke lese stoffet før de møter frem. Undervisningen omfatter innlegg, diskusjoner i grupper og plenum. Hver uke får studentene hjemmearbeid. Kurset gjennomføres i klasser: 39 timer (3 timer pr. uke) over 13 uker.

Evaluerings

Se kursbeskrivelse for Muntlig eksamen.

Studentene skal skrive en fagoppgave. Denne skal være på ca. 10 sider og innleveres innen 30. juni i 2. semester. Denne gis karakter Godkjent/Ikke godkjent, og danner forutsetning for å kunne melde seg opp til muntlig eksamen etter 4. semester. *Presentasjon* av fagoppgave til muntlig eksamen får 1 av 3 vekttall.

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen. Studenter som ikke får godkjent sin fagoppgave, må levere revidert eller ny oppgave innen 31. mars i 4. semester.

KURS: 1201 Praktisk prosjektarbeid med dataanalyse

KURSANSVARLIG(E): Fred Wenstøp/Pål Aakre

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Praktisk prosjektarbeid med dataanalyse skal gi studenten

- erfaring i selvstendig problemløsende arbeid
- øvelse i rapportskriving
- kunnskap om hensiktsmessig metodisk fremgangsmåte
- øvelse i å se teori i praktisk sammenheng
- øvelse i praktisk og hensiktsmessig analyse og tilrettelegging av data vedrørende ulike bedriftsøkonomiske områder

Forkunnskaper

1082 Anvendt statistikk eller tilsvarende. Øvelse i bruk av EDB-programpakke i statistikk (MINITAB, SPSS eller andre).

Litteretur

Studentene må selv finne frem til egnet litteratur for den enkelte prosjektoppgave.

Gjennomføring

Prosjektarbeidet skal være et selvstendig arbeid, men det *kan* avholdes opp til 9 Storauditorium-timer om kursansvarlig(e) finner dette nødvendig.

Evaluering

Utlevering ca. 1. april. Innlevering 25. august. Det gis ikke utsettelse.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

KURS: 8282 Fransk miljø og kulturkunnskap

KURSANSVARLIG(E): Georges Gaspard

SEMESTER: 2.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene problemorienterte kunnskaper om Frankrikes og andre fransktalende lands samfunnsstrukturer: politiske (institusjoner, partier, press-grupper), økonomiske (finansinstitusjoner, arbeidslivsforeninger) og sosio-kulturelle (administrasjon, utdanning, minoriteter, media, energi- og miljøspørsmål).

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har god kjennskap til det franske språket slik at de kan uttrykke seg i innlegg og diskusjoner.

Obligatorisk litteratur

La Fance et les Francais, 1982

Franske samfunnsforhold og økonomi, 1982

Le fonctionnement des institutions politiques francaises, 1982

Le tour de Gaule d'Asterix, 1965

Fransk-fransk ordbok

Uketidsskrift: L'Express

Anbefalt litteratur

Geographie economique de la France, 1978

Ajourd'hui, demain, 1981

Dessuten skal hver klasse i samråd med faglæreren i begynnelsen av semesteret velge 2 verker blant følgende, for diskusjon i klassen:

Christiane Rochefort: "Les petits enfants du siecle" (roman)

Christiane Rochefort: "Elise ou la vraie vie" (roman)

Marcel Pagnol: "Topaze" (roman)

Harris/Sedouy: "Les Patrons" (essay)

Claude Vielfaure: "La condition du cadre" (essay)

Emneoversikt

1. les traditions en France
2. les institutions politique
3. le francais dans le monde
4. l'administration
5. l'education
6. les categories professionnelles
7. les syndicats
8. les medias
9. les minorites
10. l'energie
11. l'environnement
12. discussion sur les livres choisis
13. discussion sur les livres choisis

Gjennomføring

Studentene må hver uke lese stoffet før de møter frem. Undervisningen omfatter innlegg, diskusjoner i små grupper og i plenum, lytteøvelser og lesing av kart og statistikker. Hver uke får studentene hjemmearbeid. Kurset gjennomføres i klasser: 39 timer (3 timer pr. uke) over 13 uker.

Evaluerings

På bakgrunn av en liste utarbeidet i samråd med faglæreren skal studentene velge emnet til fagoppgaven sin i begynnelsen av semesteret. Omfang: 10 maskinskrivne A4-sider på fransk. Levering: i semesterets siste undervisningsuke. Fagoppgaven vil bli diskutert ved den muntlige eksamen i slutten av 4. semester.

Kontinuasjon

Valg/redigering og levering av fagoppgaven vil skje ved neste ordinære undervisningssemester. Påmelding til 4. semesters eksamen forutsetter at en har levert fagoppgaven slik kursbeskrivelsen forutsier.

Mål

Kurset representerer en introduksjon til bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger og har som grunnleggende målsetting å få studentene til å strukturere gitte problemstillinger av kvantitativ natur og konstruere egnede matematiske/statistiske modeller av disse. Det dreier seg delvis om helt ustrukturerte problemer hvor studentene selv må vurdere hva slags modelltype som bør benyttes, og delvis om mer innsnevrede problemområder, hvor modelltypen er mer eller mindre gitt (eks. Lineær programmeringsmodell, kømodell, beslutnings-tre, lagermodell etc.), men hvor studenten skal konstruere en logisk konsistent og detaljert modell. For visse modeller forlanges det også at studenten skal kunne benytte den til å finne et tallsvar, men hovedmålet er å oppøve selve modellformuleringsevnen.

Forkunnskaper

Pensum kan i denne forbindelse deles i tre deler:

- Selve modellbyggingen forutsetter en evne til å trekke ut det vesentligste i problemsituasjonen og strukturere dette. Forståelse for bedriftslivets problemstillinger, kjennskap til begreper som planlegging og styring, og logisk tenke-evne vil være til stor nytte.
- Den matematiske del. Kurset søker å unngå bruk av kompliserte matematiske metoder. Imidlertid er Matematikk 1. semester nærmest en forutsetning for å følge de resonnementer som er nødvendige, og likeledes er deler av Matematikk 2. semester, spesielt matriser og determinanter, samt differensligninger nært tilknyttet de emner som gjennomgås.
- Den statistiske del. Operasjonsanalyse inkluderer behandling av både deterministiske og stokastiske problemstillinger. I forbindelse med sistnevnte område bygges det på pensum i Grunnkurs i Statistikk.

Bruk av EDB

Kurset er revidert i retning av kraftig bruk av databehandling i forbindelse med Operasjonsanalyse. Det foreligger programpakker for flere av de emner som behandles. Det forutsettes at studentene tilbringer en stor del av tiden på EDB-terminalrommet, selv om tallsvarene i seg selv ikke er det primære. Bruk av datamaskinen muliggjør at flere timer i problemløsningsprosessen kan gjennomgås og drøftes på en fornuftig måte, samt behandling av større og mer realistiske problemstillinger.

Obligatorisk litteratur

Evensmo og Seim: Lineær Programmering (Aschehoug 1982)

Evensmo og Seim: Analyse og Simulering av Køsystemer (Aschehoug 1982)

Evensmo og Ihlen: Lagermodeller og lagerstyring (Aschehoug 1981)

Elvestad: En introduksjon til beslutningsanalyse (BI-Trykk)

Elvestad og Ihlen: Nettverksteori — Dynamisk Programmering (BI-Trykk)

Anbefalt litteratur

Spesielt anbefales:

Harvey M. Wagner: Principles of Operations Research (Prentice Hall, 2. ed. 1975)

Ackoff and Sasieni: Fundamentals of Operations Research (John Wiley, 1968)

Særlig de første fire og de siste tre kapitler gir et vesentlig bidrag til forståelse av Operasjonsanalyse som fag, og supplerer den obligatoriske litteraturen på en utmerket måte. Boken finnes også på svensk.

For de studenter som spesielt ønsker norskspråklig litteratur, finnes tre bøker:

Bjørn I. Danielsen og Stein E. Grønland: Operasjonsanalyse (Bedriftsøkonomens Forlag 1978)

Jan Mossin: Operasjonsanalytiske emner (Tanums Forlag, 1972)

Gunnar Garholt: Kvantitative metoder (Bedriftsøkonomens Forlag 1978)

Emneoversikt

Kurset kan grovt deles i syv deler:

A. Introduksjon til Operasjonsanalyse

Her benyttes Wagner, Kap. 1 (The Art and Science of Executive Decisions) og Ackoff og Sasieni, Kap. 1 — 4, som støttelitteratur.

Stikkord: Modellbygging. Problemløsningsprosessen.

B. Lineær Programmering

Stikkord: Formulering av LP-modeller. Målfunksjon. Beskrankninger. Kjøring av LP-programmer på datamaskin. Tolkning av resultater.

C. Køteori og Simulering

Stikkord: Ankomst- og betjeningsprosessen. Utledning av formelverk for enkle køsystemer. Simulering som eksperimentmentell problemløsningsmetode. Tilfeldige trekkninger.

D. Nettverksteori — Dynamisk Programmering

Stikkord: Korteste rute i nettverk. Dynamisk Programmering (rekursjonsformelen). PERT/CPM.

E. Lagermodeller og Lagerstyring

Stikkord: Innkjøpslager. Deterministiske modeller /Wilson's formel. Produksjonslager. Dynamisk Programmering. Stokastiske modeller (usikker etterspørsel). Lagerstyringssystemer. Simulering.

F. Beslutningsanalyse

Stikkord: Beslutningssituasjoner. Nytte. Beslutningstrær. Usikkerhet/Risiko. Verdi av perfekt informasjon.

G. Bruk av Operasjonsanalyse

Her benyttes Wagner, Kap. 22 (Profitt-oriented implementations), samt

Ackoff og Sasieni, Kap. 15. 16 og 17 som støttelitteratur.

Stikkord: Iverksettelse og vedlikehold av operasjonsanalytiske løsninger.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 52 timer á 2 timer pr. uke fordelt på to semestre, omtrent på følgende måte:

<i>Første semester:</i>	<i>Annet semester:</i>
Del A 1 gang	Del D 4 ganger
Del B 6 ganger	Del E 5 ganger
Del C 6 ganger	Del F 3 ganger
	Del G 1 gang

Rekkefølgen av emnene vil bli opplyst ved kursets begynnelse.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig ordinær eksamen i desember. Varighet 5 timer.

Kontinuasjon

Normalt i påfølgende semester.

KURS: 0182 Informasjons- og datasystemer

KURSANSVARLIG(E): Rolf W. Erichsen

SEMESTER: 2. og 3.

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 4

Mål

De to grunnkursene innen Informasjons- og datasystemer sikter mot å gi deltakerne bedre grunnlag for å utføre ledelsesfunksjoner for å

- styre utviklingen av teknologianvendelser
- bestemme innhold og beslutningsregler for de deler av administrasjonen som skal bruke EDB

Ledelse av EDB sees altså her i et vidt spektrum og sikter følgelig på å tilføre ledelseskompetanse i disse aspekter av fagområdet:

- EDB og samfunn
- EDB og ledelse
- Behovskonkretisering
- Datateknisk innsikt
- Metodeinnsikt
- Konsekvensanalyse

- Bruk av eksperimentelt systemeringsverktøy og datapakker
- Igangsetting, drift og kvalitetskontroll

Kursene er følgelig ikke teknikerorienterte, men sikter på å tilføre basiskunnskaper ut fra ovennevnte ledelsesorientering. Det er også et siktemål å øke kompetanse i å se problemstillinger og spørsmål fra prinsipp til detalj, dvs. en TOP-DOWN tilnærming.

Forkunnskaper

Forkurs i programmering eller tilsvarende.

Obligatorisk litteratur

2. semester (kurset EDB og Ledelse):

Rolf W. Erichsen: EDB og Ledelse, BI 1981

Rolf Høyer: Databehandling, organisasjon og bedriftsmiljø, NPI 1974

3. semester (kurset Gjennomføring av systemeringsprosjekter):

Tor J. Larsen: Gjennomføring av systemeringsprosjekter, BI 1982

Case og oppgavesamling: Informasjons- og datasystemer, BI 1982

Anbefalt litteratur

2. semester:

Aasen, Brattvåg, Eidhammer, Tøfte: Grunnbok i Databehandling. Bedriftsøkonomens Forlag A/S i samarbeid med Kommunalforlaget A/S, Oslo 1977

Petter Thomassen: Inn i Datasamfunnet, Cappelen 1980

3. semester:

Brandinger, Norrby: ADB Systemarbeidet, Malmø 1977

Emneoversikt

2. semester:

Introduksjon og fagramme. Definisjoner. Bedriften som system. Beslutningskriterier og interessegrupper.

Datasystemenes prinsipielle virkemåte. Teknologiens utvikling og historikk. Prosessorutvikling, lagringsmedia og kommunikasjonsteknologi. Hardward og software.

Alternative EDB-løsninger. EDB som bransje. Personvernloven, EDB og samfunnet.

EDB i organisasjonene. Organisering av EDB. Planlegging, styring og kontroll av EDB-funksjonen. Prosjektorganisasjon.

Brukermedvirkning. Konsekvenser for organisasjon og arbeidsmiljø.

Sikkerhet og sårbarhet i EDB-funksjonen.

Forstudiet. Valg av utstyr, kontrakter og EDB-jus. Systemarbeidets faser.

3. semester:

Gjennomføring av systemeringsprosjekter
Faktainnsamling
Problemdefinisjon og målformulering
Kravspesifikasjon og funksjonanalyse
Delsystemskisser
Input og output layout. Konsekvensanalyse
Valg av alternativ
Rapport- og delsystem informasjonsmatrise
Protlayout
Strukturert programmering
Igangsetting, drift og vedlikehold. Etterkontroll
Oppsummering og metodekritikk

Gjennomføring

2. semester: Forelesninger 26 timer.

3. semester: Forelesninger 39 timer.

Eksemplifisering, som skal illustrere en gitt systemeringsmetode ved hjelp av caset COSMETICA A/S. Øvelser som skal gi studentene anledning til å anvende sentrale teknikker og arbeidsmåter.

Evaluerings

Det arrangeres en 5-timers skriftlig eksamen etter 3. semester.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 2041 Eksternt regnskap

KURSANSVARLIG(E): Jan Terje Tellefsen

SEMESTER: 3.

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 3

Mål

For å gi studentene forståelse av hvordan ulike forretningstransaksjoner endrer bedriftens økonomiske forhold legges i faget vesentlig vekt på gjennomgåelse av regnskapsteorien, og de formelle krav til årsoppgjøret i Norge.

Regnskapsanalysen tar sikte på å belyse økonomiske forhold i et avsluttet regnskap. Samtidig behandles særskilt tilgang og disponering av finansielle ressurser

(strømningsanalyse) samt likviditetsutviklingen (kontantstrømanalyse) og de regnskapsmessige aspekter ved konsern.

Forkunnskaper

Det forventes elementære kunnskaper i bokføring, samt grunnkurs i skatterett.

Obligatorisk litteratur

Vårdal, Paul: Norsk regnskapslovgivning, Bind 1 (Del II årsoppgjør, side 63 — 185) med ajourføringshefte. Bedriftsøkonomens Forlag, siste utgave

Kinserdal, Arne: Regnskapsanalyse, Bedriftsøkonomens Forlag, siste utgave (Kapittel 8 ikke pensum)

Boye, Knut: Budsjettering, NHH 1979 (eller senere utgave)

NSRF: Særtrykk god regnskapsskikk

Tellefsen og Gifstad: Oppgaver i eksternregnskap, BI 1982

Tellefsen, Jan T.: Løsningsforslag til oppgaver i eksternregnskap, BI 1982

Anbefalt litteratur

Tellefsen, Jan T.: Løsningsforslag til problemer i Arne Kinserdal, Regnskapsanalyse, Bedriftsøkonomens Forlag, 1982

Fjell, Tore J.: Regnskapsanalyse, NKS 1980

Norsk Standard 4102

Lovtekster

Lov av 4. juni 1976 Aksjeselskaper

Lov av 13. mai 1977 om Regnskapsplikt

Lov av 18. august 1911 om skatt av formue og inntekter (skatteloven)

Lov av 19. juni 1969 om Særregler for skattlegging av Aksjeselskaper og Aksjonærer

Gjennomføring

Faget foreleses i 3. semester, 52 timer over 13 uker. Øvelser er integrert i forelesningsrekken.

Evaluering

Skriftlig eksamen over 5 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen arrangeres i påfølgende eksamensperiode.

Mål (Objective)

The course is an introduction to the concepts used in defining processes and functions in administration. The course presents a basic summary of modern management concepts and as such will give the participant a conceptual framework for practice and the further study of management and administration. The approach used is a functional one with management being defined as including the functions or processes of:

- Organizing
- Staffing
- Motivating
- Leadership
- Communicating
- Planning and Control
- Change
- Innovation
- Multinational administration
- Organization Development

In addition to this the participant is also introduced to concepts like social responsibility, business ethics etc.

The intention of the course is to present a summary of the modern concepts of management. This will give the participant a conceptual framework for practice and the further study of management. The process approach is used because it has the advantage of providing an analytic framework for the study of management. In the course one divides the work of management into different processes. The processes are not distinct as one finds considerable overlap even in the most basic analysis, thus the process approach is used as an aid in assisting one to understand and learn the complex social activity called administration.

Administration or management need not be restricted to business, because "coordinating human activities" is part of all facets of life. Everyone from a housewife to a hospital administrator might benefit from a study and analysis of this process.

Administration, also, need not be a study of the "management theory jungle" as one writer has recently described it. It can be a systematic study of one of the most interesting aspects of human nature. Because of the complexity and variety of problems involved it is not necessary to be frustrated when one arrives at the conclusion to an administrative problem. "There is no right answer". Usually there is no one completely correct solution for many of the actions taken by an administrator and this is what makes the study and practice of administration and management ever changing, though oriented, interesting and challenging.

Forkunnskaper (Prerequisites)

A foundation course in Organization theory is a prerequisite for the course. Actual experience or practice also assists the student in internalizing the learning involved.

Obligatorisk litteratur

Lars Kolvereid (red.): "Motivasjon i teori og praksis"

Pat Joynt: "Management Concepts and Processes", BI 1979

Selected articles and handouts

Anbefalt litteratur

Edgar Schein: Org. psychology

Jay Galbraith: Designing Complex Organization

James Thompson: Organizations in Action

Peter Drucker: The Practice of Management

Emneoversikt (Lesson plan)

1. Introduction
2. Organization Processes
3. Personnel Processes
4. Motivation (group work — mini oppgave)
5. Motivation (group work — mini oppgave)
6. Planning
7. Change Processes
8. Innovation Processes
9. Innovation (group work — mini oppgave)
10. Innovation
11. Ethics

Gjennomføring

The course consists of 26 hours divided as follows:

20 hours auditorium teaching

6 hours group work

The course is run during the fall semester.

Evaluering (Examination)

There is no separate exam in this course. The evaluation will be accomplished in either of these two ways:

- a) one written examination, lasting for 7 hours, in (4072 Adm. and Org. theory)
 - 1) 4052 Organisasjonsteori

- 2) 4062 Administrative prosesser og
- 3) 4062 Administrativ atferd
- b) one written examination, lasting for 3 hours, in
4052 Organisasjonsteori
and one written examination, lasting for 5 hours, in
 - 1) 4062 Administrative prosesser og
 - 2) 4062 Administrativ atferd

The student may (at the moment) choose the alternative she/he likes best.

In addition it is possible to avoid parts of the exam by writing "mini-fagoppgaver" in Innovation and Motivation.

Kontinuasjon

Spring and fall with the same requirements as a normal exam.

KURS: 4062 Administrativ atferd

KURSANSVARLIG(E): Else Stuenes

SEMESTER: 4.

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene en introduksjon til Administrativ Atferd, det vil si hvordan individer, grupper og organisasjoner fungerer i forhold til hverandre i en organisasjonsmessig sammenheng, med særlig vekt på interne prosesser i organisasjonen.

Hovedmålet er å gi studentene enkelte holdepunkter for å kunne studere, analysere og fungere i organisasjoner.

Kurset bygger på resultater fra forskning og undersøkelser på området, foruten på eksempler fra dagliglivet.

Forkunnskaper

Kurset forutsetter at studentene har gjennomgått kursene Organisasjonsteori og Administrative Prosesser.

Obligatorisk litteratur

Enderud, Harald: Beslutninger i organisasjoner — i adfærdsteoretisk perspektiv. København 1976. Kap. 1 — 5, 7, 10, 11

Hall, Richard H.: Organizations, structure and process. London. Kap. 1 — 3, 8 og ss. 119 — 125.

Thompson, James: Organizations in Action. McGraw-Hill 1967. Kap. 1 — 7 og 10. (Foreligger også i svensk utgave.)

Emneoversikt

1. Introduksjon
2. Effektivitetsvurderinger og målsettingsprosessen
Effektivitetsvurderinger og beslutningsprosessen
3. Hvordan fungerer en organisasjon
4. Oppgaveløsning i grupper over gjennomgått pensum
5. Beslutningsteori, oversikt over ulike modeller
6. Beslutningsteori forts.
7. En organisasjonsanalyse i praksis
8. Oppgaveløsning i grupper over gjennomgått pensum
9. Planlegging og innovasjon
10. Innovasjon og/eller tilpassing
11. Kår for innovasjonen
12. Oppgaveløsning i grupper over gjennomgått stoff
13. Makt og innflytelse i organisasjonen
Avslutning

Gjennomføring

Kurset omfatter 26 timer som vil bli dekket gjennom forelesninger og diskusjoner, og praktisk oppgaveløsning i mindre grupper.

Evaluerings

Eksamen i kurset tas sammen med eksamen i 4062 Administrative Prosesser i en 5-timers skriftlig eksamen eller sammen med 4062 Administrative Prosesser og 4052 Organisasjonsteori i en 7-timers eksamen.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 4137 Materialadministrasjon

KURSANSVARLIG(E): Göran Persson, Svein-Egil Hoberg

SEMESTER: 3

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Med den bakgrunn innenfor generell administrasjon, organisasjonsteori og kvantitative fag som studentene har opparbeidet gjennom det første studieåret (og opparbeider parallelt) skal dette kurset knytte sammen disse områdene og den generelle praktiske utviklingen i næringslivet for en forståelse og kunnskap av de kon-

septer og problemer som er relevante for analyse og utvikling av materialadministrative systemer på et strategisk og taktisk nivå.

Hovedvekten av kurset vil konsentrere seg om de administrative og organisatoriske aspekter ved konseptet ved siden av en generell diskusjon av materialstrømsproblematikk og kapitalrasjonalisering, som er vesentlige elementer i rasjonaliseringspotensialen for næringslivet.

Forkunnskaper

Studentene bør ha gjennomført faget 4015 Bedriftslære slik at de har en viss innsikt i de ulike funksjonene langs en materialstrøm til, gjennom og fra bedriften. Praktisk erfaring fra næringslivet vil utvilsomt hjelpe til for en grundigere forståelse av fagområdet.

Obligatorisk litteratur

Persson, G.: Materialadministration — för bättre lönsamhet, BI, 1979.

Anbefalt litteratur

Ericsson, Dag/Persson, Göran: Materialadministration — Et företagsansvar, LIBER 1981.

Sarv, Hans: Logistik, Sveriges Mekanförbund, 1973.

Grønland, S. E.: Logistikk og distribusjon, Bedriftsøkonomens Forlag, 1977.

Emneoversikt

1. Introduksjon (3 timer)
 - Kursets filosofi, sammenheng med andre fag og studietilbudet i MA
 - Rasjonalisering i næringslivet — en historisk oversikt
 - Terminologi, begrepsdefinisjoner
 - MA-områdets utvikling i teori og praksis
 - Innføring i systemtankegangen
 - MA-/Logistikk-systemet
2. Beskrivelse av material- og materialadministrative systemer (3 timer)
 - Komponenter og relasjoner i material- og materialadministrative systemer
 - Karakteristikk i ulike materialstystemer
 - Materialadministrasjon i forhold til andre funksjonsområder
 - Konflikter og samordningspotensialer
3. Case (2 timer)

A/S Byggevarer (side 23)
4. Gruppeøvelse/selvstudium
Verktøy & Redskap (side 49)
5. Leveringsservice og materialkostnader (3 timer)
 - Definisjoner
 - Materialadministrative mål, policies og standards
 - Bestemmelse og oppfølging av leveringsservice og materialkostnader

6. Analyse av material- og materialadministrative systemer (3 timer)
 - MA-forstudie, en analysemetode
 - Praktiske eksempler
7. Case (2 timer)
A/S Margarin (side 113)
8. Gruppeøvelse/selvstudium
Elektronikk AB (Side 82)
9. Systemutvikling (3 timer)
 - Styrings- og planleggingssystemer
 - Materialstrømsstruktur
10. Organisatoriske aspekter ved MA-begrepet (3 timer)
 - Organisasjonsproblemer ved introduksjon av MA
 - Relasjonen til bedriftens struktur og teknologi
 - Organisasjon i relasjon til utviklingsfasen
 - Organisasjonsteori for MA
 - Koordinasjon og samordning fra et informasjonsbehandlingssynspunkt
11. Case (2 timer)
 - Oljedistribution AB (side 223)
12. Kapitalrasjonalisering og MA (2 timer)
 - Norsk industri fra et kapitalsynspunkt, status og sammenligning med andre land
 - Økonomiske muligheter innen materialområdet
13. MA i perspektiv (2 timer)
 - Internasjonale aspekter ved MA-begrepet og dets økende strategiske betydning
 - Oppsummering

Gjennomføring

Kurset omfatter 22 forelesningstimer + 6 timer gruppeøvelser.

Evaluerings

Kurset avsluttes med en 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

Mål

Målet er å gi forståelse for markedsføringens betydning i moderne bedriftsliv, samtidig som studentene bør beherske de viktigste deler av markedsføringsteorien både m.h.t. det planleggende og det utførende stadium.

Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og å kunne gi konkrete anbefalinger om aktuelle planer og tiltak i denne forbindelse.

Forkunnskaper

Det kreves at studentene har tilegnet seg kunnskaper om de enkelte funksjoner i bedriften, og sammenhengen mellom disse.

Obligatorisk litteratur

Kotler, P.: Marketing management, 4. utg. Prentice Hall 1980, samt deler av

Trolle, U. af /S. E. Blom: Markedsføring, BI 1981

Blom/Framnes: Oppgaver i markedsføring

Det tas forbehold om endringer

Emneoversikt

1. Oversikt over markedsføringsaktiviteter og virkemidler. Markedsinndelinger.
2. Markedsføringens omgivelser og arbeidsbetingelser.
3. Organisering av markedsføringsfunksjonen.
4. Markedsloven og annen forbrukerlovgivning.
5. Markedssegmentering.
6. Markedsforskning og Prognoser.
7. Forbrukeratferd.
8. Distribusjon.
9. Promotion.
10. Prispolitikk.
11. Produktpolitikk.
12. Markedsplanlegging.

Gjennomføring

3. semester: 2 timer pr. uke, tilsammen 26 timer.

4. semester: 3 timer pr. uke, tilsammen 39 timer, inkludert 2 x 3 timer klasseundervisning.

Evaluering

Fagoppgave:

Innlevering av en obligatorisk fagoppgave i vårsemesteret som bedømmes til Bestått/Ikke bestått. Inntil tre kandidater kan samarbeide om hver oppgave. Det gis ikke anledning til å gå opp til eksamen før oppgaven er bestått.

Vedr. Kontinuasjon av fagoppgave henvises til melding 629/DH + L II av 17.12.80.

Eksamen

Det holdes skriftlig eksamen over 5 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjon avholdes i påfølgende semester.

KURS: 5025 Mikroøkonomi

KURSANSVARLIG(E): Ole Hagen

FAGSEKSJON: SØKF

SEMESTER: 3.

VEKTTALL: 4

Mål

Kurset formål er å øve studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter og å forstå samspillet mellom disse interesser i markeder og hvordan dette bestemmer priser og omsatte mengder.

Det legges særlig vekt på å jevnføre tradisjonell mikroøkonomisk teori med bedriftsøkonomiske beslutningsmodeller, som søkes bygget inn i teorien.

Studiet av mikroøkonomisk teori skal generelt utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av andre bedriftsøkonomiske fagområder.

Forkunnskaper

Optimeringsanalyse og differensbetraktninger spiller en stor rolle, følgelig gjør en meget bruk av differensialregning. Lineær programmering forutsettes kjent. Determinantregning er nyttig, men ikke nødvendig.

Obligatorisk litteratur

Ole Hagen og Trygve Naug: Mikroøkonomikk, Universitetsforlaget 1976.

Emneoversikt

1. Oversikt over produksjon, konsum, markeder.
2. En sterk forenklet bedriftsmodell belyser valg av produksjonsmåter og fastsettelse i envareproduksjon.
3. En mer generell teori for envareproduksjon utvikles på grunnlag av en proporsjonal produksjonsfunksjon som pålegges restriksjoner. På grunnlag av produksjonsteorien utvikles kostnadsteori for enklere og mer kompliserte tilfeller. Produksjonstilbud og faktoretterspørsmål under faste priser. Litt om inntektsfordeling i primitive samfunn.
4. Flere produktmuligheter. Alternativkost. Produkttilbud og faktoretterspørsmål belyst ved enklere anvendelser av lineær programmering.
5. Sammenfattende oversikt over produksjon, kostnad og tilbud.
6. Konsumentens tilpasning til inntekt, priser og egne preferanser. Virkning av prisendring spaltes i virkningen av endringer i prisforhold og av realinntekt. Etterspørselsfunksjoner, elastisiteter.
7. Marked ved fullkommen konkurranse. Markedets etterspørsels- og tilbudsfunksjoner. Statistisk likevektsteori. Dynamisk markedsteori. Virkninger av avgifter subsidier. Spesielt om langtidslikevekt.
8. Monopol. Prisvariabel tilpasning. Prisdiskriminering.
9. Ufullkommen konkurranse. Få konkurrenter. Differensierte produkter. Bruk av reklame.
10. Eksterne effekter, ressursproblem.

Gjennomføring

Det foreleses i høstsemesteret i 2. studieår i 13 uker á 3 timer. I pensumboken er innlagt øvelser som forutsettes brukt av studenten, og som delvis blir gjennomgått i forelesningene.

Evaluering

Det avholdes skriftlig eksamen ved slutten av semesteret. Varighet 5 timer.

Kontinuasjon

Normalt arrangeres det kontinuasjonseksamen i påfølgende semesters eksamensperiode.

KURS: 8011 Engelsk — Samfunn og økonomi

KURSANSVARLIG(E): Kjell Habert, Ingvil Syring

SEMESTER: 3 og 4

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene skal etter gjennomført kurs ha et bedre kjennskap til og forståelse for England og Amerika. Disse land er ikke bare blant våre viktigste handels- og forretningsforbindelser, men har også en stor kulturell innflytelse i Norge. Videre skal studentene være i stand til å beherske visse engelsk-språklige situasjoner i forbindelse med management oppgaver, f.eks. møtedeltakelse, rapporter osv.

Forkunnskaper

Kurset bygger språklig og faglig på pensum i 1. klasse i sin helhet, og det forventes at studentene anvender aktivt noe av det de har tilegnet seg i de øvrige fagområder.

Obligatorisk litteratur

Høstsemesteret

Peter Bromhead: Life in Modern America, kap. 1, 2 (kun section 3), 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 11 (kun section 4).

Peter Bromhead: Life in Modern Britain, kap. 1, 2 (ikke sections 7 og 8), 3, 9, 10, 12 og 13.

Brian Groth: "American Economic Institutions".

Brian Groth: "Brithish Economic Institutions".

Vårsemesteret

Oxford University Press: "State Your Case", Units 1, 2, 4 og 5.

Kjell Habert: "State Your Case Supplement".

Emneoversikt

Høstsemesteret

U.K. Introduction

U.K. Government

U.K. Social Problems

U.S. Introduction — fellesforelesning

U.S. Social Problems — fellesforelesning

U.S. Education

U.K. Education

U.S. Government — fellesforelesning

U.K. Government — fellesforelesning

U.S. Media

U.K. Media
U.K. Economic Institutions — fellesforelesning
U.S. Economic Institutions — fellesforelesning

Vårsemesteret

Disposisjon vil foreligge ved semesterstart.

Gjennomføring

Undervisningen foregår i sin helhet på engelsk og baseres på aktiv deltakelse fra studentene. Få fellesforelesninger, hovedsakelig undervisning gjennom diskusjoner, presentasjoner og innlegg, innstudering og simulering av roller. Skriftlige og muntlige øvelser inngår som viktig del. Hovedvekten ligger på det aktivt språklige plan. Studentene kan velge en fordypningsoppgave som inngår som del av den muntlige eksamen. Kurset foreleses med 39 timer pr. semester. 3 timers undervisning pr. uke.

Evaluerings

Det avholdes en 4-timers skriftlig eksamen i English for Management. Kandidaten kan bli prøvet i vokabular, rapport- og brevskrivning. Se også separat beskrivelse under kursnr. 8068 Engelsk muntlig.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8068 Engelsk muntlig

KURSANSVARLIG(E): Ingvil Syring

SEMESTER: 3. og 4.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 4

Mål

Kandidaten skal kunne føre en samtale i normalt taletempo om emner fra anglo-amerikanske Samfunnsforhold og Økonomi/English for Management, dvs. fra 3. og 4. semester (se kurskode 8011).

Evaluerings

Eksamen består av 3 likeverdige deler:

1. Et selvvalgt emne

Kandidaten har anledning til å velge å fordype seg innen et emne fra pensum i Samfunnsforhold og Økonomi. Det forventes at dette er blitt diskutert med faglærer i løpet av studieåret. En disposisjon over emnet må være faglærer i hende senest innen 2 uker før muntlig eksamens første dag.

Foretrekker kandidaten ikke å velge et fordypningsområde vil eksaminator selv foreta valg av et emne fra Samfunnsforhold og Økonomi.

2. Et trukket emne

Kandidaten trekker en lapp hvor et emne fra pensum i Samfunnsforhold og Økonomi er angitt.

3. Et emne valgt av eksaminator

Eksaminator velger et emne enten fra pensum i Samfunnsforhold og Økonomi eller fra English for Management.

Eksaminasjonen varer ca. 25 minutter. Kommisjonen består av en intern og en ekstern sensor. Kandidaten får vite sin karakter etter at kommisjonen har diskutert kandidatens prestasjon.

Eksamen finner vanligvis sted i juni måned.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8111 Tysk — Samfunn og økonomi

KURSANSVARLIG(E): Rudolf Kijewski

SEMESTER: 3 og 4

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Målet for tyskundervisningen i 3. og 4. semester er å intensivere de språklige kunnskaper og ferdigheter studenten har ervervet seg i de to første semestrene. Gjennom studiet av komponenten "Sozial- og Landeskunde" ("area-studies"), skal studentene ha ervervet seg kjennskap til sentrale sider ved samfunnet i de tyske statene.

Forkunnskaper

Studiet i tysk i 3. og 4. semester er en naturlig fortsettelse av første års studium. Kurset forutsetter derfor relativt gode språkkunnskaper.

Litteratur

Wolf: Geschäfts- und Verhandlungssprache Deutsch, heftene 2, 4, 6 og 8.

Kijewski: Die westdeutsche Gesellschaft, wirtschaftliche Strukturen und Probleme

Diverse artikler og oppgaver vil bli utdelt.

Emneoversikt

- Økonomiske strukturer og problemer i Tyskland:
 - arbeidskraft og økonomisk prosess
 - konsentrasjonen i økonomien
 - kapital og arbeid
 - utenrikshandel
 - staten og næringslivet
- Forhandlingstysk:
 - innkjøp
 - tjenestereise
 - forhandlinger
 - transport
 - tilbud og etterspørsel
 - EDB
 - finansiering
 - eksport

Gjennomføring

Undervisningen foregår dels ved forelesninger, gruppearbeid og språklab.-øvelser. For å aktivisere studentene vil en del av gjennomføringen bestå av selvstudium. Kurset er totalt på 78 timer, fordelt med 39 timer i 3. semester og 39 timer i 4. semester, 3 timer pr. uke.

Evaluerings

Det avholdes en skriftlig 4-timers eksamen. Det gis oppgaver til valg. Ingen hjelpemidler tillates.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8168 Tysk muntlig

KURSANSVARLIG(E): Lobe

SEMESTER: 3. og 4.

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 4

Mål

Kandidaten skal kunne føre en samtale i normalt taletempo om emner fra dagligliv, realiakunnskap og generell økonomi. Kandidaten skal også kunne diskutere et aktuelt emne og forstå tysk talt i normalt tempo.

Det skriftlige pensum (jfr. kurskode 8111) er i sin helhet også utgangspunkt for den muntlige prøven. Ellers legges det ikke opp noe særskilt pensum i tysk muntlig.

Evaluering

Til eksamen legges det først og fremst vekt på å prøve de ferdigheter som ikke blir prøvd ved de skriftlige eksamener:

- Evnen til å forstå tysk talt i normalt tempo samt kommunikasjonsevnen generelt
- Evnen til muntlig fremstilling av et emne
- Uttale og intonasjon
- Generell forståelse av tyske forhold

Eksamen åpner med en samtale om dagligdagse emner. Derneft vil kandidaten få en ukjent tekst til gjennomlesning, hvoretter hun/han skal besvare spørsmål om innholdet, før samtalen går over på tyske forhold (emner fra Sozial- og Landeskunde og tysk økonomi). Kandidaten kan få anledning til å snakke om et særskilt emne etter eget valg som et ledd i prøven.

Eksaminasjonen varer ca. 25 minutter. Kommisjonen består av en intern og en ekstern sensor. Kandidaten får vite sin karakter etter at kommisjonen har diskutert kandidatens prestasjon.

Eksamen finner vanligvis sted i juni måned.

Kontinuasjoneksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8228 Fransk — Samfunn og økonomi

KURSANSVARLIG(E): Georges Gaspard

SEMESTER: 3 og 4

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Målet er å gi deltakerne innblikk i Frankrikes ekspansjon såvel som i de problemer landet står overfor. Vokabular fra studieområdene samfunn og økonomi skal aktiviseres slik at studentene kan snakke og skrive om dem og om liknende norske forhold. Dette bakgrunnsstoff skal gi de nødvendige kunnskaper for å kunne forstå Frankrikes og de fransktalende lands handlinger i verdensmålestokk.

Forkunnskaper

Studium i fransk 3. og 4. semester er en naturlig fortsettelse av første års undervisning. Kurset forutsetter derfor gode språkkunnskaper.

Obligatorisk litteratur

G. Gaspard (red.): Franske samfunnsforhold og økonomi. BI 1982

G. Gaspard: Le fonctionnement des institutions politiques francaises. BI 1982

Gosciny/Uderzo: Le tour de Gaule d'Asterix. Dargaud 1965, Paris

Anbefalt litteratur

Girod/Grand Clement: Comment vivent les Francais. Hachette, Paris

Ronsjø/Moen: Fransk Grammatikk + arbeidsbok. Fabritius 1981

Fransk-Norsk ordbok: Larousse de poche, 1979, Paris

Forelesningsdisposisjon

3. semester

1. Presentasjon. Dagligliv og tradisjoner (1). Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
2. Dagligliv og tradisjoner (2). Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
3. Administrasjon: Fylker og kommuner. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
4. Desentralisering. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
5. Minoriteter. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
6. Paris' rolle. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
7. Utdannelsessystemet. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
8. Politiske institusjoner. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
9. Det franske språket. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
10. Det franske språks utbredelse. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
11. Den nye franske økonomi. Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
12. Sosiale og yrkeslag (1). Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.
13. Sosiale og yrkeslag (2). Lytteøvelse. Øvelser i forretningsspråk.

Gjennomføring

Diskusjoner og samtaler blir en sentral øvelsesform. For å delta aktivt er det en forutsetning at stoffet er lest på forhånd. Det er viktig at deltakerne arbeider aktivt med diskusjoner og innlegg. Eksamensoppgaver er også basert på dette. Språk- og grammatikktrening vil også forekomme regelmessig. Undervisningen går over 13 uker pr. semester med 3 timer pr. uke, tilsammen 39 timer pr. semester.

Evaluerings

Det avholdes en skriftlig prøve etter 4. semester. Varighet: 4 timer. Det gis som oftest 3 oppgaver: en er språklig, de øvrige er hentet fra høstens og vårens pensum og er av resonnerende art. I tillegg tild et ordinære pensum kan de som ønsker det velge et spesialpensum på 20 sider med fransk stoff. Frist for valg av spesialstoff: 1. april. Hjelpemidler: Larousse de poche.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8268 Fransk muntlig

KURSANSVARLIG(E): Georges Gaspard

SEMESTER: 3. og 4.

SEKSJON: SFS

VEKTTALL: 4

Mål

Kandidaten skal kunne føre en samtale i normalt taletempo om emner fra fransk dagligliv, litteratur, samfunnsforhold og økonomi, dvs. fra pensum fra kurskode 8236 (1. og 2. semester) og fra kurskode 8228 (3. og 4. semester).

Evaluerings

Eksamen består av 3 likeverdige deler:

1. En samtale om dagligdagse emner og litteratur

Eksamen åpner med en samtale om dagligdagse emner og kandidaten får snakke om litteratur om han ønsker det.

2. Et selvvalgt emne om samfunnsforhold og økonomi

Hvis det er noe spesielt innen disse områdene som interesserer kandidaten, vil han få anledning til å redegjøre mer for dette og diskutere det med eksaminator. (Han kan imidlertid ikke velge sitt spesialpensum fra skriftlig.)

3. Et trukket emne om samfunnsforhold og økonomi

Kandidaten får en ukjent tekst som han leser igjennom. Han kan spørre om betydningen av ukjente ord og må senere besvare spørsmål omkring innholdet.

Eksaminasjonen varer i ca. 25 minutter. Kommisjonen består av en intern og en ekstern sensor. Kandidaten får vite sin karakter etter at kommisjonen har diskutert hans/hennes prestasjon.

Eksamen finner vanligvis sted i juni måned.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste ordinære eksamen.

Mål

Kursets mål er å gi en bred innføring og grunnleggende forståelse for fagområdet finans, basert på moderne finanst teori.

I kurset legges det spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle beslutninger: investerings-, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger samt kortsiktig finansiell styring.

Forkunnskaper

Faget bygger på kunnskaper tilegnet i de grunnleggende kurser i regnskap, sosial-økonomi og statistikk/matematikk.

Obligatorisk litteratur

Brealey og Myers: "Principles of Corporate Finance", McGraw-Hill 1981

Anbefalt litteratur

D'Ambrosio and Hodges: "Study Guide to Accompany Brealey & Myers Principles of Corporate Finance", McGraw-Hill 1981

Emneoversikt

1. Introduksjon, B&M: Kap. 1
2. Investerings under sikkerhet, B&M: Kap. 2, 3, 4, 5 og 6
3. Investerings under usikkerhet, B&M: Kap. 7, 8-1, 8-2, 9-1, 9-2, 9-3, 10
 - 3.1 Enkle investeringer
 - 3.2 Porteføljeteori, kapitalverdimodellen
4. Organisering for investeringsbeslutningen, B&M: Kap. 11, 12
5. Finansielle beslutninger, B&M: Kap. 14, 15, 20, 22, 23, 24
6. Dividendepolitikk og kapitalstruktur, B&M: Kap. 16, 17 (minus appendiks), 18-1, 18-2, 18-4
7. Kapitalkostnad, forrentningskrav, B&M: Kap. 19 (minus appendiks)

Gjennomføring

Faget foreleses i Diplomstudiets 4. semester over 13 uker á 4 timer.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen ved kursets slutt. Varighet 5 timer.

Kontinuasjon

Normalt i påfølgende semester.

Mål

Hovedmål

- Redegjøre for *grunnleggende* terminologi, teori og analyse samt *sentrale* problemstillinger i makroøkonomi.

Delmål

- Beskrive hvordan den samfunnsøkonomiske "mekanisme" virker (inntektsbestemmelse i realøkonomien, sammenhenger mellom real- og pengeøkonomi, utenrikshandelsteori m.v.)
- Redegjøre for/analysere hvordan offentlige tiltak kan påvirke/korrigere den økonomiske utvikling (herunder Stats- og Nasjonalbudsjettet i Norge og de sentrale virkemidler i norsk økonomisk politikk. Stikkord: Finans, penge- og kreditt samt pris- og inntektspolitikk.)
- Drøfte sentrale problemstillinger i norsk og internasjonal økonomi. Stikkord: Inflasjon, økonomisk vekst, handels- og valutapolitikk og strukturendringer i norsk økonomi.

Forkunnskaper

I beskrivelsen av den samfunnsøkonomiske "mekanisme" og i analysen av de økonomisk/politiske tiltak benyttes økonomisk-matematiske modeller. Det forventes imidlertid ingen spesielle matematiske forkunnskaper utover obligatorisk kurs 1031 Matematikk. Forøvrig bygger deler av fremstillingen på kunnskaper og analyseteknikk tilegnet i kurset 5025 Mikroøkonomi.

Obligatorisk litteratur

1. Preben Munthe: Sirkulasjon, inntekt og økonomisk vekst. (Universitetsforlaget, utgave 1981)
2. Fred A. Glahe: Macroeconomics (Harcourt Brace Jovanovich. Int edition)
3. B. E. Ytterhus: Notater til forelesninger i Makroøkonomi (BI)

Anbefalt litteratur

1. Oppgavesamling i Makroøkonomi (BI)
2. P. Munthe: Penger, Kreditt og Valuta (Universitetsforlaget 1980)
3. Langtidsprogrammet 1982 — 85 (St.meld. 1980 — 81)
4. Stats-/Nasjonalbudsjett (siste år)

NB! Her tas forbehold om endringer

Emneoversikt

Hovedavsnitt i forelesningene (ca. antall timer i forelesningsserien i parentes)

1. Makroøkonomiske begreper og sammenhenger (10 t)
2. Partiell analyse av realøkonomien (10 t)
3. Økonomisk politikk og realøkonomien
4. Partiell analyse av pengeøkonomien (14 t)
5. Sammenhenger mellom real- og pengesiden
6. Internasjonal økonomi (10 t)
7. Problemstillinger i makroøkonomien: (8 t)
 - Inflasjon
 - Økonomisk vekst

Litteraturhenvisning:

- (1) Munthe
- (2) Glahe
- (3) Ytterhus

1. Makroøkonomiske begreper og sammenhenger
 - nasjonalprodukt (verdiskaping)
 - produksjon- og inntektssiden
 - utenriksregnskapet
 - offentlig sektor
 - nasjonalregnskapet
 - (1) Kap. I, II, III, IV, V, VI, XV
2. Partiell analyse av realøkonomien
 - inntektsbestemmelse i en lukket økonomi
 - endringer i forbruks-/investeringsatferd
 - investeringsmultiplikatoren
 - inntektsbestemmelse i en åpen økonomi
 - (1) Kap. IX, X
 - (2) Kap. 2, 5 og 6
 - (3) Kap. 1 og 2
3. Økonomisk politikk og realøkonomi
 - etterspørselsregulering
 - multiplikatoreffekt av en endring i offentlige inntekter og utgifter
 - finanspolitikk (Statsbudsjett)
 - (1) Kap. XI
4. Partiell analyse av pengeøkonomien
 - etterspørsels-/tilbudssiden på pengemarkedet
 - penge- og kredittpolitiske tiltak
 - (2) Kap. 8.1-5 og 9.1-3
 - (3) Kap. 3 og 4
5. Sammenhenger mellom penge- og realøkonomien
 - IS/LM analyse

- effektiviteten av finans, penge- og kredittpolitikk
 - tilbud/etterspørsel på arbeidsmarkedet
 - makroøkonomisk likevekt ved arbeidsledighet
- (2) Kap. 7, 10, 14.1-4
- (3) Kap. 5
6. Internasjonal økonomi
- utenrikshandel
 - handelspolitikk og internasjonalt økonomisk samarbeid
 - valutapolitikk
- (1) Kap. V.2-3, X.4-6, XI.6-7 pluss anbefalt litteratur (2) kap. X og XII
- (2) Kap. 15.1-4 og 15.9-10
- (3) Kap. 6
7. Problemstillinger i makroøkonomien
- inflasjonsteori
 - virkemidler for å dempe prisstigningen
 - økonomisk vekstteori
 - strukturendringer i norsk økonomi/oljens rolle
- (1) Kap. XI.8, XII, XIII, XIV pluss anbefalt (3) Kap. 8
- (2) Kap. 12.1-3

Gjennomføring

Kurset foreleses i 4. semester, 13 uker á 2 x 2 timer pr. uke, i alt 52 timer.

Evaluerings

Skriftlig 5 timers eksamen avholdes ved slutten av vårsemesteret (mai/juni).

Kontinuasjon

Normalt arrangeres kontinuasjonseksamen i det påfølgende semester. Tillatt hjelpemiddel: Statistisk Årbok (men konferer Eksamenskontorets oppdaterte liste over hjelpemidler).

KURS: 7052 Samfunnsøkonomiske emner

KURSANSVARLIG(E): Bjarne Ytterhus

SEMESTER: 5

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Gi innsikt i sentrale samfunnsøkonomiske problemstillinger som ikke er tiltrekkelig dekket i 1. avdelings undervisningstilbud, herunder nevnes:

Penge- og kredittmarkedenes innvirkning på realøkonomiske forhold, ulike anbefalinger om økonomisk politikk i en *åpen* økonomi (keynesiansk/monetaristisk politikk), samt valutapolitikk, kapitalbevegelser og inflasjon.

Forkunnskaper

Kurset bygger videre på begrepsapparat og teorier fra kurset 5016 Makroøkonomi.

Obligatorisk litteratur

Glahe, Fred R.: "Macroeconomics", Harcourt Brace Jevanovich, 2. ed. (utvalgte deler)

Munthe, Preben: "Penger, kreditt og valuta", Universitetsforlaget 2. utg. 1980

Ytterhus, Bjarne: "Notater til forelesninger i Samfunnsøkonomiske emner" (BI, 1982)

Isachsen, Arne Jon: "Forelesningsnotater i penge- og kredittpolitiske emner" (BI, rev. 1982)

Anbefalt litteratur

Dornbusch, R. & Fischer S.: "Macroeconomics", Part IV, McGraw-Hill, 1978 (eller senere)

Norges Bank: "Årsberetning og regnskap" (siste år)

Nasjonalbudsjettet (St.mels. nr. 1) (siste år)

Emneoversikt

1. Penger og kreditt (ca. 2 timer)
2. Sammenhenger mellom real- og pengemarkedet i en åpen økonomi (ca. 8 timer)
 - Pengetilbud/etterspørsel
 - Real- og pengesiden i en åpen økonomi
 - Sammenhenger mellom real-, penge- og valutamarkedet (faste priser og gitt valutakurs)
3. Keynesiansk og monetaristisk politikk (ca. 2 timer)
4. Norsk penge- og kredittpolitikk (ca. 4 timer)
5. Valuta (ca. 6 timer)
 - Sammenhenger mellom real-, penge- og valutamarkedene ved faste/flytende kurser
 - Sammenhenger mellom norske og utenlandske kapitalmarkeder
6. Inflasjon (ca. 4 timer)

Gjennomføring

Kurset foreleses i 5. semester med 2 timer pr. uke i 13 uker. I forelesningene henvises til litteratur (obligatorisk/anbefalt) for de enkelte punktene.

Evaluerings

Integrert eksamen sammen med kurset 7053 Bedrifiers økonomiske markedstilpasning. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen avholdes ikke før ved neste ordinære kursgjennomføring (påfølgende høst).

KURS: 7053 Bedrifiers økonomiske markedstilpasning

KURSANSVARLIG(E): Pål E. Korsvold

SEMESTER: 5

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Formålet med kurset er å gi en grundig forståelse for bedrifiers tradisjonelle problemstillinger, herunder kostnadsvurderinger og beslutningsmodeller, alternativ teoriutvikling i bedriftsøkonomisk analyse, og bedriftens internasjonalisering.

Hensikten er videre å gi grunnlag for en dypere forståelse for bedrifiers innvirkning på allokering av samfunnets ressurser og velferdsmessige konsekvenser av ulike markedsformer og markedsimperfeksjoner.

Forkunnskaper

Ingen spesielle forkunnskaper utover 1. avdelings pensum kreves.

Obligatorisk litteratur

Cohen, Kalmar J. og Richard M. Cyert: "Theory of the Firm: Resource Allocation in a Market Economy", 2nd. ed., Prentice-Hall, 1975.

Artikler

Hood, M & S. Yount: The Economics of Multinational Enterprise, Longman, 1979

Emneoversikt

Timer (ca.)

1. Bedrifter, beslutninger og økonomiske modeller	2
— Metodologi	
— Marginalanalyse	

Litt. henv.: Cohen & Cyert, Del 1

2. Bedrifiers påvirkning av ressursallokeringsprosessen under ulike markeder	4
— Tradisjonell bedriftsøkonomisk teori	
— Avvik fra perfekt konkurranse	
— Diskontinuerlige produksjons- og kostnadsfunksjoner	

Litt. henv.: Cohen & Cyert, Del 2

3. Beslutningsanalyse under usikkerhet	2

Litt. henv.: Cohen & Cyert, Kap. 14 + artikkelstoff

4. Alternative modeller for bedrifters tilpasning 6
- Adferdsteori
 - Alternative målsetninger og målsetningskonflikter
 - Simuleringsmodell
 - Modell for maksimering av bedriftsledelsens nytte
 - Satisfieringsmodell
 - Inntekstmaksimeringsmodell
 - Flerperiodiske modeller

Litt. henv.: Cohen & Cyert, Kap. 17, 18 og 19

5. Bedriftens internasjonalisering 6
- Det økonomiske grunnlaget for internasjonale investeringer
 - Det strategiske grunnlaget for internasjonalisering

Litt. henv.: Hood & Young, Kap. 1, 2, 3 og 4

6. Bedrift og samfunn 6
- Velferd
 - Ressursallokering
 - Eksterne effekter

Litt. henv.: Cohen & Cyert, Kap. 20 + artikkelstoff

Litteraturhenvisningene i Cohen & Cyert, Hood & Young og artikler definerer pensum. Imidlertid understrekes at deler av Cohen og Cyert, især Del 1 og 2, er behandlet i 1. avdelings pensumlitteratur. Av hensyn til kursets totale innhold har det allikevel vært nødvendig å definere pensum som skissert.

Gjennomføring

Kurset foreleses i 5. semester med 2 timer pr. uke i 13 uker.

Evaluerings

Integrert eksamen sammen med kurset 7052 Samfunnsøkonomiske emner. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7054 Administrasjon I

KURSANSVARLIG(E): Dag Tangen

FAGSEKSJON: SAFD

SEMESTER: 5.

VEKTTALL: 2

Mål

Emnet skal gi muligheter for fordypning i klassiske og moderne verk innenfor området organisasjon. Det vil bli lagt vekt på å belyse strukturer og prosesser og å knytte dette stoffet til bedriftsorganisasjoner.

Forkunnskaper

Studentene forutsettes å ha gjennomført Diplomøkonomstudiet, 1. avdeling eller tilsvarende.

Obligatorisk litteratur

Braverman, H. Labour and monopoly Capital (New York/London 1974), også på svensk: Arbete og monopolkapital

Hall, Richard: Organization, structure and process (Prentice-Hall 1977 — kommer også i norsk utgave)

March, J. G. and Olsen, Johan P.: Ambiguity and Choice in Organizations (Universitetsforlaget 1976)

Lysgaard, Sverre: Arbeiderkollektivet (Universitetsforlaget 1967)

Hernes, Gudmund: Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon (Universitetsforlaget 1978)

Bibliotekseksemplarer:

Veblen, T.: Theory of the Business, Enterprise (Clifton New Jersey, 1975)

Marx, K.: Utvalgte Essays

Silverman, David: The theory of organisations. A Sociological Frame Work (New York, 1971) (Pensum: kap. 3, 4, 5 og 6)

Williamson, Oliver E.: Markets and hierarchies. Analysis and Antitrust Implications (New York, The Free Press, 1975)

I flere bøker vil bare enkelte kapitler være pensum.

Emneoversikt

Punkt 1 til 5 legger hovedvekten på deskriptiv organisasjonsteori, punkt 6 gjør en del begreper operative.

1. Definisjoner og betraktningsmåter (ca. 5 timer)

- struktur
- prosesser
- systemteori
- struktur — funksjonalisme
- organisasjonspsykologi
- teknikk og organisasjoner

Hall. Organizations, structure and process, kap. 1, 3, 4, 5, 6 og 7

2. Organisasjonen og individet (ca. 6 timer)

- arbeiderkollektivet
- arbeid og bedriftsledelse
- arbeid og monopolkapital
- human relations
- sosioteknisk teori
- organisasjonspsykologi
- lederskap og beslutningsteori

Hall: Kap. 8

Pensum: Lysgaard: Kap. 2, 4 og 5

Braverman: Del I og forordet

Silverman: Kap. 4

3. Bedriften — et spesialtilfelle av organisasjon (ca. 6 timer)

- bedriftsorganisasjonens kjennetegn
- organisasjonstypologier
- Veblens syn
- garbage can

Olsen & March: Kap. 1, 8 og 10

Hall: Kap. 2

4. Interorganisasjonsanalyse (ca. 5 timer)

- bedrift på markedet
- markedstyper og samhandlingsformer
- oversikt over organiseringen av det norske marked, særlig om karteller

Hernes: Kap. 6

Williamson: Artikkel

5. Organisasjonen og dens mål (ca. 5 timer)

- mål og målsetting
- deltakelse
- endring
- "effectiveness"

Hall: Kap. 3

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 26 timer. Det vil bli forelest i utvalgte deler av pensum. Undervisningen vil skje delvis ved forelesninger og delvis ved klasseundervisning/seminar.

Evaluerings

Skriftlig eksamen over 4 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 1162 Bedriftsøkonomisk metodelære

KURSANSVARLIG(E): Fred Wenstøp

SEMESTER: 5

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 4

Mål

Kurset tar sikte på å gi en innføring i hvilke metoder som må anvendes for å oppnå og begrunne vitenskapelig erkjennelse i økonomisk/administrative problemstillinger.

Målet er å skape metodisk bevissthet hos studentene slik at de får en bedre forståelse av sitt fag og profesjon og slik at de blir bedre i stand til å planlegge og gjennomføre utredningsarbeid av forskjellige slag på en vitenskapelig måte.

Forkunnskaper

Det forutsettes oversikt over økonomisk/administrative problemstillinger og kjennskap til etablerte økonomisk/administrativ tenkning og fagforståelse. Det forutsettes også grunnleggende innsikt i matematiske/statistiske begreper og teknikker.

Obligatorisk litteratur

Arbnor/Bjerke: "Företagsekonomisk Metodläre", Studentlitteratur, Lund 1981

Berenson/Levine: "Basic Business Statistics", Prentice-Hall, 1979

Stein Bråten: "Modeller av menneske og samfunn", Universitetsforlaget 1981

Fred Wenstøp: "Beslutningsanalyse", BI 1981

Anbefalt litteratur

Opplyses av foreleser

Emneoversikt

Del Gang

Litteratur

I	ULIKE VITENSKAPSSYN	
	<i>Oversikt over kurset. Innledning til den vitenskapelige debatt</i>	
1—2	Analytisk-, system- og aktør-synsvinkel	A/B
II	TEKNIKKER OG METODER	
	<i>Bruk og misbruk av teknikker. Modeller og virkelighet.</i>	
	<i>Forskning og utredning i praksis</i>	
3	Datainnsamling. Måleskalaer	A/B
4—5	Regresjonsanalyse, tidsrekkeanalyse, multidimensjonal skalering	B/L
6	Simulering, systemdynamikk	
7—8	Beslutningsanalyse	FW
III	FORSKNINGSARBEID I LYS AV ULIKE VITENSKAPSSYN	
9	<i>Den faglige stab leder flere, alternative niniseminarer</i>	
IV	MODELLER AV MENNESKE OG SAMFUNN	
	<i>Om modeller og synsvinkler. Modeller — teori og virkelighet</i>	
10—12	Virkelighetsutsnitt, sosial gruppe og organisasjon, interesse- og meningskonflikt, kommunikasjon, språkets betydning	SB
V	DEN VITENSKAPSTEORETISKE DEBATT	
13	Hvem står på barrikadene og hvorfor?	A/B

Gjennomføring

12 fellesforelesninger a 4 timer. 2 miniseminarer á 2 timer som studentene melder seg på til etter nærmere fastsatte regler.

Evaluering

Fagoppgave med to innleveringer som løses av grupper på inntil to studenter. Del II teller 2/3 og utdeles ved kursets begynnelse, innlevering etter kursets slutt. Del I utleveres midt i kurset med en ukes innleveringsfrist.

Kontinuasjon

Normalt arrangeres det kontinuasjon i påfølgende semester.

KURS: 5352 Samfunnsplanlegging

KURSANSVARLIG(E): Leiv Blakstad

SEMESTER: 6.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

- Drøfte markedøkonomiens virkemåte og behovet for planlegging og styring
- Redegjøre for planleggingen på forskjellige nivåer innenfor den offentlige sektor (nasjonalt, fylker, kommuner)
- Gi innsikt i konkrete problemstillinger og metoder til bruk i samfunnsplanleggingen
- Konsekvensene for samfunnsplanlegging av næringslivets internasjonalisering

Forkunnskaper

Det forutsettes at deltakerne har gjennomgått de obligatoriske kursene:

5025 Mikro, 5016 Makro 1 samt 7053 Bedrifiers økonomiske markedstilpasning, 7052 Samfunnsøkonomiske emner og 7054 Administrasjon I.

Obligatorisk litteratur

Mishan, E. J.: "Cost-benefit analysis". George Allen & Unwin Ltd., London 1971 eller senere utgave

Artikkelsamling i samfunnsplanlegging

Stortingsmelding nr. 25 (1977/78): Om regional planlegging og forvaltning av naturressursene. (Utvalgte deler)

Hood, M. & S. Yond: The Economics of Multinational Enterprise, Longman 1979

Anbefalt litteratur

NOU 1976: Langtidsplanlegging og modeller

St.meld. nr. 13 (1972/73): Om mål og midler i distriktsutbyggingen

St.meld. nr. 27 (1971/72): Om regionalpolitikk og landsdelsplanlegging

Det tas forbehold om endringer i litteraturen

Emneoversikt

Timer (ca.)

1. Behov for offentlig planlegging og styring i en markedsøkonomi	8
— Oversikt over serien	
— Markedsøkonomisk tilpasning. Optimalitetsbetingelser	
— Forhold som bryter optimalitetsbetingelsene	
— Kollektive goder	
— Fallende gjennomsnittskostnader	
— Eksterne effekter	
— Andre årsaker til offentlig inngrep/styring av markedet	
2. Regionalplanlegging	5
— Drivkraften bak den regionale utvikling i Norge	
— Regionalpolitiske målsettinger	
— Offentlige virkemidler i regionalpolitikken	
— Fysisk/økonomisk planlegging (fylkes-/kommunalplanlegging)	
— Teorier og metoder anvendt i regionalplanleggingen	
3. Makroplanlegging	9
— Oversikt over norsk samfunnsplanlegging	
— En generell planleggingsmodell	
— Metodisk grunnlag for makro-økonomisk planlegging (MODIS, MSG)	
— Stats-/Trygdebudsjett/Nasjonalbudsjett/Langtidsprogram. Prinsipielle og aktuelle problemstillinger	
— Prognoser og prognosers effekt på markedsatferden	
4. Styring av internasjonal økonomisk virksomhet	4
— Internasjonale rammebetingelser (EF, EFTA, GATT, OECD, UNCTAD)	
— Flernasjonale selskaper og vertslandene	
— Flernasjonale selskaper og hjemlandet	

(Hood & Young: Kap. 5, 6, 7, 8 og 9)

Gjennomføring

Kurset foreleses i 6. semester med 2 timer pr. uke i 13 uker.

Evaluerings

Skriftlig 7-timers felleseksamen etter 6. semester med kurset 7055 Administrasjon II. Evalueringskode 7002.

Kontinuasjon

Avholdes normalt i påfølgende semester.

Mål

Kurset skal gi studentene innsikt i den offentlige administrasjons rammebetingelser og virkemåte i forhold til næringslivet. Videre vil deltakelse, styring og medbestemmelse i offentlig virksomhet bli belyst. I dette faget vil vekten ligge på å studere styringssystemenes, institusjonenes virkemåte og deres begrensninger.

Forkunnskaper

Kurset bygger på Administrasjon I.

Obligatorisk litteratur

Østerud, Øivind: Det planlagte samfunn

Hernes, G.: Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon

Moren, J.: Den kollegiale forvaltning

Olsen, J. P.: Politisk organisering

Skare, L. H.: Forvaltningen i samfunnet

Artikler om ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet.

I flere bøker vil bare enkelte kapitler være pensum.

Anbefalt litteratur

Galbraith, John Kenneth: Economics and the Public Purpose

Friedman, Milton: Free to choose

Debes, Jan: Statsadministrasjonen, NKS forlaget, 1978

March, James and Olsen, Johan P.: Ambiguity and Choice in Organizations, Universitetsforlaget 1979

Maktutredningens publikasjoner

Emneoversikt

1. Statsforvaltningen

- Oppbygging, struktur
- Synsmåter, statsvitenskapelige, juridiske
- Arbeidsformer, prosesser
- Oppgaver
- Handlingsmønster
- Den politiske dimensjon

Moren: Den kollegiale forvaltning, kap. 1, 2, 3 og 4

Skare: Forvaltningen i samfunnet, kap. 1, 2 og 3

Olsen, J. P.: Politisk organisering, forordet (Organisert politisk ulikhet)

2. Statsforvaltningen og bedriftsorganisasjonen
- Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon
 - Styring — ideallmodeller og virkelighet
 - Markedet som domstol
 - Folkestyre og korporativisme
 - Interesseorganisasjonene

Hernes: Kap. 6 og 10

Olsen: Kap. 1 og 2

Skare: kap. 6

3. Samfunnsplanlegging — illusjoner og realiteter
- Historisk utvikling
 - Planlegging — hva er det?
 - Målformulering og samordning
 - Planleggingen, økonomiske instrument eller politisk binding

Østerud: Det planlagte samfunn, kap. I — V

Hernes: Artikkel i Statsviteren, nr. 1, 1980

Skare: Kap. 4

4. Samfunnsmodeller, samfunns mål og styringssystemer
- Makt
 - Blandingsøkonomi
 - Blandingsadministrasjon
 - Ideallmodeller for styring
 - Ideallmodeller i styringsorganer
 - Planlegging for hvem — mot hva?
 - Fremtidsperspektiver

Hernes: Kap. 1

Østerud: Kap. VI — IX

Moren: Kap. 5 og 14

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 26 timer i Diplomstudiets 6. semester. Det vil bli undervist i utvalgte deler av pensum. Undervisningen vil bli gjennomført, dels med forelesninger, dels med klasseundervisning/seminar. Det er et mål for undervisningen å vise hvorledes det teoretiske har betydning i praksis.

Evaluerings

7 timers skriftlig eksamen ved semesterets slutt. Felleseksamen med kurset 5352 Samfunnsplanlegging. Evalueringskode 7002.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7050 Aktuelt seminar

KURSANSVARLIG(E): Dag Tangen

SEMESTER: 7.

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene trening i å analysere aktuelle næringspolitiske problemer. Det å gå gjennom prosessen i seminaret skal i seg selv være en læring i arbeidsformer som tilsvarer det virkelige liv. Deltakerne skal skrive rapporter om ett eller flere aktuelle tema.

Forkunnskaper

Økt oppmerksomhet overfor massemedia i månedene før seminaret gjennomføres.

Litteratur

Vil bli opplyst hver vår i egen melding.

Gjennomføring

4 bolker á 1 uke, normalt ukene 36, 40, 44 og 47. Tema opplyses i månedsskiftet april/mai.

Evaluerings

Vurdering av de innleverte rapporter.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

KURS: 7051 Strategisk planlegging

KURSANSVARLIG(E): Øystein Noreng

SEMESTER: 8.

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Kursbeskrivelsen er under utarbeidelse i fagseksjonen.

Mål

Kurset skal forberede studentene på viktige arbeidsoppgaver som utføres på høyeste nivå i bedriften. Ved å kjenne til hva disse oppgavene består i og hvordan de løses vil man skaffe seg øket innsikt i lederoppgaver og organisasjoners arbeidsform. Kurset vil også forberede deltakerne på å være med i problemløsningsprosessen.

Forkunnskaper

Ingen utover å ha fulgt undervisningen i obligatoriske kurs fram til 6. semester.

Litteratur

Bjørn Gustavsen: Industristyret, Oslo, 1971

Knut Isachsen: Styrearbeide, Oslo, 1980

Leif Skare: Prosjektadministrasjon og utredningsteknikk, Oslo 1975

Lennart Gustafsson: Forhandlinger, Oslo 1979

Ericsson D., Persson G.: Materialadministration, — et företagslederansvar, Liber 1981

Diverse utdelte artikler

Emneoversikt

1. Hva er ledelse?
 - a) Modeller
 - b) Praksis
2. Ledermobilitet — karrieremønster
3. Ledelsesetikk
4. Lederutvikling
5. Styrearbeid og styreroller i aksjeselskaper
 - a) Formelt grunnlag for styret
 - b) Styreoppgaver
 - c) Styrets nettverkstilhørighet, bindinger og friheter
 - d) Hvem sitter i styret og hvorfor (Gustavsen, Industristyret. Isachsen, Styrearbeide)
6. Saksbehandling i lederrollen
Et inspirerende case. Noe om saksbehandling og prosjektadministrasjon generelt (Skare: Prosjektadministrasjon og utredningsteknologi)

7. Forhandlinger og forhandlingsteori
 - a) Forhandlinger med bedrifter om ulike former for samarbeid
 - b) Konflikter og konfliktstrategier
 - c) Partsforhandlinger i arbeidslivet (Gustafsson: Forhandlinger)
8. Oppsummering/Avslutning

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i 6. semester. Kurset har 2 vekttall og er basert på 26 timers undervisning og 134 timers selvstendig arbeide.

Evaluerings

5-timers skriftlig eksamen etter 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7017 Seminar i ledelse

KURSANSVARLIG(E): Temaavhengig

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Seminaret tar opp aktuelle problemer innenfor feltet *ledelse*. Hensikten med seminaret er å gi studentene mulighet til å drøfte og analysere slike spørsmål innenfor en faglig ramme.

Forkunnskaper

Studentene må ha fulgt undervisningen i Organisasjon og Ledelse eller Materialadministrasjon i 6. og 7. semester.

Litteratur

Litteraturen vil avhenge av de tema som tas opp. Studenter og faglærte forutsettes i fellesskap å finne frem til relevant stoff.

Emneoversikt

Tema(er) for seminaret vil bli diskutert med studentene i 7. semester. Emner for fagoppgaver bør fortrinnsvis benyttes til diplomoppgaver.

Gjennomføring

Kurset har vekttall 2. Seminaret søkes avviklet i løpet av første halvdel av 8. semester. Seminarformen forutsetter aktiv deltakelse fra studentenes side.

Evaluering

Evaluering skjer i form av fagoppgave i løpet av 8. semester. Maks 3 studenter pr. fagoppgave.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7018 Leder- og organisasjonsutvikling I + II

KURSANSVARLIG(E): Morten E. Berg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Gjennom leder- og organisasjonsutvikling prøver vi å forstå og endre atferd på:

- Individnivå (Personal- og lederutvikling)
- Gruppenivå (Gruppeutvikling)
- Organisasjonsnivå (Systemutvikling)

for å øke trivsel og effektivitet.

Eksempler på sentrale aspekter ved en organisasjon som vi kan prøve å endre, er motivasjonssystem, lederstil, beslutningsprosess, jobbutforming, kommunikasjon, organisasjonsstruktur og arbeidsmiljøet generelt.

Mål

Etter at kurset er avsluttet skal deltakerne, ideelt sett, kunne være med på

- å foreta en diagnose av en organisasjon (avdeling) for å påpeke organisasjonens (avdelingens) sterke og svake sider.
- å formulere konkrete forslag om hva som eventuelt bør endres og hvordan dette kan gjøres. Forslagene kan referere seg både til individ-, gruppe- og organisasjonsnivå.
- å planlegge, gjennomføre og vurdere resultatene av forslagene.
- å bli mer bevisst positive og negative konsekvenser av ulike lederstiler.

Forkunnskaper

Deltakerne forutsettes å ha gjennomført de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Litteratur

Paul Moxnes: Læring og ressursutvikling i arbeidsmiljøet (Institutt for sosialvitenskap 1981)

Muriel James: OK sjefen (Tiden 1981)

Morten Emil Berg: Personal- og organisasjonsutvikling. Tilnærmingsmåter. Metoder, Teknikk (Bedriftsøkonomens Forlag 1982)

Emneoversikt

- ”Bli-bedre-kjent-øvelser”. Åpen og lukket læring. Hvordan kan vi skape et godt læremiljø?
- Diagnose av organisasjoner. Hvilke utfordringer og muligheter står vi overfor?
- Fasene i en OU-prosess
- Gruppedynamikk: Hva hemmer og hva fremmer vår egen læring? Samspillet individ/gruppe
- Lederutvikling: Hva karakteriserer en ”god” og ”dårlig” leder? Lederstil som en funksjon av lederens personlighet, den gruppe mennesker som skal ledes og bindinger i situasjonen.
Hvordan kan man utvikle seg som leder? Ulike strategier ved lederutvikling
- Transaksjonsanalyse. Psykologiske spill. Personlighetsstruktur. Livsposisjon. Skriptanalyse. Kommunikasjonsanalyse. Tidsstrukturering
- Positive og negative konsekvenser ved leder- og organisationsutvikling

Gjennomføring

Kurset, som er begrenset til 25 deltakere, vil gå over 24 timer med forelesninger og gruppeøvelser.

Vi vil prøve å legge forholdene tilrette for å lage et godt og stimulerende læremiljø i kurset.

Spesiell vekt vil bli lagt på problem- og opplevelsesorientert læring.

Evaluerings

5-timers skriftlig eksamen etter 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7019 Personaladministrasjon

KURSANSVARLIG(E): Pat Joynt

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Det tas sikte på å gi studentene en bredere forståelse av personalfunksjonens bakgrunn og betydning i et moderne samfunn. Kurset skal videre gi en oversikt over hvordan personalarbeidet er organisert i norsk arbeidsliv i dag.

Forkunnskaper

Studentene forutsettes å ha gjennomført de obligatoriske fag frem til 6. semester.

Litteratur

Schjander og Østrem: Personalansvar, NKS 1981

Samling av utdrag og artikler fra fagtidsskrifter

Emneoversikt

- Den samfunnsmessige bakgrunn for personalarbeidet i foretak og offentlig virksomhet
- Personalpolitikk
- Arbeidsmarkeds- og sysselsettingsspørsmål
- Demokratiseringsprosessen i arbeidslivet
- N.I.P.A.

Gjennomføring

Undervisningsformen vil variere mellom forelesninger, case og diskusjon, totalt 12 timer i 6. semester.

Evaluerings

5-timers eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%.

Kontinuasjons

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7056 Læring og utvikling i arbeidsmiljøet

KURSANSVARLIG(E): Tore Rossvær

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset tar sikte på å utvikle forståelse for at arbeidsplasser er et sted man utvikler holdninger og kunnskaper om seg selv og samfunnet. Institusjonelle betingelser for læring vil stå sentralt.

Forkunnskaper

Studentene forutsettes å ha bestått 1. avdeling, og ha fullført fagblokken i personaladministrasjon.

Obligatorisk litteratur

Moxnes, Paul: "Læring og ressursutvikling i arbeidsmiljøet", Institutt for Sosialvitenskap, Blindern, 1981.

Emneoversikt

- Utdanning og arbeid
- Forskning om arbeidsmiljø og læring
- Institusjonelle betingelser for læring
- Livslang læring

Gjennomføring

Kurset går over 12 timer i 6. semester.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7023 Internasjonal ledelse

KURSANSVARLIG(E): Pat Joynt

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Hensikten med kurset er å diskutere hvorledes en bedrift bør ledes for å kunne operere effektivt i den internasjonale dimensjon. Man vil således bare diskutere temaer som får en annen karakter fordi bedriften forlater den nasjonale dimensjon. Studentene skal gis en innføring i kulturelle, politiske og økonomiske beskrankninger, og hvilke problemer og utfordringer en møter ved etablering i utlandet.

Forkunnskaper

Nødvendige forkunnskaper Diplomøkonomstudiet, 1. avdeling. Anbefalte kunnskaper Internasjonal Finans og/eller Internasjonal Markedsføring.

Obligatorisk litteratur

Prasad og Shetty: An Introduction to Multinational Management. Prentice Hall.
Diverse utdelt materiale.

Anbefalt litteratur

W. A. Dymsha: Multinasjonal Business Strategy. McGraw-Hill

Robinson: International Management, Irwins

Emneoversikt

1. Den internasjonale bedriftens omgivelser
2. Det strategiske grunnlaget for internasjonale bedrifter
3. Organisasjonsstruktur
4. Juridiske problemer
5. Investering og finansiering
6. Markedsføring
7. Råvaretilførsel og produksjon
8. Komparativ Management
9. Kontroll-problemene
10. Gjeste forelesere med spesielle emner

Gjennomføring

Undervisningsformen vil variere mellom forelesninger, cases og diskusjon i løpet av 12 timer i 7. semester.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjons eksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7024 Aktuelle problemstillinger i organisasjon og ledelse

KURSANSVARLIG(E): Pat Joynt

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Denne delen av spesialiseringsretningen innen organisasjon og ledelse tar sikte på ved spesielle prosjekter, gruppearbeid, cases og deltakerfremføringer å integrere internasjonale emner med arbeidssituasjoner og næringslivets ressurser.

Forkunnskaper

Nødvendige forkunnskaper Diplomøkonomstudiet, 1. avdeling, Internasjonal ledelse.

Obligatorisk litteratur

Diverse handouts

Studentene forventes også selv å bidra med fremskaffelse av egnet litteratur.

Emneoversikt

Følgende emner vil bli behandlet

1. Kontrollproblemene
2. Komparativ ledelse
3. Strategiske grunnlag for internasjonal virksomhet

Gjennomføring

Kurset går over 12 timer, i 7. semester, med en kombinasjon av forelesninger, gruppe- og casearbeid.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7025 Materialforsyning

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Målet med dette kurset er å gi studentene en detaljert innsikt i de logistikkorienterte aktiviteter i en organisasjons innkjøps-/forsyningsfunksjon. Målet er også å gi en forståelse for sammenhengen og avhengigheten mellom denne funksjonen og de andre funksjoner i organisasjonen.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Litteratur

Felles litteratur med kurset 7026 Innkjøpsledelse. Diverse utdelt materiale.

Emneoversikt

1. Lagerreducerende rammeavtaler
2. Kapasitetsreservering
3. Materialplanlegging sett fra innkjøps-/forsyningsfunksjonen
4. Styring av inngående transporter
5. Innkjøp og lagerstyring
6. Leverandørstyring

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 6. semester.

Evaluerings

Det arrangeres eksamen i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7026 Innkjøpsledelse

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Deltakerne skal etter kurset ha kunnskap om og forståelse for de sentrale aktivitetene i

- Industrielt kjøp
- Innkjøp i offentlige institusjoner og forvaltning
- Innkjøp i private institusjoner

Deltakerne skal ha forståelse for sammenheng mellom innkjøpsfunksjonen og materialadministrasjon. Deltakerne skal særlig få innblikk i de strategiske og taktiske sider ved innkjøpsledelse.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Obligatorisk litteratur

Ericsson, Dag: Inköpets mål och metoder, Hermods, 1969.

Nomme, Roald: Notater i Innkjøpsledelse, BI, 1978.

Nomme, Roald: Artikkelsamling i Innkjøpsledelse, BI, 1978.

Anbefalt litteratur

Farmer, David/Taylor, Bernhard: Corporate Planning & Procurement, London

Lee, L./Dobler, D. W.: Purchasing and Materials Management, New York

Baily, P./Farmer, D.: Purchasing Principles and Techniques, London, 1977.

Statens innkjøp NOU.

Emneoversikt

1. Innkjøpsfunksjon. Generelle trekk i utviklingen mot profesjonelt innkjøp. Karakteristiske trekk ved innkjøp i ulike organisasjoner.
2. Innkjøpslederens rolle.
Modeller av innkjøpsprosessen.
3. Usikkerhet og risiko i innkjøpssituasjonen
 - Ulike typer av usikkerhet
 - behovsusikkerhet
 - markedsusikkerhet
 - transaksjonsusikkerhetMetoder for reduksjon av usikkerhet/risiko.
4. Mål, strategi og policy for innkjøp.
Innkjøpsorganisasjon
 - Innkjøpets plassering
 - Innkjøpsavdelingens forhold til andre avdelinger
 - MA
5. Markedsanalyse av leverandørmarkedet.
Leverandøranalyse.
Kjøpe-lage vurderinger.
Underleverandørvirksomhet.
6. Forhandlingsteori, strategi, teknikk.
Effektivitetsmåling.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 6. semester, med en kombinasjon av forelesninger og casediskusjoner.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7027 Material- og lagerstyring

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset skal gi kunnskap og forståelse for de strategiske og taktiske aspekter ved analyse, utvikling og styring av materialadministrative systemer. Kurset skal gi studentene innsikt i hvordan man kan bygge opp et effektivt lagerstyringssystem.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Litteratur

Hoberg/Persson: Materialstyring, BI, 1978.

Hoberg/Persson: Øvelser i Materialstyring, BI, 1978.

Diverse artikler.

Emneoversikt

1. Materialstyring og materialstyringssystemer
 - Kursets filosofi og struktur
 - Materialadministrasjon og Materialstyring
 - Materialsystemer
 - StyringssystemerPerson/Hoberg: Materialstyring, Kapittel 1 og 2
2. Prognostisering
 - Karakteristika ved ulike prognosemodeller
 - Valg av prognosemodell
 - Tidsrekkeanalyse og prognostisering
 - Prognosefeil
 - Prognostisering for styring av produkter og lagerKap. 3, Øvelse II-1
3. Lagerstyring
 - Elementer og relasjoner i et lagerstyringssystem
 - En simuleringsøvelseKap. 4, Øvelse III: 7 — Simex I, Øvelse II: 6 — Lagermodeller
4. og
5. forts.
 - Kvantumsmodeller
 - Bestillingsmodeller
 - Sikkerhetsmodeller
6. forts.
 - Strativisert lagerstyringØvelse A/S ABC, del I og del II — utdeles

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 6. semester med en kombinasjon av forelesninger og øvelses-/caseoppgaver.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjonsksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7028 Produksjonsstyring

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset skal gi kunnskap og forståelse for de strategiske og taktiske aspekter ved analyse, utvikling og styring av produksjonssystemer.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Litteratur

Hoberg/Persson: Materialstyring, BI, 1978

Hoberg/Persson: Øvelser i Materialstyring, BI, 1978

Diverse artikler

Emneoversikt

1. Elementer i et produksjonsstyringssystem
 - Styringsnivå
2. Styringsproblemer i ulike typer produksjonssystemer
3. og
4. Materials Requirement Planning (MRP)
 - Nedbrytning, behovsberegning
5. Aggregert og disaggregert planlegging
 - Hoved- og detaljplanlegging
6. Sekvensplanlegging

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 6. semester med en kombinasjon av forelesninger og øvelses-/caseoppgaver.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7029 Fysisk distribusjon

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset skal gi kunnskap og forståelse for de strategiske og taktiske aspekter ved analyse, utforming og styring av fysiske distribusjonssystemer.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Obligatorisk litteratur

Artikkelsamling i Fysisk Distribusjon, BI, 1980

Denne vil skiftes ut såfremt det utkommer relevant litteratur.

Anbefalt litteratur

Magee, J. F.: Industrial Logistics, McGraw-Hill

Taff, Charles A.: Management of Physical Distribution and Transportation, Irwin

Bowersox, D. J., Balonde, B., Smykay, E. W.: Readings in Physical Distribution Management, MacMillan

Emneoversikt

1. Distribusjon i en logistisk sammenheng
Nøkkelbeslutninger i et distribusjonssystem
- 2., 3. og 4.
Analyse og utforming av et distribusjonssystem. Gjennomgang av praktiske eksempler.
5. Distribusjonslokaler
Lagerlokalisering
6. Materialhåndtering
Transportplanlegging

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 7. semester, med en kombinasjon av forelesninger og casediskusjoner.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7049 Aktuelle logistiske problemstillinger

KURSANSVARLIG(E): Svein Egil Hoberg

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Hensikten med dette kurset er å skape fleksibilitet slik at aktuelle logistikkproblemer kan behandles. Målet er å utvikle studentene evne til å innhente informasjon og analysere et aktuelt logistikkproblem knyttet til en bedrift eller et forskningsprosjekt.

Forkunnskaper

Studentene skal ha gjennomgått de obligatoriske kurs frem til 6. semester.

Litteratur

Dette vil baseres på utdelt dokumentasjon samt at studentene selv skal fremskaffe litteratur relatert til det aktuelle tema.

Emneoversikt

Denne vil være tema-avhengig og bestemmes i løpet av 6. semester.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 12 timer i 7. semester, med en kombinasjon av forelesninger og casedrøftelser.

Evaluerings

Eksamen arrangeres i 7. semester. Felleseksamen. Fagoppgave teller 40% og eksamen 60%. 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 7042 Finans II

KURSANSVARLIG(E): Korsvold, Michalesen, Naug

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er en videreføring av Grunnkurs i Finans fra 1. avdeling. I kurset tar en sikte på fordypning i sentrale deler av moderne finans som teorien om effisiente kapitalmarkeder og teorien for prising av aktiva. Videre vil en i kurset behandle kortsiktig finansiell styring, eller styring av bedrifters arbeidskapital.

Obligatorisk litteratur

Brealey & Myers: Principles of Corporate Finance, McGraw-Hill 1981

Van Horne: Financial Market Rates and Flows, Prentice-Hall 1978

Dyckman, Downes & Magee: Efficient Capital Markets and Accounting: A Critical Analysis, Prentice-Hall 1975

Renteutvalgets Innstilling

Emneoversikt

1. Introduksjon VH 1, 3, 9: CC 15 (særlig 329 — 358)
2. Usikkerhet
 - 2.1 Nytteteori: artikler
 - 2.2 Portefølgeteori: BM 8, artikler
 - 2.3 Kapitalverdimodellen: BM 9, 11, artikler
3. Effisiente markeder: BM 13, DDM, artikler
4. Finansiering: BM 18, 19, 20, 21, VH 4, 5, 6, Renteutvalgets innstilling
5. Kortsiktig finansiell styring: BM 25, 26, 27, 28
6. Finansiell strategi: BM 29, 30, 33

BM: Brealey and Myers

VH: Van Horne, Financial Market Rates and Flows

DDM: Dyckman, Downes and Magee

Gjennomføring

Kurset foreleses med 2 timer pr. uke, ialt 26 timer, i 6. semester.

Eksamen

Skriftlig 3-timers eksamen (samordnet med kurset Regnskap II) ved slutten av 6. semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7036 Investering

KURSANSVARLIG(E): Korsvold, Michaelsen

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er en videreføring av tidligere kurs i finans. I kurset tar en sikte på for-dypning i sentrale sider ved bedriftens finansieringsbeslutninger.

Obligatorisk litteratur

Clark, Hindelang & Pritchard: Capital Budgeting: Planning and Control of Capital Expenditures, Prentice-Hall 1979

Brealey & Myers: Principles of Corporate Finance, McGraw-Hill 1981

Copeland & Weston: Financial Theory and Corporate Policy, Addison-Wesley 1979

Artikler

Emneoversikt

1. Introduksjon. C & W, ch. 1, CHP, ch. 1
 - finansiell styring
 - grunnlag for beslutninger
 - risiko, avkastning og markedspriser
2. Investeringsbeslutninger under sikkerhet
 - 2.1 Matematiske programmeringsmodeller. CHP, ch. 12, 13, artikler
 - formulering og analyse av dualproblemet
 - NV-regelen ved bruk av LP (Basic-Horizon modellen)
 - 2.2 Analyse av sammensatte prosjekter? Artikler
 - 2.3 Utskiftningsmodeller. C & W, ch. 38, 30, B & M, ch. 6 — 3
3. Investeringsbeslutninger under usikkerhet
 - 3.1 Analytiske metoder (Hillier). CHP, ch. 8
 - 3.2 Simulering. CHP, ch. 8, B & M, ch. 10 — 2, artikler
 - 3.3 Matematiske programmeringsmodeller. CHP, ch. 14, artikler
 - 3.4 E-V modeller. CHP, ch. 9, artikler
 - 3.5 Markedsverdimodeller. CHP, ch. 10, C & W, ch. 10, artikler, B & M, ch. 9

Gjennomføring

Kurset foreleses med 2 timer pr. uke, ialt 26 timer, i 7. semester. Studenter i spesialiseringsretning Finans *må* som en del av spesialiseringsstudiet velge enten dette kurset eller kurset Finansiering.

Eksamen

Skriftlig eksamen i 7. semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjons-eksamen i påfølgende semester.

KURS: 7035 Finansiering

KURSANSVARLIG(E): Korsvold, Michaelsen, Naug

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er en videreføring av tidligere kurs i finans. I kurset tar en sikte på for-dypning i sentrale sider ved bedriftens finansieringsbeslutninger.

Obligatorisk litteratur

Copeland & Weston, Financial Theory and Corporate Policy, Addison Wesley 1979

Myers (ed.): Modern Developments in Financial Management, Praeger Publishers 1976

Emneoversikt

1. Introduksjon: valg mellom usikre alternativer. CW 4, 5, 6, 7, artikler (Myers)
2. Kapitalstruktur. CW 11, 12, artikler (Myers)
3. Dividendepolitikk. CW 13, 14, artikler (Myers)
4. Opsjoner. CW 15, 16, artikler (Myers)
5. Bedriftsovertakelser, sammenslutninger. CW 17, 18, artikler (Myers)

Gjennomføring

Kurset foreleses med 2 timer pr. uke, ialt 26 timer, i 7. semester. Studenter i spesialiseringsretning Finans *må* som en del av spesialiseringsstudiet velge enten dette kurset eller Investering.

Eksamen

Skriftlig eksamen i 7. semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjons-eksamen i påfølgende semester.

KURS: 7039 Internasjonal finans

KURSANSVARLIG(E): Korsvold

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Hensikten med kurset er å gi en innføring i ledelse av finansfunksjonen for en bedrift som opererer i en internasjonal dimensjon. Faget er således bedrifts-økonomisk (eller "mikro") orientert og tar opp generelle samfunnsøkonomiske temaer bare i den grad disse har direkte relevans for bedriftsledelsen. I tillegg vil de forskjellige temaer bare bli diskutert i den grad de er relevante for bedriftens finansfunksjon og i den grad denne funksjonen forandres som følge av at bedriften opererer i den internasjonale (i motsetning til den nasjonale) dimensjon.

Obligatorisk litteratur

1. David K. Ecteman og Arthur I. Stonehill: Multinational Business Finance, 2. edition (Addison-Wesley Publishing Co., 1979)
2. Conald R. Lessard (rd.): International Financial Management (Boston: Warren, Groham & Lamond, 1979)
3. Diverse andre artikler

Emneoversikt

1. Introduksjon

2. Valutamarkeder:
 - Det internasjonale pengesystem
 - Prisdannelse
 - Prognostisering
3. Valuta Risiko
 - Bedriftens valuta-eksponering
 - Sikringstiltak mot kursfluktuasjoner
4. Politisk Risiko
5. Bedriftens investerings- og finansieringspolitikk
 - Investeringsstrategi
 - Internasjonale kapitalkilder
 - Kapitalstruktur og kapitalkostnad
6. Intra-konsert kapitaloverføringer (skatte, overføringspriser, etc.)
7. Rapportering og kontroll
8. Import/eksport Finansiering

Gjennomføring

Undervisningen vil hovedsakelig basere seg på forelesninger, men diverse "cases" (ca. fem) vil også bli brukt. "Casene" skal ikke formelt presenteres med innleder/opponent, men er ment som diskusjonsgrunnlag for å illustrere noen av de begreper som blir gjennomgått i forelesningene. Faget foreleses i høstsemesteret 4 studieår (7. semester).

Eksamen

Skriftlig eksamen i 7. semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjons-eksamen i påfølgende semester.

KURS: 7041 Finansanalyse

KURSANSVARLIG(E): Michaelsen

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Finansanalyse er et fagområde som i den senere tid har gjennomgått store endringer. Den nyere utvikling i regnskapsfaget og de tilstøtende fagene økonomi, finans og statistikk har satt spor.

Hensikten med kurset er å gi en innføring i metoder for finansanalyse, med særlig vekt på hvordan forventet avkastning og risiko kan tallfestes. Dette gjøres i et tre-delt opplegg:

- i. Egenskaper ved regnskapsdata hentet fra eksterne regnskap

- ii. Viktige elementer ved beslutninger som anvender eksterne regnskapsdata
- iii. Viktige trekk ved rammeverket rundt slike beslutninger

Som en viktig del av forelesningenes forsøk på å beskrive og forklare punktene i. — iii., vil vesentlig vekt legges på empiriske undersøkelser som prøver å vurdere ulike metoders godhet ved hjelp av statistiske tester. Mange av problemene i finansanalyse kan bare løses på et empirisk nivå.

Forkunnskaper

I prinsipp kreves ingen forkunnskaper utover de som kan forutsettes kjent fra de obligatoriske kurs på Diplomøkonomstudiets 1. avdeling. Imidlertid er det grunn til å understreke fagets kvantitative karakter, med hyppig anvendelse av statistiske metoder.

Obligatorisk litteratur

- 1. Georg Foster: "Financial Statement Analysis", Prentice-Hall Inc. N.J., 1978
- 2. Diverse artikler

Emneoversikt

- 1. Introduksjon
 - Informasjon og beslutninger
- 2. Egenskaper ved regnskapsdata
 - Analyse av eksterne regnskap
 - Tverrsnittsanalyser
 - Tidsrekkeanalyser
 - Regnskapsdatas påvirkning av generelle økonomiske forhold
 - Andre problemer ved forholdstall
- 3. Finansiell informasjon og kapitalmarkedene
 - Kapitalmarkeder og investeringsbeslutninger
 - Avkastning og risiko
- 4. Andre anvendelsesområder
 - Konkurspediksjon
 - Kredittvurdering og finansiell informasjon

Gjennomføring

Faget foreleses i 6. (8.) semester med 2 timer pr. uke, ialt 26 timer. Undervisningsformen vil i hovedsak være forelesninger, men enkelte "cases" vil bli brukt for å illustrere finansanalyse.

Eksamen

Skriftlig eksamen i 6. (8.) semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7037 Internasjonal økonomi

KURSANSVARLIG(E): Bjarne Ytterhus/Leiv Blakstad

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset søker å gi

- oversikt over internasjonal handelsteori og forholdet mellom teoriutvikling og praktisk handelspolitikk.
- en gjennomgang av valuta og kapitalbevegelser, herunder ulike valutasystem og kapitalmarkeder.
- en oversikt og drøfting av dagens internasjonale handelssystem, herunder internasjonale organisasjoner, og mulige fremtidige endringer i det internasjonale handelssystem.
- et grunnlag for forståelse av hvordan handelspolitiske forhold og valutaspørsmål kan virke inn på bedriftens markedssituasjon.

Obligatorisk litteratur

Bo Södersten: "Internasjonal økonomi", Stockholm, siste utgave

Preben Munthe: "Penger, kreditt og valuta", Universitetsforlaget 1980

Valter Angell: Internasjonal økonomi, Universitetsforlaget 1975

Anbefalt litteratur

Diverse artikler

Emneoversikt

- Innledning. Oversikt, fagets utvikling, fagretninger
- Teoriene som absolutte og relative fortrinn
- Produksjonsfaktorene og utenrikshandel. Heckscher-Ohlins modell
- Leontief-modellen. Frihandel, begrenset handel, selvberging. Virkninger av endret prisforhold (terms- of-trade)
- Alternative utenriks handelsteorier
- Toll- og tollunionsteori
- Valuta. Utenriksregnskap. Valutamarkeder, valutasystemer
- Kapitalbevegelser. Porteføljeinvesteringer, direkte investeringer, multi-nasjonale selskaper, U-hjelp
- Handelspolitikk. Mål og midler i utenriksøkonomien
- Det internasjonale handelssystemet. Historisk utvikling. Internasjonale organisasjoner og avtaler
- Aktuelle problemstillinger

Gjennomføring

Forelesninger, 2 timer pr. uke, ialt 26 timer i 6. (8.) semester).

Eksamen

Skriftlig eksamen i 6. (8.) semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjons-eksamen i påfølgende semester.

KURS: 7038 Styring av finansinstitusjoner

KURSANSVARLIG(E): Michaelsen, Korsvold

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

- Å gi en forståelse for spesielle styringsproblemer i finansinstitusjoner
- Å gi en oversikt over det norske finansmarkedets og finansinstitusjoners samspill i en internasjonal sammenheng
- Å gi en forståelse for betydningen for foretak av eksterne finansieringsmuligheter

Kurset vil beskrive og forklare teorier for finansinstitusjoners rolle i makro- og mikro-økonomisk sammenheng, med vekt på tjenester, produkter og styringsfunksjoner fremfor reguleringer og omgivelser.

Forkunnskaper

Ingen spesielle forkunnskaper er nødvendig utover de som kan forutsettes kjent fra de obligatoriske kursene på Diplomøkonomstudiets 1. avdeling.

Obligatorisk litteratur

1. NOU 1980: 4 Rentepolitikk
2. Van Horne: "Financial Market Rates and Flows", Prentice-Hall Inc., N.J. 1978
3. Hempel and Yawitz: "Financial Management of Financial Institutions", Prentice-Hall Inc., N.J. 1976
4. Artikler, offentlige dokumenter etc.

Emneoversikt

1. Macro-teori
 - Penge og kreditt
 - Pengeteori
2. Omgivelser/offentlig regulering
 - Demokratisering av forretningsbanker
 - Sparebanker og regulering av sparebanker
 - Offentlige finansinstitusjoner

- Forsikringsselskaper
- Andre finansinstitusjoner
- Det ”grå” marked
- 3. Finansinstitusjoner og markeder
 - Primære og sekundære markedsfunksjoner
 - Spesialisering
- 4. Avkastning
 - Løpetidsstruktur
 - Risikostruktur
 - Avveining mellom avkastning og risiko
- 5. Mellomleddsrollen
 - Beløpsmessig
 - Løpetid
 - Risiko: Tap, verdiendringer, kjøpekraft
- 6. En styringsmodell
 - Margin
 - Indirekte kostnader/Administrasjonskostnader
 - Likviditet
 - Kapital
- 7. Finansiell styring av forretningsbanker
 - Markeder
 - Produkter
 - Konkurransen og markedsandel
- 8. Finansiell styring av sparebanker
 - Kundegrupper
 - Tjenester
 - Konkurransen
- 9. Finansiell styring av forsikringsselskaper
 - Gjensidige- og aksjeselskaper
 - Produkter og markeder
 - Tjenester, risiko og avkastning
 - Finansielle mellomledd
- 10. Andre finansielle institusjoner
- 11. Funksjonell styring
 - Lønnsomhetsanalyse
 - Kredittvurdering/utlån
 - Innskudd og reserver
 - Kapitalanskaffelse
 - Likviditetsstilling
 - Internasjonale forhold
 - Systemer for kapitaloverføring
- 12. Finansiell analyse av finansinstitusjoner
 - Intern og ekstern regnskapsinformasjon
 - Vurdering av eksterne regnskapsdata fra forretningsbanker
 - Andre finansinstitusjoner

- 13. Bedrifters bruk av finansielle tjenester
 - Petroleumsindustrien
 - Annen industri
- 14. Struktur:
 - Forretningsbankfusjoner
 - Sparebankfusjoner
- 15. Internasjonaliseringen av finansinstitusjoners virksomhet

Gjennomføring

Kurset vil foreleses i 8. semester med 2 timer pr. uke, ialt 26 timer. Kurset vil i en viss utstrekning være organisert i seminarform med bruk/løsning av oppgaver i tillegg til litteraturstudier.

Eksamen

Skriftlig eksamen i 8. semester. Det arrangeres normalt ikke kontinuasjons-eksamen i påfølgende semester.

KURS: Kurs A 7004 Konsekvenser av datateknologi i bedrift og samfunn

KURSANSVARLIG(E): R. W. Erichsen

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene skal etter kurset ha en bred forståelse for de konsekvenser som en stadig økende automatisering gjennom datasystemer får i en bedrift og i samfunn for de ulike interessegrupper. Konsekvensene vurderes politisk ut fra ulike verdinormeringer, og det er derfor av betydning at studentene får et avbalansert, og så objektivt bilde av situasjonen som mulig. Det legges vekt på egenaktivitet i form av avislesing, kommentarer og diskusjoner.

Litteratur

Regjeringens langtidsprogram

NOU 1980/33: Sysselsetting og arbeidsmiljø i 80-årene

J. Fjalestad: Prosjektrapporter 1035

Petter Thomassen: Inn i Data-samfunnet

Hennestad og Sørby: EDB-basert informasjonsteknologi og mulighetene for utvikling av et bedriftsdemokrati

Diverse tidsskriftartikler

Emneoversikt

Bedrift

1. Ledelsens problemstilling i den nye "datastyrte" bedrift. Nye ledelsesformer. Styling av informasjonsstrømmer.
2. Organisasjonstruktur og organisasjonsutvikling.
3. Arbeidsmiljø og jobbinnhold for den enkelte arbeidstaker.
4. Bedriftsdemokratiseringsprosessen.

Samfunn

5. Generelle konsekvenser av den industrielle automatiseringsprosessen i et historisk perspektiv.
6. Sysselsetting og arbeidskraftmarkedet i det postindustrielle samfunn.
7. Rammebetingelser for norsk dataindustri. Hardware og software produksjon. Bedrifter med datatjeneste som grunnlag.
8. Konsekvenser for næringsstruktur og distriktspolitikk.
9. Databehandlingen i den offentlige sektor, effektivitets- og servicehensyn.
10. Personvernet og effekten av dataloven.
11. Samfunnets sårbarhet pga. datateknologi.
12. Datakriminalitet. Sikkerhetstiltak og forebyggende arbeid.
13. Informasjonsstrømmene i samfunnet. Kultur og utdanning.

Gjennomføring

26 timer, forelesninger, gjesteforelesere, gruppearbeid og diskusjoner.

Evaluering

Fagoppgave som innleveres i løpet av 8. semester.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs B 7005 Informasjonsbehandling og rammebetingelser

KURSANSVARLIG(E): Tor J. Larsen

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset skal bidra til å plassere tidligere, obligatoriske kurs fra 1. avdeling inn i en faglig ramme, med spesiell vekt på EDB-rasjonaliseringens historie og utvikling.

Ut fra en vurdering av svakhetene ved tradisjonell systemering og systemutvikling, utvikles et begrepsapparat som skal gi grunnlaget for forståelse av høynivåspråk og databaserelaterte løsninger.

Litteratur

Nolan: Managing the crisis in data processing, Harvard Business Review, March — April 1979

Høyer: Pedagogisk kvalitet — et nytt krav på systemutviklingsmodellen, SYSTEM-UTVIKLING 80, DnD

Birkeland: Kommunikasjon mellom mennesker, SYSTEMUTVIKLING 80, DND

Nijssen: Conceptual information analysis: The "structured program" og formal problem specification, — STATE OF THE ART REVIEW 1980, Infotech Limited 1980. Skatestein Datamodeller i naturlig språk, SYSTEMUTVIKLING 1980, DND

Davies: Management Information Systems, conceptual foundations, Structure, and Development, McGraw-Hill, 1974

Emneoversikt

1. Utviklingstrender
2. Problemer med tradisjonell systemering og systemutvikling

Gjennomføring

12 timer forelesning og diskusjon.

Evaluerig

En 5-timers skriftlig eksamen sammen med kursene A, C og D.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs C 7006 Hardware og Software, status og utviklingstrender

KURSANSVARLIG(E): R. W. Erichsen

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Studentene skal etter kurset ha en bred oversikt over "the state of Art" innen hardware og software, — som kan danne grunnlaget for forståelse av senere kurs i spesialiseringsretningen. Det tas sikte på en begrepsavklaring på konseptnivå, og ikke en detaljert teknisk gjennomgang. Sammenhengen mellom de ulike teknologier søkes belyst ved gjennomgang av komplekse systemer i avanserte data-miljøer.

Litteratur

George A. Champine: Computer technology impact on management.

Charles P. Lecht: The waves of change. Artikler publisert i Computerworld 1977–1980

Emneoversikt

1. Maskinarkitektur og maskinkonfigurasjon
2. Operativsystemets funksjon og software-oppbygging
3. Data-fangst
4. Lagringsmedier og aksess-metoder
5. Oversikt over data-base-strukturer og data-base-software
6. Kommunikasjonsteknologi og datanett
7. Terminaler: Utstyr, bruk og arbeidsplasser
8. Eksempler på komplekse systemer

Gjennomføring

12 timer. Forelesninger, gjesteforelesere, bedriftsbesøk.

Evaluering

En 5 timers skriftlig eksamen sammen med kursene A, B og D ved slutten av 6. semester.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjonseksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs D 7007 Systemeringsmetoder og høynivåspråk

KURSANSVARLIG(E): Bjørn O. Strøm

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene skal etter kurset ha oversikt over hva forskjellige systemeringsmetoder tilbyr systemeren av hjelpemidler. Studentene skal også være i stand til å vurdere konsekvensene av at man velger en metode frem for en annen. Det blir gitt en innføring i hvilke typer høynivåspråk som finnes, hvilke elementer de består av og hvordan de fungerer.

Litteratur

Utdrag av håndbøker for tre valgte systemeringsmetoder:

Tom Gilb: Data engineering

Tom Gilb: Software Metrics

Ben Scheidemann: Software Psychology

Emneoversikt

1. Oversikt over problemområdet (4 timer)
2. Tre aktuelle metoder, f.eks. RAS, Admins, Sysdoc. (16 timer)
 - Gjennomgang av metodene
 - Fordeler, ulemper ved metodene
 - Hvilke problemløsninger egner metodene seg for?
 - Hvilke hel/halvautomatiske hjelpemidler finnes?
 - Hvilke krav har metodene til ressurser?
 - Hvilken grad av ekspertise krever metodene?
 - Hvordan ivaretas koplingen til database?
 - Hvilken problematikk må studeres ved endringer?
 - Hvilke spesielle hensyn må tas ved prosjektorganisering?
 - Legger metoden forholdene til rette for etterkontroll av resultater?
 - Brukerengasjement og brukarmedvirkning
3. Høynivåspråk (8 timer)
 - Programmering og menneskelig virkningsgrad
 - Programmeringselementer
 - Database-systemer og datamodeller
 - Database spørre og manipuleringspråk
 - Naturlig språk

Gjennomføring

28 timer forelesninger.

Evaluerings

En 5 timers skriftlig eksamen sammen med kursene A, B og C ved slutten av 6. semester.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs E 7008 Praktisk bruk av et høynivåspråk

KURSANSVARLIG(E): Bjørn O. Strøm

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 1

Mål

Studenten skal få øvelse i praktisk systemering og bruk av et høynivåspråk.

Litteratur

Brukshåndbok for et høynivåspråk

Dokumentasjon som viser status for BI's modellbase (aktuelt høsten —83)

Emneoversikt

1. Innføring i et valgt høynivåspråk
2. Arbeid i høynivåspråk på BI's modellbase. Løsningen fra sommerens oppgave benyttes som utgangspunkt.

Gjennomføring

Studentene skal løse en systemeringsoppgave mellom 6. og 7. semester, som programmeres i høynivåspråk i løpet av kurset. Forelesninger 4 timer. Praktisk arbeide 8 timer.

Evaluerings

Fagoppgave som innleveres i løpet av 7. semester. Systemoppgave og programmering i kurset teller 50% og prosjektarbeidet 50%.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs F 7009 Prosjektarbeid basert på høynivåspråk

KURSANSVARLIG(E): Bjørn O. Strøm

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 3

Mål

Gjennom arbeid i gruppe skal studenten få praktisk erfaring i bruk av høynivåspråk, med utgangspunkt i en konkret problemstilling innen andre fagkretser i Diplomøkonomstudiet. En slik problemstilling kan være basert på bruk av kvantitative metoder, eller på oppbygging av generelle administrative løsninger. Kurset tar sikte på å oppøve selvstendighet samt kjennskap til og erfaring fra prosjektarbeid.

Litteratur

Litteratur oppgis i forbindelse med etablering av det konkrete prosjekt.

Gjennomføring

I god tid før kursets start vil det foreligge prosjektbeskrivelser, og studentene oppgir ønskede prosjekt i prioritetsrekkefølge. Hvert prosjekt vil få en veileder fra vedkommende fagområde, mens gruppen selv velger sin prosjektledelse. Det forutsettes utstrakt bruk av BI's dataanlegg. Det er avsatt 40 undervisningstimer til kurset.

Prosjektene kan komme fra alle punkter i følgende matrise:

	Administrative systemer	Kvantitative metoder
Markedsføring	x	x
Finansiering/investering	x	x
Materialadministrasjon	x	x
Regnskap/budsjett	x	x

Evaluerings

En fagoppgave som leveres i løpet av 7. semester (NB: en felles evaluering av samtlige fag i dette semesteret).

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs G 7010 Systemteori

KURSANSVARLIG(E): Larsen og Joynt

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Problemer løses ofte uten god nok omtanke til sammenhenger med omgivelser, organisasjoner, teknologi og/eller personinteresser.

Med utgangspunkt i systemteori og systembaserte metodikker søker kurset å gi deltakere en bedre forståelse for sammenhengen mellom de forskjellige menneskelige interesser og tekniske komponenter som har sammenheng med et problemkompleks.

Kursdeltakerne skal settes bedre i stand til å betrakte problemløsning som en interaktiv prosess fra det øyeblikk problemene oppstår til de er søkt løst. Kurset søker også å belyse konsekvenser av målsettinger, holdninger som personer måtte ha. Kurset gir følgelig deltakerne en "knagg" som bedriftsaktiviteter og -problemer kan henges opp på.

Obligatorisk litteratur

Haugen/Larsen: Notater til forelesning, BI 1979

Diverse tidsskriftartikler

Anbefalt litteratur

Beishon and Peters. Systems Behaviour, The Open University Press, London 1976

Emneoversikt

1. Et systemspill — eller hvordan binders kan bidra til å illustrere samspillet mellom menneskelige, fysiske og informasjonssystemer.
2. Grunnleggende systemteori. Det menneskelige aktivitetssystem.
3. Kartleggingsteknikker. Svakheter og styrke.
4. Målsettinger og holdninger, deres konvekvenser for problemløsning.
5. (Problemløser) prinsipielle oppfatninger, deres rolle og betydning.
6. Konseptuelle modeller (verbale og grafiske fremstillinger).
7. En sammenligning mellom konseptuell modell og virkelighet.
8. Akseptbare og gjennomførbare endringer.
9. Implementering, rapportering. Problemeier og problemløser systemer.

Gjennomføring (26 undervisningstimer)

Tilegnelsen av stoffet er basert på en kombinasjon av forelesninger, klassediskusjon og øvelser/cases. Det er en forutsetning at studentene deltar aktivt. En rekke av problemstillingene er av en karakter der "riktige" svar ikke eksisterer. I flere sammenhenger ansees evnene til å stille spørsmål ved de prosesser man betrakter som like viktige som en eventuell løsning.

Faget kan også velges av andre enn dem som har valgt Informasjons- og Data-systemer som spesialiseringsretning.

Evaluerings

Fagoppgave, delt på flere innleveringer.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjoneksamen gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs H 7013 Prosjektarbeid

KURSANSVARLIG(E): Larsen og Erichsen

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene en forståelse for prosjektvirksomhet som prosess og formidle synspunkter på mulige måter å lede denne type virksomhet på, samtidig som prosjektarbeidets plass i bedriftens øvrige virksomhet tas opp til debatt.

Likeledes skal kurset belyse hvordan arbeidsmåter og problemstillinger endrer seg avhengig av organisasjon og teknologi.

Litteratur

Jan F. Lund og Reider Lorentzen: Strategisk ledelse, Universitetsforlaget, 2. utgave. 1978

Kristoffer V. Grude, Tor Haug, Peter Hidas: EDB krever LTP. Den norske Dataforening Distrikt Østland, Oslo, mai 1978

Leif H. Skate: Prosjektadministrasjon og utredningsteknikk. Tanum-Nordli, Oslo, 1975

Mats Andersson: Att styra ett systemutvecklingsprojekt. Data, nr. 1 — 2, 77

Karl-Erik Häger: Har du rent samvet för företagets EDB-drift. Data nr. 3, 1977

Tor G. Sjoner: Kritisk bilde på styring av EDB-produkter. Data nr. 12, 1977

Emneoversikt

1. LTP av AU/EDB
2. Strategisk, taktisk og operativ planlegging og kontroll.
3. AU/EDB og sammenhengen med andre bedriftsfunksjoner.
4. Det enkelte prosjekt:
 - planlegging
 - utføring
 - kontroll
5. Verktøy og hjelpemidler
 - IRAS
 - MIMS/ADMINS
 - SADT
6. Praktiske cases og bedriftsbesøk.

Gjennomføring (26 undervisningstimer)

Kurset gjennomføres ved en kombinasjon av forelesning, gruppearbeid og diskusjon. Eksterne krefter vil i stor grad bli tilknyttet faget, slik at studentene kan få en god innsikt i og forståelse for prosjektarbeidet slik det praktiseres i endel forskjellige bedrifter.

Faget kan også velges av andre enn dem som har valgt Informasjons- og Data-systemer som spesialiseringsretning.

Evaluerings

Fagoppgave som innleveres i løpet av 8. semester.

Kontinuasjonsseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

Mål

Studentene skal etter kurset ha en bred forståelse for de konsekvenser som en stadig økende automatisering gjennom datasystemer får i bedrift og i samfunn for de ulike interessegrupper.

Konsekvensene vurderes politisk ut fra ulike verdinormeringer, og det er derfor av betydning at studentene får et avbalansert, og så objektivt bilde av situasjonen som mulig.

Det legges vekt på egenaktivitet i form av avislesing, kommentarer og diskusjoner.

Litteratur

Regjeringens langtidsprogram

NOU 1980/33: Sysselsetting og arbeidsmiljø i 80-årene

J. Fjalestad: Prosjektrapporter 1035

Petter Thomassen: Inn i Datasamfunnet

Hennestad og Sørby: EDB-basert informasjonsteknologt og mulighetene for utvikling av et bedriftsdemokrati

Diverse tidsskriftartikler

Emneoversikt

Bedrift:

1. Ledelsens problemstilling i den nye "datastyrte" bedrift. Nye ledelsesformer. Styring av informasjonsstrømmen.
2. Organisasjonsstruktur og organisasjonsutvikling.
3. Arbeidsmiljø og jobbinnhold for den enkelte arbeidstaker.
4. Bedriftsdemokratiseringsprosessen.

Samfunn:

5. Generelle konsekvenser av den industrielle automatiseringsprosess i et historisk perspektiv.
6. Sysselsetting og arbeidskraftmarkedet i det postindustrielle samfunn.
7. Rammebetingelser for norsk dataindustri. Hardware og software-produksjon. Bedrifter med datatjenester som grunnlag.
8. Konsekvenser for næringsstruktur og distriktpolitikk.
9. Databehandlingen i den offentlige sektor, effektivitets- og servicehensyn.
10. Personvernet og effekten av dataloven.
11. Samfunnets sårbarhet p.g.a. datateknologi.
12. DATA-kriminalitet. Sikkerhetstiltak og forebyggende arbeid.
13. Informasjonsstrømmene i samfunnet. Kultur og utdanning.

Gjennomføring

26 timer, forelesninger, gjesteforelesere, gruppearbeid og diskusjoner.

Evaluerings

En 5-timers skriftlig eksamen sammen med kursene B, C og D ved slutten av 6. semester.

Kontinuasjoneksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: Kurs J 7015 EDB og økonomi

KURSANSVARLIG(E): K. U. Teppen

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene skal etter kurset ha innsikt i de økonomiske vurderinger som må gå foran anskaffelse av EDB-utstyr, og selvstendig kunne arbeide med disse problemstillingene. Videre skal de ha innsikt i ulike verktøy for å sikre en god økonomisk styring av utviklingsprosjekter og av den løpende drift av små og store data-systemer.

Litteratur

Diverse tidsskriftartikler.

R. W. Erichsen: Case for økonomisk vurdering av EDB.

Emneoversikt

1. Generelle trekk ved EDB-økonomien.
2. Investeringskalkyler
 - variasjonsanalyser
 - spesielle trekk ved cost/benefit-analyse
3. Ulike kontrakt om finansieringsformer.
4. Økonomisk kontroll med utviklingsprosjekter.
5. Teknikker for måling av maskinressurser i datasystemene.
6. Interne debiteringssystemer.
7. Dataavdelingenes kostnadsstruktur:
 - maskiner og maskinutnyttelse
 - personell og utdannelse
 - leie/kjøp av software

Gjennomføring

26 timer. Forelesninger og gruppediskusjoner rundt et case-eksempel.

Evaluering

Fagoppgave som leveres i løpet av 8. semester.

Kontinuasjonseksamen

Kontinuasjon gjennomføres ved neste ordinære eksamensavvikling.

KURS: 3338 Markedsforskning

KURSANSVARLIG(E): Lars Haglund

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 1

Mål

Kurset tar sikte på å belyse markedsforskningsfunksjonen fra en vitenskapsmetodisk synsvinkel. De forskjellige trinn i planlegging og gjennomføring av et forskningsprosjekt vil bli gjennomgått, og relevant metodikk på de enkelte trinn vil bli diskutert.

Selvom hovedvekten av problemer og eksempler vil være hentet fra markedsføring, er metodene som gjennomgås almenngyldige. Kurset vil derfor også kunne være nyttig i relasjon til forskning og undersøkelser innenfor andre problemområder.

Forkunnskaper

Enkelte metoder som tidligere er behandlet i Statistikkundervisningen vil i dette kurset bli relatert til forskning for å løse problemer innen Markedsføring. Kurset henger derfor nær sammen med den grunnleggende undervisning i både Statistikk og Markedsføring. Da metodene i stor utstrekning er almenngyldige, kan faget også sees som sammenhengende med grunnleggende undervisning i andre fag, som f.eks. Organisasjon. Kurset gir god bakgrunn for studentenes arbeid med Diplomoppgaven, og andre forskningsorienterte prosjekter.

Litteratur

Boyd, Westfall and Stasch, 1981: Marketing Research, Text and Cases, Fifth ed., Irwin

Emneoversikt

- Eksperimenter i markedsforskning
- Innsamling av data. Sekundærdata
- Forskningsdesign. Utforming av spørreskjema

- Holdningsmålinger
- Utvalgsmetodikk
- Datainnsamling, koding og tabulering
- Dataanalyse
- Anvendt markedsforskning

Gjennomføring

Undervisningen vil bestå av forelesninger og casediskusjoner. Studentene vil levere korte, skriftlige løsninger på cases, og forventes å delta aktivt i kusediskusjoner. Kurset gjennomføres over 26 timer i ett semester.

Evalueri

Evalueri vil bli foretatt på grunnlag av en fagoppgave som kan løses av 2 — 3 studenter, samt en individuell prøve ved semesterets slutt. Begge prøver er integrert med Forbrukeratferd. Den individuelle prøve vil bli vurdert med bestått/ikke bestått. Karakteren bestemmes kun av fagoppgaven. For å bestå faget, må man bestå både fagoppgaven og den individuelle prøve.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3417 Forbrukeratferd

KURSANSVARLIG(E): H. M. Thjømøe

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset behandler med utgangspunkt i forbrukerens behovstilfredsstillelse eller måloppfyllelse forskjellige teorier og modeller som beskriver og forklarer forbrukerens atferd. Målet er å gi studentene en dypere kunnskap om forbrukeratferd og hvordan denne viten kan relateres til markedsføring av varer og tjenester i videste forstand. Samtidig gis en oversikt over nyere forskningsresultater, der også den forskning som bedrives fra konsumentens og samfunnets synsvinkel behandles.

Forkunnskaper

Det forutsettes at 3042 Markedsføringsledelse er gjennomgått.

Litteratur

Carl E. Block & Kenneth J. Roering: Essentials of Consumer Behavior, 2. ed. 1977, Dryden Press

Emneoversikt

- I Forbrukeratferd — et grunnleggende begrepsapparat
 - Forbrukere
 - Forbrukerbehov
 - Modeller for forbrukeratferd
- II. Gruppeinnflytelse og forbrukeratferd
 - Kulturell påvirkning
 - Sosialgrupper
 - Familien
- III. Individuelle trekk i forbrukerens atferd
 - Informasjonsbehandling og personlighet
 - Læring
 - Forbrukerens vurderingskriterier
 - Attityder og attityde-endring
- IV. Forbrukerens beslutningsprosess
 - Problemoppfattelse
 - Informasjonssøkning og vurdering av alternativ
 - Kjøpsprosessen
 - Atferd etter kjøp
- V. Kunnskaper om forbrukeratferd — anvendelsesområder nå og i fremtiden

Gjennomføring

Undervisningsformen er forelesninger med diskusjon. For å øke kunnskapsmengde og forståelse vil en del av tiden brukes til små gruppeoppgaver, der hver gruppe fordyper seg noe i en spesiell del av stoffet, og siden presenterer resultatet for de andre. Fordypningen vil da skje ut fra grunnboken og aktuelle artikler. Kurset gjennomføres i 6. semester over 26 timer.

Evaluerings

Karakteren fastsettes på grunnlag av en fagoppgave som kan løses av 2 — 3 studenter, samt en individuell prøve ved semesterets slutt. Den individuelle prøve vil bli vurdert med bestått/ikke bestått. Karakteren bestemmes kun av fagoppgaven. Begge prøver er integrert med Markedsforskning. For å bestå faget må man bestå både fagoppgaven og den individuelle prøve.

Kontinuasjon

Etter avtale med kursansvarlig.

KURS: 7034 Aktuelle emner i markedsføring

KURSANSVARLIG(E): Haglund og Framnes

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Kurset er obligatorisk for studenter som velger markedsføring som spesialiseringsretning.

Mål

Gi studentene innsikt i vesentlige sider av markedsføringen som er lite behandlet i den obligatoriske del, samt oppøve evnen til skriftlig og muntlig formidling og delta aktivt i gruppediskusjoner.

Forkunnskaper

Kurset/temaene har først og fremst sammenheng med 3042 Markedsføringsledelse.

Litteratur

Begrenset til kilder som vedrører de spesielle temaer som tas opp og som derfor kan variere hver gang kurset gjennomføres.

Emneoversikt

Vanligvis gis nye emner hvert år. Eksempel på emner våren 1982:

- Salg av teknologi
- Økonomisk styring av markedsføringen
- Nye media i markedsføringen
- Mediavalg

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 13 samlinger. Den første samlingen er avsatt til introduksjon og presentasjon av kurset. I de påfølgende gangene vil det bli presentert et antall aktuelle emner innen markedsføring. Studentene deler seg inn i grupper på max. 3 studenter. Etter at de aktuelle emnene er presentert, velger gruppen en fagoppgave innen ett av områdene. Denne skal presenteres i plenum mot slutten av semesteret. Fagoppgaven skal ikke overskride 20 maskinskrevne sider.

Etter presentasjonen av de aktuelle emnene følger en sekvens med casesamlinger der studentene blir delt inn i diskusjonsgrupper på 12 — 15 deltakere. Disse deles deretter inn i grupper på 2 — 4 studenter. Hver gruppe skal levere ett skriftlig case-innlegg (max. 10 maskinskrevne sider) som skal presenteres i diskusjonsgruppen. Til de andre casegjennomgangene forventes det at man er godt forberedt og deltar aktivt i diskusjonen.

Skriftlig besvarelse (maskinskrevne) av cases og fagoppgaver skal være innlevert på sekretariatet i 1. etasje *senest 1 uke* før presentasjonen.

Evaluerings

1. Studentene blir evaluert etter prestasjon på fagoppgave, skriftlig innlegg på case, samt muntlig deltagelse på 3 cases. Karakteren på fagoppgaven teller 6/12. Skriftlig innlegg på case teller 3/12, og hver av de muntlige deltagelsene teller 1/12. På casene gis følgende karakterer: 1.5, 1.7, 2.0, 2.2, 2.5, 3.0 og 3.5

2. Det er obligatorisk fremmøte på kurset. I casesekvensen tillates max. ett fravær, og for hele kurset blir max. to fravær *med gyldig grunn* akseptert. Ved flere fravær må studenten vanligvis ta kurset på nytt.

Kontinuasjon

Kontinuasjon skjer etter avtale med kursansvarlig.

KURS: 3379 Internasjonal markedsføring I

KURSANSVARLIG(E): Carl-A. Solberg

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi grunnleggende innføring i sentrale arbeidsbetingelser (internasjonalt, nasjonalt og internt) for bedrifter som opererer på internasjonale markeder, jfr. disposisjon.

Forkunnskaper

Man forutsetter kjennskap til markedsføring tilsvarende kurset 3042 Markedsføringsledelse.

Litteratur

Solberg (red.): Eksportmarkedsføring

Svendsen (red.): Internasjonaliseringsstrategier for norske bedrifter

Fagoppgaver og diverse utdelt materiale er også pensum

Emneoversikt

Innledning, orientering, arbeidsfordeling

Orientering v/Norges Eksportråd

Arbeidsbetingelser internasjonalt

Arbeidsbetingelser i Norge

Arbeidsbetingelser i bedriften

Betalings- og leveringsbetingelser

Eksportfinansiering

Risikodekning ved eksport

Handel med statshandelsland

Handel med utviklingsland

Sentrale eksportjuridiske emner

Transport — fysisk distribusjon

Nye internasjonale arbeidsbetingelser

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 26 timer ved forelesninger og fagoppgavepresentasjon.

Evaluering

Evaluering er basert på en større fagoppgave (50%) og en 3 timers kontroll-eksamen (50%). I fagoppgaven kan man samarbeide i grupper på inntil 4. Eksamen er individuell.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3319 Markedskommunikasjon I

KURSANSVARLIG(E): H. M. Thjømøe

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Målet er å gi studentene grunnleggende kjennskap til psykologisk/sosiologisk kommunikasjonsteori. Hovedvekten legges på massekommunikasjon, dvs. bedriftens eller organisasjonens forskjellige former for kommunikasjon med samfunnets forskjellige former for grupperinger, fra den enkelte forbruker til statlige organisasjoner.

Forkunnskaper

Grunnleggende innsikt i markedsføring.

Litteratur

M. Wayne Delozier: The Marketing Communications Process

Kværk og Selfors: Kanal og Mediavalgproblematikk (kompendium)

Philip Kotler: Marketing Management

Emneoversikt

Generelt om kommunikasjon. Gjennomgang av enkelte tankemodeller. Utredning om behov, motiver, attityder, sosiale grupper og roller. Diffusjonsprosessen. Språklig kommunikasjon og semantikk.

Persepsjon, sosiale spredningsprosesser, gruppenormer. Opinionslederteorien. Beskrivelse av målgrupper. demografiske kriterier, psykografiske kriterier og Life Style.

Byråbriefinger. Intern Organisasjon. Samarbeid Byrå/kunde. Byråarbeid.

Case.

Kanalegenskaper og kanalvalg.

Mediavalg i teori og praksis.

Effektmåling og kontroll.

Den kreative prosess og styringen av denne. Verbal og visuell formidling.

Film som reklamemedium.

Gjennomføring

Det vil bli benyttet hjelpemateriell av forskjellige slag under forelesningene, og studentene vil bli aktivisert gjennom små cases. Totalt 26 timer over ett semester.

Evaluerings

Karakteren vil bli fastsatt på grunnlag av en fagoppgave.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3353 Markedsføring på bedriftsmarkedet

KURSANSVARLIG(E): Svein Erik Blom

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Man tar sikte på å klarlegge de helt spesielle arbeidsbetingelser som hersker på bedriftsmarkedet og påvise hvilke konsekvenser de får for planleggingen og gjennomføringen av markedsføringen. Med dette som utgangspunkt skal studentene ha grunnlag for å overføre sine generelle kunnskaper om markedsføring til ulike situasjoner på bedriftsmarkedet og foreta fornuftige beslutninger.

Forkunnskaper

Ingen spesielle forkunnskaper kreves utover at studentene har grunnleggende kjennskap til markedsføring.

Obligatorisk litteratur

Frederick E. Webster, jr.: Industrial Marketing Strategy, John Wiley & Sons Inc., 1979

Eventuell tilleggslitteratur oppgis av foreleser

Det tas forbehold om endringer.

Emneoversikt

- Oversikt over markedsføringsaktiviteter og virkemidler
- Markedsformer og markedstyper
- Markedsføringens system/omgivelser/lovgivning
- Segmentering

- Organisering av markedsføringsfunksjonen
- Prognosemetoder
- Distribusjon
- Produktutvikling og produktpolitikk
- Prispolitikk
- Personlig salg

Gjennomføring

Undervisningen vil bestå av forelesninger og øvelser i grupper. Faget omfatter normalt 26 timers undervisning, fordelt på 2 timer pr. uke i 7. semester.

Evaluerings

Det avholdes eksamen over 4 timer.

Kontinuasjoneksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3449 Dataanalyse i markedsføring

KURSANSVARLIG(E): Lars Haglund

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Anerkjennelse av de fleste systemer er basert på multivariate sammenhenger har ledet til utvikling av avanserte statistiske analysemetoder for data fra empiriske undersøkelser. Stadig større tilgjengelighet av data og EDB-systemer har ført til utstrakt bruk av disse metoder innen de sosiale vitenskaper.

I dette kurset vil et utvalg av statistiske metoder for markedsanalyse bli diskutert. Det matematiske og statistiske grunnlag for metodene vil bli diskutert i noen utstrekning, men kurset vil primært være anvendelsesorientert. Diskusjon om anvendelse vil tildels være markedsføringsorientert, uten at dette skulle forhindre at personer med bakgrunn fra andre disipliner kan ha utbytte av å delta.

Forkunnskaper

Det ventes at deltakerne behersker elementær statistikk og har kjennskap til korrelasjon og regresjon.

Litteratur

Hair, J. F. jr. et. al., 1979: Multivariable Data Analysis with Readings. PPC books, Tulsa, US (356 pp.)

Diverse artikler

Gjennomføring

Undervisningen vil i stor utstrekning bestå av forelesninger. Studentene vil i grupper gjennomføre dataanalyseprosjekter, med innlevering av skriftlige oppgaver og muntlig presentasjon i klassen. Kurset gjennomføres over 26 timer over ett semester.

Evaluerings

Karakter vil bli fastsatt på grunnlag av gruppebesvarelser, samt en individuell prøve ved semesterets slutt.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3384 Markeds- og salgsprognostisering

KURSANSVARLIG(E): Lars Haglund

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

En beslutning får konsekvenser for fremtiden. Bedrifters beslutninger bygger således på vurderinger av fremtiden. Prognostisering innebærer systematisk innsamling og "objektiv" bearbeiding av informasjoner, og er som beslutningsgrunnlag et viktig planleggingsverktøy.

Kurset tar sikte på å gjøre studentene fortrolige med sentrale prognoseteknikker. Det legges stor vekt på å oppøve evnen til å kombinere bruken av kvantitative teknikker/EDB med kvalitative vurderinger. Selv om teknikkene finner anvendelse innen mange fagområder, vil kurset hovedsakelig være orientert mot markedsføringsproblemer.

Forkunnskaper

Kurset krever ingen forkunnskaper utover obligatoriske kurs på Diplomøkonomstudiet. Det vil gi visse fordeler å ha gjennomgått kurs i Markedsforskning og Regresjons- og Variansanalyse.

Litteratur

Wheelwright og Makridakis: Forecasting Methods for Management (Wiley)

Diverse artikler

Gjennomføring

Kurset er i stor utstrekning basert på aktiviteter fra studentene (i grupper). Dette skjer i form av innlevering og presentasjon av en større oppgave, innlevering av

mindre besvarelser og deltakelse i casediskusjoner. Kurset gjennomføres over 26 timer i ett semester.

Evaluerings

Karakter fastsettes på grunnlag av gruppeinnleveringer og presentasjoner, samt en individuell prøve ved semesterets slutt.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3440 Markedsstrategi

KURSANSVARLIG(E): Svein Erik Blom

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Hovedmålet med kurset vil være å utvikle studentens evner til å bygge videre på og utnytte sine kunnskaper i markedsføring

- ved å foreta situasjonsanalyse og løse til dels ustrukturerte markedsføringsproblemer
- ved å bruke sine generelle kunnskaper på konkrete "cases"

Forkunnskaper

Det forutsettes at studenten har gjennomført den obligatoriske undervisning i markedsføringsledelse.

Litteratur

S. E. Blom: Artikkelsamling. BI

Cases og forelesningsmateriell som deles ut

Lund & Lorentzen: Strategisk Ledelse, 2. utgave

Trolle/Blom: Markedsføring, kap. 16

Framnes/Walles: Artikkel "Økonomisk styring i markedsføringen"

Det tas forbehold om endringer.

Emneoversikt

- Strategisk analyse
- Utforming av marketing mix
- Økonomisk ansvar og styring i markedsføringen
- Innsamling, registrering og bruk av markedsdata
- Synspunkter på strategisk planlegging i praksis

- Planlegging av markedsføringsstrategi
- Vurdering av markedsføringsinnsats. Spesielle problemer ved planlegging og gjennomføring av strategi

Gjennomføring

Man tar sikte på å utdype enkelte delområder innen markedsføringsledelse, men spesielt legge vekt på de strategiske aspekter. Utstrakt bruk av cases og artikler med diskusjon og evt. korte presentasjoner vil gi muligheter for å utvikle studentens analytiske og kreative evner. Opplegget forutsetter derfor aktiv deltagelse og engasjement fra studenten. Kurset gjennomføres over 26 timer med 2 timer pr. uke.

Evaluerings

Skriftlig eksamen med varighet 4 timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7030 Internasjonal markedsføring II

KURSANSVARLIG(E): Runar Framnes

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Hensikten med kurset er å gi studentene anledning til å benytte ervervet kunnskap på praktiske problemstillinger for bedrifter som arbeider på internasjonale markeder — herunder kunne drøfte aktuelle faglige problemer på et fremmed språk (engelsk).

Litteratur

Caseprogram + alt stoff fra Internasjonal Markedsføring I.

Mengden anbefalt litteratur er enorm, og vil bli spesifisert til det enkelte case.

Emneoversikt

Eksportstart
 Eksportorganisasjon
 Eksportplanlegging
 Eksportpåvirkning
 Statshandelsland
 Systemsalg
 Uteetablering
 Integrert case

(Det tas forbehold om at nye emner etter hvert vil kunne erstatte de som er angitt her.)

Anslagsvis 1/4 — 1/3 av stoffet vil bli presentert/drøftet på engelsk (i samarbeid med Seksjon for Fremmedspråk.

Gjennomføring

Kurset blir gjennomført over ca. 26 timer basert på 6 — 8 casedrøftinger med norske bedrifter som utgangspunkt. Det er tidligere arrangert som seminarrekke både på tradisjonelt vis (annenhver uke over ett semester) og som internseminar av 5 dagers varighet med forutgående forberedelse under veiledning. På bakgrunn av erfaringer er sistnevnte metode sterkt å anbefale.

Evaluerings

Evaluerings vil bli basert på presentasjon og drøfting av casene, slik tilfellet er i dagens seminarrekker. Det vil bli gitt anledning til både individuell og gruppe-evaluering.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3320 Markedskommunikasjon II

KURSANSVARLIG(E): H. M. Thjømøe

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset bygger på Markedskommunikasjon I, og tar sikte på å overføre kommunikasjonsteorien til praktisk markedskommunikasjon i bedrifter, offentlig forvaltning og i organisasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at 3042 Markedsføringsledelse er gjennomgått.

Obligatorisk litteratur

Wright, Warner, Winter & Zeigler: Advertising

D. Wayne Delozier: The Marketing Comm. Process

Artikkelsamling

Emneoversikt

Innledning: Litteratur/fagoppgaver
Kommunikasjonsmodeller
Reklamen i søkelyset
Budsjetteringsmodeller
Kreative problemløsningsteknikker
Annonseutforming
Trykkmetoder og trykkproduksjon
Reklameundersøkelser i praksis
Mediamodeller
Opptreden overfor massemedia
Reklamen for Non-Profit-Organisasjoner
Byråbesøk

Gjennomføring

Undervisningen vil bestå av forelesninger og øvelser i grupper. Undervisningen går over 26 timer i semester 8.

Evaluerings

Fagoppgave. Hensikten med fagoppgaven er å trene studentene i å planlegge en fullstendig reklamekampanje. Fagoppgaven kan skrives av inntil tre personer og skal inneholde følgende:

- En beskrivelse av problemområdet (situasjonsanalyse) med hensyn til produktstatus (avhengig av emne), tidligere og nåværende budsjetter, tidligere og nåværende kampanjer og kampanjestrategier, konkurranseforhold etc.
- Et fullstendig forslag til fremtidig kampanjestrategi, herunder et begrunnet forslag til kommunikasjonsplattform, kampanjebudsjett og mediavalg

Kandidaten står relativt fritt med hensyn til emnevalg. Kampanjen kan således dreie seg om produkter, tjenester, offentlig informasjon, kampanjer for veldedige og/eller humanitære organisasjoner osv.

Det er full anledning til å la fagoppgaven inngå som en del av ditt diplomarbeide. For de kandidater som har hatt Markedsforskning kan fagoppgaven i Markeds-kommunikasjon bygge på den tilsvarende fagoppgaven i Markedsforskning.

Karakteren for fagoppgaven vil bli den endelige karakter.

Det vil imidlertid ved slutten av semesteret bli avholdt en kort individuell skriftlig prøve. Denne prøve vil bli vurdert med bestått/ikke bestått. "Ikke bestått" på denne prøve vil bety at kandidaten ikke har stått i faget, uansett fagoppgavens karakter.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste individuelle skriftlige prøve i faget.

Mål

Under 1970-talet genomfördes i Norge och övriga nordiska land en genomgripande förändring av de rättsregler som styr samspelet mellan säljare och köpare på forbrukermarknader. Gällande lagstiftning har alltmer fjärnats från den romerska rättens princip "caveat emptor", dvs. att köparen må sig akta. Istället har alltfler uppgifter och ett större ansvar lagts över på säljaren. Följaktligen är idag en frundlig kunskap om forbrukerpolitik og -rett allt viktigare vid marknadsförning av varor och tjänster.

Parallellt med utvecklingen inom forbrukerrettens område har intresset för forbrukerøkonomi økat, og antalet studier av forbrukers adferd från andra utgangspunkter än rent marknadsføringsinriktade har økat kraftig. En ny kunskapsbas håller på att byggas opp inom området, vilken kan legges till grund for utveckling og værdering av forbrukerpolitiken.

Forkunnskaper

Inga spesielle forkunnskapskrav utøver obligatoriske moment inom marknadsføring gæller.

Litteratur

Som oven næmmts er området under snabb utveckling, og følgaktligen måste litteratururvalet løpande aktualiseras. Prelimiært kommer følgende litteratur att anvendes:

Artikelsamling i forbrukerøkonomi

Løchen: Praktisk Jus i Markedsføring

Bull/Løchen: Lov om kontroll med markedsføring

Emneoversikt

Kursen tar sikte på att øversiktligt belysa bakgrunden till utvecklingen inom forbrukerpolitik i Norge og internationellt. Aktuelle forbrukerøkonomiske undersøkingar diskuteras. Dessutom ges en fördjupning inom de rætsordninger som styr førutsætningarna for dagens og morgondagens marknadsføring og forbruk. Bland for dagen aktuell lagstiftning som behandlas kan markedsloven, delar av køpsloven, kredittkøpsloven, avbetalningsloven og angerfristsloven næmnas.

Gjennomføring

Undervisningen kommer att bestå av førelæsninger og casediskussioner. Studenterna skall göra korta, skriftliga løsninger på cases, og forventas att aktivt delta i klassdiskussioner.

Gästföreläsare från näringsliv, myndigheter och interesseorganisationer kommer att delta vid föreläsningar och diskussioner.

26 undervisningstimer fordelt på 2 timer pr. uke.

Evaluering

Betyd faststalls på grundval av lösningar av fagoppgave(r), samt ett individuelt prov.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 3323 Salgsadministrasjon

KURSANSVARLIG(E): Svein Erik Blom

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Studenter som går ut i næringslivet vil, nesten uansett hvilken stilling de har, få befatning med salgsfunksjonen. De som arbeider innenfor markedsføring vil selvfølgelig komme i mer direkte kontakt med salgsapparatet, selv om de ikke er ansvarlig for det. For begge grupper er det av vesentlig betydning at de har forståelse for de spesielle forhold som gjør seg gjeldende for funksjonen.

Formålet med kurset er derfor å gi innsikt i vesentlige sider ved administrasjon av salgsfunksjonen: prinsipper for planlegging, styring og kontroll og hvordan disse kan praktiseres ut fra de mer menneskelige aspekter.

Forkunnskaper

Det kreves ingen spesielle forkunnskaper.

Obligatorisk litteratur

William J. Stanton and Richard H. Biskirk: Management of the Sales Force, 5. utg. 1978

Emneoversikt

Kurset følger i store trekk lærebokens disposisjon:

Innledende orientering

Salgsfunksjonen

Beskrivelse av salgsprosessen

Rekrutteringsprosedyre

Opplæring

Avlønning
Selgerledelse
Planlegging
Analyser

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 26 timer, hovedsakelig som forelesninger samt enkelte case-øvelser.

Eksamen

Det avholdes eksamen av 4 timers varighet.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7040 Regnskap II

KURSANSVARLIG(E): Dan Eide, Svein Brataas

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene vil ha grunnkurs i regnskap som grunnlag for Regnskap II, som vil være et obligatorisk fag for de som velger spesialiseringsretningene Regnskap og Finans. Etter siste revisjon av grunnkurset vil en her for det alt vesentligste oppholde seg ved den tradisjonelle regnskapsmodellen (hist.kost.), aksjelovens bestemmelser, samt praksisorientert regnskapsanalyse.

Obligatorisk litteratur

Statements of Standard Accounting Practice, SSAP 16

Sandilands: Inflation accounting

Kinserdal/Johnsen: Finansregnskap

Diverse artikler

Emneoversikt

Alternative målsetttinger

Historisk utvikling

Brukergrupper/behov

Egenkapitalbegrepet

Alternative vurderinger av eiendeler og gjeld

Inntekts-/overskuddsbegrepet

Alternative modeller

Prisnivåjustert modell

Verdimodeller

Gjenskaffelse

Salgsverdi

Nåverdi

Løpende kostregnskap

Kontantstrømregnskap

Gjennomføring

Forelesninger, 2 timer pr. uke, ialt 26 timer i 6. semester.

Evaluering

Skriftlig 3-timers eksamen samordnet med kurset Finans II ved slutten av 6. semester.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7047 Interne styringsdata

KURSANSVARLIG(E): Trygve Naug

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Vesentlig i kurset Interne Styringsdata vil være å studere metoder for kostnadsestimering og kostnadsanalyse. Kurset kan sies å være en videreutvikling av grunnkurset Internregnskap, hvor man benytter enkle metoder for å estimere kostnadsforløpet og foreta en mest mulig korrekt fordeling av kostnadene på kostnadssteder og kostnadsbærere.

I Interne Styringsdata forutsetter man å ha som grunnlag kostnadsdata for flere perioder, f.eks. kostnadsdata fra et månedlig driftsregnskap for flere perioder. Et slikt utgangspunkt leder naturlig nok til bruk av statistiske metoder i kostnadsestimeringen.

Formålet med kurset vil være å utvikle og benytte metoder med sikte på:

- A. å komme frem til et mest mulig korrekt estimat for kostnadsforløpet
- B. å anvende opplysninger om kostnadsforløpet
 - i kalkyler som grunnlag for optimale beslutninger
 - ved kontroll av kostnadsforbruket i senere perioder

Forkunnskaper

Internregnskap, Statistikk.

Obligatorisk litteratur

Dopuch, Birnberg & Demski: Cost Accounting

Diverse artikler, jfr. emneoversikt

Emneoversikt

1. Innledning — Regnskapssystemets plass i beslutningsprosessen

Litteratur:

D&D&D, ch. 1

Davidson, Trueblood. "Accounting for Decision-Making" — The Accounting Review, October 1961

2. Estimering av kostnadsforløp

Klassifikasjon av kostnader

Litteratur:

D&D&D, ch. 2

Regresjonsanalyse

Litteratur:

D&D&D, ch. 3

Benston: "Multiple Regression Analysis of Cost Behavior" — The Accounting Review, October 1961

Flaug/Nakke: Kostnadsbudsjettering: Kostnadsestimering og Kostnads-prediksjon basert på regresjonsanalyse. BI's skriftserie 78/nr. ??

Jensen, Robert E.: "A Multiple Regression Model for Cost Control — Assumptions and Limitations" — The Accounting Review, April 1967

Learning Curves

Litteratur:

D&D&D, ch. 3

3. Kostnadsdata i Beslutningsmodeller

Kostnad — resultat — volumanalyse

Litteratur:

D&D&D, ch. 4

Jaedicke & Robichek: "Cost — Volume — Profit Analysis Under Conditions of Uncertainty" — The Accounting Review, October 1964

Johnsen & Simik II: "Multiproduct C-V-P- Analysis Under Uncertainty" — Journal of Accounting Research, Autumn 1971

Lagermodeller — Regnskapsmessige aspekter

Litteratur:

D&D&D, ch. 7

Investeringsplanlegging

Litteratur:

Lerner & Rappaport: "Limit DCF in Capital Budgeting" — Harvard Business

Review, Sept./Oct. 1968

Resultatbudsjettering

Litteratur:

Ferrara & Hayya: "Towards Probabilistic Profit Budgets" — Management Accounting, October 1970

4. Kostnadskontroll

Etablering av standardsatser — kostnadsavvik

Litteratur:

D&D&D, ch. 9 og 11

Naug/Flakke: Internregnskap, kap. 10 og 16

Analyse av kostnadsavvik

Litteratur:

D&D&D, ch. 12

Probst: "Probabilistic Cost Controls: A Behavioral Dimension" — Accounting Review, January 1971

5. Spesielle emner

Desentralisering og intern prisavregning

Litteratur:

D&D&D, ch. 16

Goetz: "Transfer Prices: An Exercise in Relevancy and Goal Congruence" — The Accounting Review, July 1966

Naug/Flakke: Internregnskap, kap. 15

Gjennomføring

Forelesninger. 2 timer pr. uke, ialt 26 timer i 6. og evt. 8. semester.

Evaluering

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7045 Skattlegging av selskap og selskapsdeltakere

KURSANSVARLIG(E): Arvid Aage Skaar

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er et videregående kurs i Skatterett, der hovedvekten legges på de spesielle regler for skattlegging av selskaper og selskapsdeltakere. Foruten en innføring i selskapsrettslige problemstillinger, omfatter kurset sentrale emner innen skatt-

leggingen av aksjeselskaper og aksjonærer, ligning av ansvarlige selskaper og kommandittselskaper. Tyngdepunktet ligger på beskatning av overskudd i selskap og selskapsdeltakere, og fordelingen av skatteplikten mellom selskap og selskapsdeltakere, og fordelingen av skatteplikten mellom samarbeidende selskaper. Dessuten behandles skattespørsmål ved overdragelse av selskapsandeler.

Obligatorisk litteratur

Skaar, Arvid Aage: Innføring i selskapsskatterett, BI-kompendium (under utarbeidelse)

Siste utgave av følgende særtrykk av lover må anskaffes:

1. Skatteloven av 18. august 1911
2. Aksjeskatteloven av 19. juni 1969
3. Aksjegevinstskatteloven av 10. desember 1971
4. Aksjeloven av 4. juni 1976

Tillatte hjelpemidler under eksamen

Norges Lover (1685 — 1979, evt. tidligere utgaver), eller annen trykt lovsamling uten kommentarer

Norsk Lovtidend (lover og forskrifter)

Særtrykk av lover og lovforslag

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover, ved bruk av stikkord, forkortelser som ”jfr., se sml., cfr., opphevet”, e.l. etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttet i ”Norges Lover”.

Emneoversikt

1. Selskapsrettslig innføring
Selskaper med ubegrenset, begrenset og blandet deltakeransvar
2. Skatterettslig inndeling
Selskapsligning. Deltakerligning
3. Aksjeselskap og aksjonær
Innledning
Utbyttebeskatning
Konsernbeskatning
Fusjon og fisjon
Ligningsmessig verdsettelse av aksjer
Aksjesalg i og utenfor næring. Selgende gruppe
4. Ansvarlig selskap og kommandittselskap
Inntektsligningen
Formuesligningen
Avhendelse av andel

Gjennomføring

Kurset undervises i 7. semester, 26 timer i 13 uker. Undervisningsformen er forelesninger kombinert med oppgaveløsning.

Evaluerings

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7046 Økonomisk styring — budsjettering

KURSANSVARLIG(E): Jon Lundsgaard

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Flere sentrale aspekter ved økonomisk virksomhet faller inn under betegnelsen økonomisk styring, som planlegging og budsjettering. En viktig side ved den økonomiske styring er kontrollen med oppfølgingen av planer og budsjetter.

Gjennom planleggingen søker en å danne seg et bilde av den fremtidige utvikling og hvordan denne kan påvirkes ved egne tiltak for å nå ønskede mål. Utarbeidelsen av budsjetter er det viktigste hjelpemiddel for å danne seg et konkret bilde av en fremtidig utvikling som er presist og logisk bygget opp. Budsjettering er derfor et sentralt og grunnleggende element i økonomisk styring.

Hovedvekten legges på bedriftens økonomiske planlegging og budsjettering. Presentasjonen er basert på moderne planleggingsteori, slik denne bl.a. er formulert av Leif Johansen, fremstillingen har derfor ikke bare en snever bedrifts-økonomisk interesse. En tar bl.a. sikte på å gi:

- Grundig og prinsipiell belysning av oppbyggingen av planleggings-/budsjetteringsmodeller
- Eksempler på konkret og praktisk budsjettering
- Oversikt over moderne modellspråk som er ved å revolusjonere økonomi-arbeidet i bedriftene

Det er et siktepunkt at studentene skal få et grunnlag for selv å kunne utvikle planleggings-/budsjetteringsmodeller for konkrete bedriftssituasjoner, ved hjelp av aktuelle modellspråk.

Obligatorisk litteratur

Detaljert litteraturliste, delt i obligatorisk og anbefalt litteratur utarbeides senere.

Emneoversikt

1. Praktisk budsjettering belyst ved eksempler.
2. Modeller for planleggings- og budsjettering (i): Økosirkiske sammenhenger, produksjonssammenhenger, sammenhenger via prisene, betalingssammenhenger og sammenhenger for markedsadferd.
3. Modeller for planlegging og budsjettering (ii): Typer variable, eksogene ikke kontrollerbare, eksogene styringsvariable og endogene variable. Konsekvensanalyse, mål-middel analyse og optimalisering.
4. Usikkerhet. Bruk av Monte Carlo simulering.
5. Modellspråk for utviklingen av numeriske modeller for planlegging og budsjettering.
6. Årsbudsjettering og langtidsbudsjettering. Revidering og rullering av budsjetter.
7. Organisering av planleggings- og budsjettarbeidet.
8. Kort om oppfølging og kontroll. Budsjettene som fullmakts- og kontroll-instrument.
9. Om bredt anlagte budsjettfilosofier. Herunder programbudsjettering og nullbase (zero-base) budsjettering.

Gjennomføring

Faget foreleses i 6. evt. 8. semester med 2 timer pr. uke over 13 uker, ialt 26 timer. Stoffet presenteres og gjennomgås i form av forelesninger. Det er forutsetningen at studentene selv skaffer seg noe konkret erfaring med bruk av ett eller flere modellspråk ved arbeid på terminal.

Eksamen

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7044 Regnskap III

KURSANSVARLIG(E): Dan Eide

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Studentene gis her et tilbud innen emner som dels ikke dekkes i obligatorisk undervisning, og dels bare i svært begrenset utstrekning dekkes i grunnkurset.

Bedriftssammenslutninger reiser prinsipielle regnskapsspørsmål, som vil bli behandlet i kurset.

Ved innskudd av ny egenkapital i bedriften vil verdsettelse av nåværende kapital være sentralt. Spørsmål i forbindelse med økning av kapitalen i aksjeselskap vil bli diskutert.

Obligatorisk litteratur

N.F.F.: Anbefaling av normer for utarbeidelse av konsernregnskap

Ot.prp. nr. 16 (1979—80)

Artikkelsamling

Kinserdal, A.: Konsern: Informasjon og Regnskap. Særtrykk av RR1 og 2/78 utgitt av N.S.R.F

N.S.R.F.: Anbefaling til god regnskapsskikk nr. 9 — for presentasjon og informasjon vedrørende andeler i selskap med ubegrenset ansvar og i kommandittselskap

Anbefalt litteratur

Storm-Nilsen, Truls: Inntektsbeskatning av kompaniskap

Augdal, Per: Kompaniskap

Harind, Imdicks, Smith: Advanced Accounting

Vårdal: Skatterett for næringsdrivende

Emneoversikt

Del A Ansvarlige selskapers og kommandittselskapers regnskaper

1. Definisjoner
2. Fellesregnskap — separatregnskap
3. Den enkelte deltakers andel av stilling og resultat i årsoppgjøret
4. Kommandittisten — spesielle regnskapsspørsmål
5. Aksjeselskapers parter i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper, samt i konsernsammenheng
6. Latent skatt

Del B Emisjoner

1. Definisjoner
2. Regnskapsvurdering/verdsettelse av bedrifter
3. Utvidelse av aksjekapitalen uten nytegning
4. Utvidelse av aksjekapitalen ved kapitalinnskudd
 - De gamle aksjers verdi
 - Tegningsrettigheter
5. Regnskapstekniske spørsmål ved emisjon
6. Skattemessige konsekvenser
7. Aksjekapitalforhøyelse i forbindelse med selskapssammenslutninger

Del C Konsoliderte regnskaper

- 1. Definisjoner**
- 2. Eliminasjoner**
 - Posten "aksjer i datterselskap"
 - Internt varesalg
 - Internt salg av anlegg
- 3. Minoritetsinteresser**
- 4. Endringer i eierandeler**
- 5. Indirekte eierinteresser**
- 6. Utenlandske investeringer**
- 7. Normer for utarbeidelse av konsernregnskap**
- 8. Konsern beskatning**

Gjennomføring

2 timer pr. uke, ialt 26 timer i 7. semester.

Evaluerings

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7043 Revisjon og intern kontroll

KURSANSVARLIG(E): Randi Jørgensen Aamodt

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Undervisningen har som målsetting å gi studentene en innføring i de krav som stilles til revisor og hans arbeid. Kurset henvender seg til såvel studenter med generell interesse for regnskap og ledelse som til de studenter som tar sikte på å avlegge revisoreksamen.

En revisor benyttes i dag til en rekke rådgivningsoppgaver. Vi må imidlertid i dette kurset begrense oss til revisors primære oppgave — revisjon av foretak.

De områder av revisjonen som det vil være naturlig å dekke gjennom studier er revisjonens målsetting, lovregler o.l. om revisors arbeid, hva arbeidet skal omfatte og på hvilken måte arbeidet skal utføres. Det vil bli lagt vekt på å skape forståelse for hvordan, og ikke minst hvorfor, et revisjonsarbeid skal utføres.

Forkunnskaper

Kunnskaper tilsvarende 1. avdeling.

Obligatorisk litteratur

Vårdal, Paul: "Revisoryrket", Norges Handelshøyskoles Kursvirksomhet, siste utgave

N.S.R.S.: "Revisors Håndbok", siste utgave

Skinner, R. M./Anderson, R. J.: "Systemanalytisk revisjon", dansk oversettelse, siste utgave.

Andersen & Jægtnes: Oppgavesamling i revisjonsfag, Bedriftsøkonomens Forlag, 1982

Det vil i tillegg bli utdelt materiale på forelesningene som vil være pensum.

Emneoversikt

Revisoryrket

- revisjonens målsetting
- revisjonsplikt
- revisors ansvar og rettigheter
- revisors uavhengighet, taushets- og opplysningsplikt
- god revisjonsskikk

Intern kontroll

- hovedprinsipper
- revisors stilling til den interne kontroll
- kartleggingsmetoder
- vurdering av intern kontroll

Revisjonsmetoder

- løpende revisjon
- årsoppgjørrevisjon

EDB og revisjon

Revisors beretning

Gjennomføring

Kurset foreleses i 7. semester over 13 uker a 2 timer, ialt 26 timer, eller i 6 1/2 uke med 4 timer pr. uke.

Evaluerings

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7048 Eierskifte

KURSANSVARLIG(E): Svein Brataas

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Hensikten med kurset er å gjøre studentene kjent med den teori, samt den etablerte praksis som ligger til grunn for verdifastsettelse av bedrifter i forbindelse med eiersskifte. Det vil bli lagt vesentlig vekt på de selskapsrettslige og skatterettslige aspekter.

Obligatorisk litteratur

Vårdal, Leif: Skatterett for næringsdrivende, Artikkelsamling

Emneoversikt

Generell del:

1. Taksering
2. Regnskapsvurdering
 - Goodwill
 - Skjulte reserver

Spesiell del:

1. Kapitalutvidelse
 - Opptak av medeier
 - Aksjeutvidelse
2. Salg/kjøp av virksomhet
3. Fusjon
4. Økonomiske vanskeligheter
 - Konkurs
 - Akkord
5. Generasjonsskifte

Gjennomføring

2 timer pr. uke, ialt 26 timer i 8. semester.

Evaluering

3-timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Det arrangeres normalt ikke kontinuasjonseksamen i påfølgende semester.

KURS: 7022 International Management

KURSANSVARLIG(E): R. Framnes, P. Joynt, P. Korsvold

FAGSEKSJON: SMK, SAFD, SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er en generell introduksjon for studenter interessert i ledelseskunnskap og problemløsning innen internasjonal management. Kurset skal kombinere hovedtenkning innen internasjonal finans, internasjonal markedsføring og internasjonal administrasjon.

Forkunnskaper

Diplomøkonomstudiet, 1. avdeling.

Obligatorisk litteratur

Robock, Simmonds og Zwick: International Business and Multinational Enterprises

Artikler

Emneoversikt

1. Introduksjon
2. Internasjonal ledelse
3. Det finansielle rammeverk for international management
4. Norge og internasjonalisering av næringslivet

Gjennomføring

Forelesninger og gruppeøvelser, totalt 26 timer i 6. semester.

Evaluering

3 timers eksamen i 6. semester.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7031 Internasjonal markedsforskning

KURSANSVARLIG(E): R. Framnes, L. Haglund, C.-A. Solberg

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset tar sikte på å belyse markedsforskningsfunksjonen fra en vitenskapsmetodisk synsvinkel. De forskjellige trinn i planlegging og gjennomføring av et forsk-

ningsprosjekt vil bli gjennomgått, og relevant metodikk på de enkelte trinn vil bli diskutert. Avslutningsvis vil det bli lagt spesiell vekt på innhenting og anvendelse av internasjonal markedsinformasjon.

Selv om hovedvekten av problemer og eksempler vil være hentet fra markedsføring, er metodene som gjennomgås almenngyldige. Kurset vil derfor også kunne være nyttig i relasjon til forskning og undersøkelser innenfor andre problemområder. Kurset er obligatorisk innen spesialiseringsretningen Internasjonal Management.

Forkunnskaper

Det forutsettes at 1041 og 3042 er gjennomgått.

Obligatorisk litteratur

Gilbert A. Churchill, jr.: Marketing Research

Erik Hempel: Håndbok i innhenting og bruk av internasjonale markedsdata

Emneoversikt

Oversikt over metoder

Planlegging av forskningsprosjekt

Problemformulering

Valg av forskningsdesign/struktur

Valg av informasjonstype og kilder

Valg av datainnsamlingsmetoder

Konstruksjon av måleinstrument

Utvalgsproblematikk

Analyse av data

Feltarbeid — feilkilder — feilprosedyre

Spesielt om internasjonal markedsinformasjon

- Markedsinformasjon på strategisk nivå
- Markedsinformasjon på taktisk nivå
- Markedsinformasjon på operativt nivå
- Spesielt om databaser for internasjonal markedsinformasjon
- Finansinstitusjoner som informasjonskilde

Gjennomføring

Undervisningen vil bestå av forelesninger og casediskusjoner. Studentene vil levere korte, skriftlige løsninger på cases, og forventes å delta aktivt i klinediskusjonen.

Hensikten med kurset er at man ikke bare skal lære et sett teknikker, men også få forståelse for hvorledes de kan anvendes i en konkret situasjon. Studentene skal derfor arbeide med et konkret og reelt bedriftsproblem i løpet av kurset. I grupper skal de formulere et forskningsprosjekt for dette problemet, og levere inn en fagoppgave som beskriver gruppens forslag til prosjekt.

Evaluering

Karakter vil bli fastsatt på grunnlag av gruppebesvarelser, samt en individuell prøve ved semesterets slutt.

Kontinuasjon

Etter avtale med kursansvarlig.

KURS: 8062 International Negotiations

KURSANSVARLIG(E): Brian Groth/Kjell Habert

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Salgs- og kontraktsforhandlinger i fremmede miljøer stiller ofte store krav til den som skal forhandle. Andre spilleregler og vurderinger gjelder. Språkvanskeligheter og kultursjokk skaper ofte usikkerhet og kan føre til misforståelser og skade fremtidige forhandlinger.

Med den raske internasjonalisering av norsk økonomi og industri har behovet for engelsk som et redskap i internasjonale forhandlinger blitt markant. Engelsk er nå en hjørnestein i bedriftenes internasjonaliseringsprosess, og det forventes av norske bedriftsledere i dag at de kan kommunisere effektivt med alle som har engelsk som arbeidsspråk.

Dette kurset tar sikte på å gi studentene en bedre forståelse for de prosesser og mekanismer som gjør seg gjeldende ved internasjonale forhandlinger. Samtidig skjer engelskinnlæring på et relativt høyt plan, slik at ved avsluttet kurs skulle deltakerne kunne uttrykke seg spontant, dynamisk og nyansert i formelle og uformelle internasjonale forhandlinger.

- Forberedelse til forhandlinger
- Forhandlingsstrategi og taktikk
- Konflikter under forhandlinger — hvordan man identifiserer, analyserer og løser dem
- Vanlige feil under forhandlinger
- Faktorer som påvirker internasjonal kommunikasjon

Forkunnskaper

Siden dette er et muntlig kurs på et forholdsvis avansert nivå ventes det at deltakerne allerede har god kjennskap til "management" engelsk. Vanligvis betyr dette at det kreves en karakter på 2.7 eller bedre til muntlig eksamen i 1. avdeling.

Studenter som har tatt et annet språk og/eller mener de har tilstrekkelige kunnskaper i muntlig engelsk vil kunne opptas dersom de består en intervjuprøve.

Litteratur

Det obligatoriske materiell og cases deles ut i klassen.

Emneoversikt

Følgende emner presenteres og diskuteres i løpet av kurset:

- hva er internasjonale forhandlinger
- psykologiske faktorer i forbindelse med forhandlinger
- forberedelse til forhandlinger
- forhandlingsstrategi og taktikk
- konflikter under forhandlinger — hvordan man identifiserer, analyserer og løser dem
- vanlige feil under forhandlinger
- faktorer som påvirker internasjonal kommunikasjon

Gjennomføring

Et begrenset antall (18) tas opp på kurset for å gi muligheter til å aktivisere deltakerne så mye som mulig. Aktivisering skjer gjennom forberedelser og gjennomføring av simulerte forhandlinger, hvorav enkelte blir tatt opp på video og senere gjennomgått. Forelesningsformen benyttes i minst mulig utstrekning. Kurset går over 26 timer.

Evaluerings

Det avholdes en muntlig prøve ved kursets slutt.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 2381 Petroleumsøkonomi

KURSANSVARLIG(E): Øystein Noreng

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Hensikten med faget er å gi en innføring i de viktigste problemer på det internasjonale oljemarked og ved utviklingen av norsk petroleumsvirksomhet. Det vil bli lagt særlig vekt på en forståelse av drivkreftene på det internasjonale oljemarked og rammebetingelsene for norsk petroleumsvirksomhet. Kurset forutsetter visse forkunnskaper i internasjonal økonomi, finansiering og makroøkonomi.

Emneblokken har tre hovedavsnitt:

- A. Innføring
- B. Det internasjonale oljemarked
- C. Norsk petroleumsvirksomhet

Forkunnskaper

Helst samfunnsøkonomi, internasjonal økonomi. Også ønskelig med grunnlag i administrasjon og finans.

Forelesningsdisposisjon

A. Innføring

- 1. Innføring
 - Energiøkonomi, priselastisiteter
 - Ressursutnyttelse
 - Renten

- 2. Historikk
 - Letehistorie
 - Markedshistorie
 - Selskapshistorie

B. Det internasjonale oljemarked

- 3. Etterspørselen
 - Eneergietterspørsel
 - Oljeetterspørsel
 - Inntektselastisiteter
 - Priselastisiteter
- 4. Etterspørselen
 - Råolje og oljeprodukter
 - Energipolitikk
- 5. Tilbudet
 - Utvinningsbetraktninger hos selskaper og regjeringer
 - Betydningen av OPEC
 - Ressursbevaring og økonomiske behov
- 6. Prisdannelsen
 - Drivkrefter bak prisdannelsen på råolje
 - Prisen på raffinerte produkter
 - Oljerentens størrelse og fordeling
- 7. Handelsmønsteret
 - Integrerte selskaper
 - Statshandel
 - Spotmarked

8. Gassmarkedet
Gass kontra olje
Gassreserver
Transportløsninger
9. Alternative energikilder
Kull
Kjernekraft
Jordvarme, solenergi, vannkraft

C. Norsk petroleumsvirksomhet

10. Feltutbygging i Nordsjøen
Kostnader og total lønnsomhet
Utbyggingsstrategier
Transportløsninger
11. Norsk oljebeskatning
Selskapsskatt og særskatt
Kapitalavskrivning
Virkninger av skattesystemet
12. Virkninger på norsk økonomi
Direkte og indirekte virkninger
Leveringer av norske varer og tjenester
Bruk av oljeinntekter og omstillinger
13. Administrasjon og organisasjonsmønster
Olje- og energidepartementet
Oljedirektoratet
Statoil
Norsk Hydro og Saga
Andre offentlige organer

Litteratur

Jean-Marie Chevalier: Det nye spill om oljen (obl.)

Torben Foss: Petroleumsrett (anb.)

Øystein Noreng: Oil Politics in the 1980's (obl.)

Øystein Noreng: The Oil Industry and Government Strategy in The North Sea (obl.)

Anthony Sampson: The Seven Sisters (obl.)

BP Statistical Review (vil bli utdelt, kan benyttes til eksamen) (anb.)

Stortingsmelding nr. 57 (1979—80) Om virksomheten på kontinentalsokkelen (anb.)

Odelstingsoroposisjon nr. 37 (1979—80) Om lov om endringer i lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattelegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. (anb.)

Dessuten vil foreleser gi opplysning om artikler o.l. i løpet av kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 26 timer, 2 timer pr. uke i 13 uker.

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7021 Komparativ ledelse

KURSANSVARLIG(E): P. Joynt, G. Komissar, B. Groth

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset er et valgfag for studenter innen Internasjonal Management. Komparativ ledelse fokuserer på likheter og ulikheter mellom land, organisasjoner og ledelses-systemer. Kursets hovedmål er å gi studentene kunnskaper og forskningsferdigheter innen dette område.

Forkunnskaper

Internasjonal bedriftsledelse og 1. avdeling.

Obligatorisk litteratur

Temahefte: Hofstede, Negandhi, Joynt, Granick, Haner, SRI index, Hempel, Quale.

Emneoversikt

1. Introduksjon	ca. 2 timer
2. Komparative studier (ulike land)	ca. 6 timer
Haner Index	
Quale	
Hempel	
SRI	
IMI modeller	
OECD modeller	
3. Komparative studier (ulike organisasjoner)	ca. 4 timer
Warner	
Negandhi	
Granick	
Joynt	

4. Komparative studier (ulike individer)	ca. 4 timer
Negandhi	
Hofstede	
Lawler	
Joynt	
5. Case og gruppeøvelser	ca. 6 timer
6. Metode	ca. 3 timer
7. Oppsummering	ca. 2 timer

Gjennomføring

Forelesninger 16 timer, gruppeøvelser og diskusjon 10 timer.

Evaluerings

Skriftlig eksamen eller fagoppgave.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 7032 Internasjonale strategier

KURSANSVARLIG(E): R. Framnes, K. Habert, C.-A. Solberg

FAGSEKSJON: SMF, SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Hensikten med kurset er å gi studentene anledning til å benytte ervervet kunnskap på praktiske problemstillinger for bedrifter som arbeider på internasjonale markeder — herunder kunne drøfte aktuelle faglige problemer på et fremmed språk (engelsk).

Litteratur

Caseprogram pluss alt stoff fra Internasjonal Markedsføring I.

Mengden anbefalt litteratur er enorm, og vil bli spesifisert til det enkelte case.

Emneoversikt

Eksportstart
Eksportorganisasjon
Eksportplanlegging
Eksportpåvirkning
Statshandelsland
Systemsalg
Uteetablering
Integrert case

(Det tas forbehold om at nye emner etter hvert vil kunne erstatte de som er angitt her.)

Anslagsvis 1/4 — 1/3 av stoffet vil bli presentert/drøftet på engelsk (i samarbeide med Seksjon for Fremmedspråk).

Gjennomføring

Kurset blir gjennomført over ca. 26 timer basert på 6 — 8 casedrøftinger med norske bedrifter som utgangspunkt. Det er tidligere arrangert som seminarrekke både på tradisjonelt vis (annenhver uke over ett semester) og som internseminar av 5 dagers varighet med forutgående forberedelse under veiledning. På bakgrunn av erfaringer er sistnevnte metode sterkt å anbefale.

Betingelse for deltakelse er at Internasjonal Markedsføring I er gjennomført tidligere.

Evaluerings

Evaluerings vil bli basert på presentasjon og drøfting av casene. Det vil bli gitt anledning til både individuell og gruppeevaluering.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 1402 Regresjonsanalyse

KURSANSVARLIG(E): Ole Fugleberg

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset gir en grunnleggende innføring i regresjonsanalyse, samtidig som det søker å oppøve en kritisk holdning til bruk av denne teknikk. Kurset skulle være vel egnet for de studenter som skal anvende statistikk (regresjonsanalyse) i sin diplomoppgave. I siste del av kurset, samt gjennom oppgaver knyttes forbindelse til økonometri. På metodesiden dreier økonometri seg om utvikling og raffinering av den enkle lineære regresjonsmodell.

Bruken av MINITAB vil bli lagt inn i kurset, slik at deltagerne etter kurset er rustet for praktiske anvendelser av regresjonsanalyse.

Forkunnskaper

Kurset bygger på kunnskap tilsvarende grunnkurs i statistikk.

Obligatorisk litteratur

Wonnacott, Th, H. og R. J. Wonnacott (1977): Introductory Stastics for Business and Economics, John Wiley & Sons, Inc., London

MINITAB, Student Handbook, Duxbury Press 1976

Forelesningsnotater innenfor økonometri

Emneoversikt

- 5. Two Random Variables
 - 5.1 Distribution
 - 5.2 A Function of Two Random Variables
 - 5.3 Covariance and Correlation
 - 5.4 Linear Combination of Two Random Variables

- 7. Point Estimation
 - 7.1 Populations and Samples
 - 7.2 Desirable Properties of Estimators
 - 7.3 Consistency

- 8. Interval Estimation
 - 8.1 A Single Man
 - 8.2 t-Distribution When σ^2 Unknown
 - 8.3 Difference in Two Means ($\mu_1 - \mu_2$)
 - 8.4 Proportions
 - 8.5 One-Sided Confidence Intervals
 - 8.6 Variance of a Normal Population

- 9. Hypothesis Testing
 - 9.1 Hypothesis Testing Using Confidence Intervals

- 11. Fitting a Line
 - 11.1 Introduction
 - 11.2 Possible Criteria for Fitting a Line
 - 11.3 The Least Squares Solution

- 12. Regression Theory
 - 12.1 The Mathematical Model
 - 12.2 The Mean and Variance of a and β
 - 12.3 The Gauss-Markov Theorem
 - 12.4 The Distribution of β
 - 12.5 Confidence Intervals and Hypothesis Tests for β
 - 12.6 Interpolation (Interval Estimates)
 - 12.7 Dangers of Extrapolation
 - 12.8 Concluding Observations

- 13. Multiple Regression
 - 13.1 Introduction
 - 13.2 The Mathematical Model

- 13.3 Least Squares Estimation
- 13.4 Multicollinearity
- 13.5 Confidence Intervals and Statistical Tests
- 13.6 How Many Regressors Should Be Retained?
- 13.7 Interpretation of Refression: "Other Things Being Equal"
- 13.8 Simple and Multiple Regression Compared
- 13.9 Dummy (0 — 1) Variables

- 14. Correlation
- 14.1 Simple Correlation
- 14.2 Correlation and Regression
- 14.3 Partial and Multiple Correlation

- 15. Nonlinear Regression
- 15.1 Nonlinearity in the Variables, but not in the Parameters
- 15.2 Nonlinearity in the Parameters, requiring a Transformation

I tillegg kommer forelesningsnotater innenfor økonometri.

Forelesningsdisposisjon

Kap. 5	3 timer
Kap. 7 — 9	5 timer
Kap. 11 — 13	10 timer
Kap. 14 — 15	2 timer
Økonometri	6 timer

Gjennomføring

Forelesning 2 timer pr. uke i 13 uker. Oppgaveløsning vil bli integrert i forelesningene.

Evaluering

Det arrangeres 3 timers skriftlig eksamen ved slutten av semesteret.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen arrangeres etter nærmere avtale med avdelingsleder for Diplomøkonomstudiet.

KURS: 8762 Fransk for internasjonal samhandel

KURSANSVARLIG(E): Georges Gaspard

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Norsk økonomi internasjonaliseres stadig mer og behovet for å beherske ett eller flere fremmedspråk er blitt en nødvendighet. I flere land brukes ikke engelsk i det

hele tatt. Bare fransk er aktuelt. Evnen til å kommunisere muntlig på fransk med forretningsfolk i disse land er en betingelse for å kunne hale i land fordelaktige kontrakter. Det store fransktalende marked står vidt åpent for de norske bedriftsledere som er i stand til å uttrykke seg på en tilfredsstillende måte på fransk.

Dette kurs tar sikte på å utvikle deltakernes evne til å uttrykke seg muntlig når det kreves, nemlig:

- i forhandlinger av formell og uformell karakter
- i taler og foredrag
- i uformelle situasjoner

Ved kursets slutt skal deltakerne kunne uttrykke seg mer nyansert og på en mer tilfredsstillende måte i de ovenfornevnte situasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at deltakerne har gjennomgått 1. avdeling med fransk, eller et tilsvarende studium.

Det vil være en fordel om deltakerne har valgt ett eller flere internasjonalt rettede kurs.

Obligatorisk litteratur

Dany/Reverieux&de Renty: Le Francais Des Hommes d'Affaires

Emneoversikt

1. (2 timer): Innledning. Presentasjon. Metode.
2. (3 timer):
Tema: Samle informasjonen hjemme i Norge.
Situasjon: Samle informasjonen på det franske handelskammeret i Oslo.
3. (3 timer):
Tema: Gjennomføring av en informasjonsreise til Frankrike.
Situasjon: På flyplassen i transitt/på toget.
4. (3 timer):
Tema: Knytte de første forbindelser i Frankrike.
Situasjon: Presentasjonsmøte på handelskammeret pluss et bedriftsbesøk.
5. (3 timer):
Tema: Forhåndsundersøkelser hos de offisielle organer.
Situasjon: På arbeidskontoret pluss hos notarius.
6. (3 timer):
Tema: Innhenting av de nødvendige tillatelser.
Situasjon: Arbeidstillatelser pluss skatteavregning.
7. (3 timer):
Tema: Ansette folk med språkkunnskaper.
Situasjon: Intervju med søkere til direktør-/avdelingsleder- og sekretærstillinger.

8. (3 timer):
Tema: Markedsføring.
Situasjon: Deltaking på en varemesse med egen stand.
9. (3 timer):
Tema: Møte spesialister fra andre land.
Situasjon: Deltaking på en kongress.
Avslutning.

Gjennomføring

Hovedvekten legges på aktivisering av deltakerne gjennom innlegg, dialoger og tilnærmet rollespill.

Opplegget går ut på at et utenlandsk firma (= norsk) ønsker å etablere seg i et fransktalende land (= Frankrike). Åtte temaer danner rammen rundt kurset. Kurset går over 26 timer.

Evaluerings

Det avholdes en muntlig prøve ved kursets slutt.

Kontinuasjonseksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 8551 English for International Marketing

KURSANSVARLIG(E): Kjell Habert

FAGSEKSJON: SFS

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset søker, innenfor visse funksjonsområder tilknyttet internasjonal markedsføring, å tilnærme et språklig nivå som i realiteten kan betegnes som avansert. Markedsføring betraktes vanligvis som et konkurranserelatert arbeidsområde hvor bl.a. dynamiske mellommenneskelige konfrontasjoner finner sted og får fritt spill, særlig i muntlig form. Ett mål er derfor også å skape slike situasjoner hvor fagspråk, spesielt industriell markedsføring, kan innlæres. Dette gjelder primært kjøper/selgerforholdet, men ikke minst kolleger i mellom, som i de tilfeller hvor firmaet er multinasjonalt og arbeidsspråket engelsk. Etter gjennomført kurs skal studentene ha et aktivt og økt ordforråd, samt en skjerpet formuleringsevne. De skal språklig sett stå bedre rustet til å delta i konkurransen på det internasjonale marked.

Forkunnskaper

Dette er et avansert kurs og det forventes at studentene er godt orientert i "management" engelsk. Deltakernes engelskkunnskaper bør ligge på et funksjonelt nivå hvor kommunikasjon kan sies å være både spontan og uttrykksfull.

Obligatorisk litteratur

Kjell Habert: English for Marketing, BI 1981

Diverse uttdelt materiale

Emneoversikt

Denne vil foreligge ved semesterets begynnelse.

Gjennomføring

Undervisningen er variert og vil omfatte video-fremvisninger, skriftlige og muntlige øvelser, gruppearbeid, rollesimuleringer og individuelle presentasjoner. Kurset går over 26 timer.

Evaluerings

Det avholdes en muntlig prøve ved kursets slutt.

Kontinuasjoneksamen

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 9023 Diplomoppgave

KURSANSVARLIG(E): Faglig stab

SEMESTER: 6., 7. og 8.

FAGSEKSJON: Alle

VEKTTALL: 10

Mål

Diplomarbeidet tar sikte på å gi deltakerne kunnskaper og ferdigheter i utredningsmetodikk, med vekt på

- å kunne bearbeide et bredt formulert problem og kunne legge frem og gjennomføre en utredning som — innen gitte tids- og ressursrammer — så godt som mulig bidrar til problemets løsning
- å kunne rapportere om resultatet

Med rapportering menes å dokumentere ikke bare resultat og konklusjoner, men arbeidet i sin helhet.

Forkunnskaper

Nødvendige forkunnskaper når det gjelder undersøkelsesmetodikk er kurset i 1162 Bedriftsøkonomisk metodelære.

Gjennomføring

Diplomarbeidet utføres som regel av to studenter som tilsammen danner en arbeidsgruppe. Unntaksvis kan etter søknad et diplomarbeid utføres av tre stu-

denter. Hver gruppe tildeles en veileder fra seksjonen. Denne bistår og veileder et antall grupper som holdes sammen under kurset og tilsammen danner en tema-gruppe.

Emne for diplomarbeidet:

Studentene har plikt til selv å skaffe emner. Forslag til egne emner leveres skriftlig med en kortfattet beskrivelse av oppdragsgiver, bakgrunn, problemstilling og hensikt.

Seksjonen presenterer i tillegg en fortegnelse over emner, dels emner seksjonen har fått av utenforstående interessenter, som firmaer og forvaltning, dels emner som har allmenn interesse.

Kravene til et emne for diplomarbeide er at det skal innbefatte vesentlige deler av problemanalyse, metodevalg og problemløsning — *en ren utførelse av allerede planlagte undersøkelser kan ikke godtas.*

Egne emner leveres en faglærer for godkjenning ifølge ovenstående krav.

Den enkelte spesialiseringsretning holder et informasjonsmøte om arbeidet med diplomoppgaven medio mars i 6. semester.

Under arbeidet med diplomoppgaven skal følgende skriftlige rapporter innleveres (det påpekes imidlertid at denne plan for arbeidet, med unntak av pkt. 1 og 4, kan avvikes noe etter den enkelte fagseksjons ønske):

1. Definisjon av det problemområde som skal utredes
Leveres på eget registreringsskjema
Innlevering innen 15. april i 6. semester
2. Presisering og utdyping av det problem som skal behandles
Omfang: ca. 3 sider
Innlevering innen 1. september i 7. semester
3. Statusrapport over det arbeid som er utført, samt plan for det videre arbeid.
Denne rapporten skal i detalj vise opplegg, innhold og gjennomføring av diplomarbeidet.
Omfang: ca. 10 sider
Innlevering i tiden 1. oktober — 15. november i 7. semester. (Tidsfrist fastlegges endelig av veileder.)
4. Sluttrapport (diplomoppgaven)
Vedrørende skriving av selve diplomoppgaven vises det til eget avsnitt i Studiehåndboken.
Diplomoppgaven skal innleveres innen 31. mars i 8. semester. Sensur vil da normalt falle i løpet av juni samme år.
Studenter som ikke overholder fristen 31. mars, men innleverer før 30. november vil ikke få sensur før i februar året etter.

Innlevering

Sensur

1. desember — 31. mars:

juni

1. april — 30. november:

februar

Evaluering

Bedømmelse av diplomarbeidet baseres normalt kun på sluttrapporten. Dersom andre muntlige eller skriftlige prestasjoner tillegges vekt ved bedømmelsen, vil nærmere retningslinjer bli gitt av veilederne.

Kontinuasjon

Dersom diplomarbeidet ikke godkjennes skal omarbeiding skje i henhold til veileders anvisninger og ny sluttrapport innleveres. Ovenfor nevnte innleveringsfrister gjelder også for omarbeidede oppgaver.

KURS: 6300 Matematikk

KURSANSVARLIG(E): Tron Foss

SEMESTER: 1

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset tar sikte på å gi de kunnskaper i matematisk analyse som er nødvendige for å forstå og benytte seg av store deler av den bedriftsøkonomiske litteratur.

Forkunnskaper

Pensum bygger tilnærmet på kravene til språklige og økonomiske linjer i den videregående skole (gymnas) eller i ny struktur minimum 2MN eller 2MS.

Litteratur

Knut Sydsæter: Matematisk analyse, Bind I, 4. utgave.

Emneoversikt

Kapittel 1: Innledning

Kapittel 2: Funksjoner

Kapittel 3: Grenser og kontinuitet

Kapittel 4: Den deriverte

Kapittel 5: Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner av en variabel

Kapittel 6: Eksponensial- og logaritmefunksjonene

Kapittel 7: Funksjoner av flere variabler § 1 – 6 + 10

Kapittel 8: Maksimum og minimumsproblemer for funksjoner av flere variabler
§ 1 – 4

Kapittel 9: Integrasjon § 1 – 3

Gjennomføring

Som undervisningsform er valgt forelesning. I tillegg til lesning av pensumbøkene er det meget viktig at studentene regner oppgaver tilknyttet pensum. Det anbefales også at studentene slår seg sammen i arbeidsgrupper (kollokviégrupper) på

3 — 5 deltakere og hjelper hverandre. Erfaring viser at dette øker læreevnen og reduserer læretiden. Det foreleses 5 timer pr. uke i 13 uker i høstsemesteret.

Evaluering

Kurset avsluttes med en 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen avholdes normalt ved neste ordinære eksamen.

KURS: 6301 EDB

KURSANSVARLIG(E): Bjørn Strøm

SEMESTER: 1. og 2.

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 4

Mål

Studentene skal etter endt kurs være i stand til å vurdere i hvilken grad problemstillinger egner seg til å løses på EDB, kunne programmere enkle oppgaver og selvstendig anvende en systemmetode.

Forkunnskaper

Ingen spesielle.

Litteratur

Aasen Brattvåg, Eidhammer og Tøfte: "Innføring i databehandling"

E. Thoresen: "Lærebok i programmering Basic"

BI: "Oppgavesamling i EDB"

B. O. Strøm: "Løsningsforslag til oppgavesamling i Basic"

Tor J. Larsen: "Gjennomføring av systemeringsprosjekter"

Emneoversikt

- Grunnleggende begreper i databehandling
- Datamaskinens oppbygging og virkemåte
- Inn- og utenheter
- Programmering og øvelseskjøring på terminal
- Grunnleggende begreper i systemarbeidet
- Systemarbeidets metodikk
- Vurdering av EDB-systemers økonomi
- EDB-systemers konsekvenser for organisasjonen

Gjennomføring

Undervisningen gjennomføres i sammenheng over to semestre, hvert bestående av 13 uker á 3 undervisningstimer. Kurset kombinerer forelesninger og øvelser.

Evaluering

Kurset avsluttes med en 5 timers skriftlig eksamen.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i samme pensum arrangeres ett år senere.

KURS: 6302 Bedriftsøkonomi/regnskap

KURSANSVARLIG(E): Trygve Naug, Dan Eide

SEMESTER: 1 og 2

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 6

Mål

Kursets mål er å gi en grundig innføring i kostnads- og inntektsanalyse, kalkulasjon og driftsregnskap, balanselære og årsoppgjør. Forelesningene tar sikte på å gi en oversikt over kostnads- og inntektsforløp, bedriftens tilpasning under ulike forhold og betingelser, de viktigste teorier og praktiske former for kalkulasjon og driftsregnskap, samt i balanselære og årsoppgjør. Med utgangspunkt i dette verktøyet går en videre inn på forskjellige former for lønnsomhetsberegninger, produktvalganalyser, resultatberegninger, samt resultatplanlegging og kontroll.

Forkunnskaper

Det forventes at den enkelte har tilegnet seg kunnskaper om elementær regnskapsføring.

Obligatorisk litteratur

Boye, Knut: Kostnads- og inntektsanalyse

Naug, Trygve og Flakke, Per Arne: Internregnskap: Lønnsomhetsanalyse, kostnadskontroll og driftsregnskap. Universitetsforlaget.

Kinserdal, Arne: Regnskapsanalyse.

Vårdal, Paul: Norsk regnskapslovgivning (Bind I, del II samt ajourføringshefte)

NSRF: Anbefalinger til god regnskapsskikk

Anbefalt litteratur

Riise, Arne: Driftskalkyler for beslutning og kontroll

Andenæs, T.: Årsoppgjøret i praksis

Fjell, J. T.: Regnskapsanalyse

Emneoversikt

Innføring i bedriftsøkonomi

Kurset foreleses over 13 uker á 4 timer i høstsemesteret 1. år.

- Innledning: Bedriftsøkonomien som fagområde
- Kostnadsteori. Kostnadsbegreper og kostnadsforløp
- Inntektsteori. Etterspørselsfunksjoner. Elastisiteter
- Bedriftens tilpasning
Prisfast tilpasning: Kostnader og inntekter — nullpunkt og vinningsoptimum
Prisvariabel tilpasning: Monopol. Prisdiskriminering. Prisledelse
Praktiske begrensninger i pristeorien. Praktiske tillempninger av pristeorien
- Salgsinnsatsanalyser: Optimalisering av salgsinnsats. Avstemming av forskjellige virkemidler
- Beslutninger under usikkerhet
- Kalkulasjon og driftsregnskap:
Verdikretsløpet i bedriften
Produktkalkulasjon. Tilvirkningskost og selvkost. Tilvirkningsmerkost og salgsmarkost
Sammenhengen mellom kalkulasjon og driftsregnskap
Driftsregnskapet etter selvkostmetoden og bidragsmetoden
Sammenligning av resultatene
- Normalkalkulasjon. Sammenhengen mellom driftsregnskap og kalkulasjon ved bruk av normalsatser. Analyse av dekningsdifferanse: Forbruksavvik og beskjefthetssavvik
- Standard kontoplaner
- Sammenheng mellom finansregnskap og driftsregnskap. Monisme og dualisme

Balanselære — Årsoppgjør

Kurset foreleses over 13 uker á 3 timer, totalt 39 timer i vårsemesteret 1. år.

- Regnskapets målsetting
- Regnskapets oppbygging — en modell
- Sammenheng mellom overskudd og måling av egenkapital — definisjoner
- Vurderinger av
 - omløpsmidler
 - betalingsmidler
 - fordringer
 - varer
- Vurderinger av
 - anleggsmidler
 - kapital fordringer
 - driftsmidler
 - immatrielle eiendeler
- Vurderinger av gjeldsposter

- Betinget skattefrie fondsavsetninger
- Egenkapital
 - åpne reserver
 - skjulte reserver
- Årsoppgjøret
 - lovbestemmelser
 - den formelle behandling
 - vurderingsreglene, formell behandling
 - spesifikasjonsreglene
 - disponering av resultatet

Kostnads- og industriregnskap

Kurset foreleses over 13 uker á 3 timer i vårsemesteret 1. år.

- Standardkostregnskapet. Materialregnskapet. Lønnsregnskapet. Regnskapet for indirekte kostnader. Resultatregnskapet. Avvikanalyse.
- Kostnad — resultat — volumanalyse
Kostnad — resultat — volumanalyse for ett produkt og for flere produkter
Forutsetninger for analysen. Avvik mellom budsjetterte og realiserte tall
- Planlegging, budsjettering og kontroll
Resultatplanlegging. Driftsbudsjetter
Inntekts- og kostnadskontroll
- Produktvalganalyser
Optimal produktsammensetning. Lineær programmering. Skyggepriser.
- Resultatberegninger
- Lagermodeller
Optimalisering av lager ved innkjøp og ved serieproduksjon

Gjennomføring

Kurset foreleses i 1. og 2. semester med henholdsvis 52 og 78 timer. Det avholdes eksamen etter 2. semester. Se forøvrig emneoversikt.

Evaluerings

5 timers skriftlig eksamen ved slutten av 2. semester.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære eksamen påfølgende år.

Mål

Gi innføring i samfunnsøkonomisk analyse av makro- og mikroøkonomiske problemer. Makroøkonomi omfatter bl.a. teorier om samlet verdiskapning og sysselsetting, og hvordan staten kan regulere omfanget av den økonomiske aktiviteten i samfunnet. Mikroøkonomien omfatter produksjonsteori, etterspørselsteori og markedsteori, herunder virkningen av statlige inngrep i markedet.

Forkunnskaper

Kurset bygger på deltakerne skunnskaper i matematikk, særlig funksjonsanalyse.

Litteratur

A. Makroøkonomi

- (1) Munthe, Preben: "Sirkulasjon, inntekt og økonomisk vekst". Universitetsforlaget, siste utgave.
- (2) Ringstad, Vidar: "Innføring i Markøkonomi", Telemark distriktshøgskole 1978.
- (3) Statistisk Årbok. Statistisk Sentralbyrå. 1980 eller tidligere.
- (4) Veiviser i norsk statistikk. Statistisk Sentralbyrå.

B. Mikroøkonomi

- (5) Ringstad, Vidar: "Innføring i Mikroøkonomi". Kompendium, Telemark Distriktshøgskole.
- (6) Munthe, Preben: "Markedsøkonomi". Universitetsforlaget, siste utgave.
- (7) Isachsen, Arne Jon: "Teori om hvordan en markedsøkonomi fungerer". Revidert utgave. Kompendium, Bedriftsøkonomisk Institutt 1977.

Nærmere litteraturhenvisninger er gitt i forelesningsdisposisjonen.

Emneoversikt

Del A. Makroøkonomi

Timer (ca.)

1. Innledning 1
 - 1.1 Hva er samfunnsøkonomi?
 - 1.2 Økonomiske hovedproblemer
 - 1.3 Økonomisk politikk og samfunnsøkonomi som vitenskap

Litteratur: (1) Kap. 1, (2) Kap. 1.

2. Generelt om økonomisk politikk 2
 - 2.1 Mål og midler i økonomisk politikk

Litteratur: (2) Kap. 5.

3. Om økonomiske modeller	1
Litteratur: (1) Avsnitt 1.4, (2) Kap. 3.	
4. Økonomisk sirkulasjon og nasjonalregnskap	6
4.1 Nasjonalregnskapets formål og struktur	
4.2 Økosirksammenhenger	
4.3 Kritikk av nasjonalregnskapsbegrepene	
4.4 Økonomiske indekser	
Litteratur: (1) Kap. IV, V, VI, VIII og XV, (2) Kap. 2.	
5. Modeller med finanspolitiske virkemidler	9
5.1 En modell uten offentlige virkemidler	
5.2 Modeller med finanspolitiske virkemidler for en lukket økonomi	
5.3 Modeller med finanspolitiske virkemidler for en åpen økonomi	
5.4 Arbeidsløshet, prisstigning og ymse former for stabiliseringspolitikk	
Litteratur: (1) Kap. IX, X og XI (minus X.4), (2) Kap. 6.	
6. Penge- og kredittpolitikk	5
6.1 Generelt om betalingsmidler og finanssektorer	
6.2 Kredittmultiplikatoren	
6.3 Investeringsfunksjon	
6.4 Likviditetspreferansefunksjonen	
6.5 En modell med penge- og kredittpolitiske virkemidler	
Litteratur: (2) Kap. 7.	
7. Kryssløpsregnskap og kryssløpsanalyse	5
7.1 Produksjonskonti og kryssløpsregnskap	
7.2 Kryssløpsregnskap og økonomisk sirkulasjon	
7.3 Kryssløpsanalyse, forutsetninger	
7.4 Eksempel på bruk av kryssløpsanalyse	
Litteratur: (1) Kap. VII, (2) Kap. 4.	
8. Økonomisk vekst	5
Litteratur: (1) Kap. XII, avsnitt 1, 2, 5, 6 og 9, (2) Kap. 9.	
9. Utenrikshandel, valutaproblemer	5
9.1 Hvorfor samhandel mellom land?	
9.2 Valutakurser, devaluering, revaluering	
Litteratur: (5) Kap. 8.	
Sum, del A. Makroøkonomi	39
<i>Del B. Mikroøkonomi</i>	<i>Timer (ca.)</i>
1. Innledning	1
Litteratur: (5) Kap. 1, (6) Kap. 1, (7).	
2. Produksjonsteori	11
2.1 Produktfunksjonen	
2.2 Optimal faktorkombinasjon, substitumalen (ekspansjonsveien)	
2.3 Produkttilbud	
Litteratur: (5) Kap. II, (6) Kap. II og III.	

3. Konsumentteori	5
3.1 Konsumentens valgalternativ og vurderinger	
3.2 Konsumentens etterspørsel	
Litteratur: (5) Kap. III, (6) Kap. IV.	
4. Markedsteori: Fullkommen konkurranse	5
4.1 Markedsetterspørsel og -tilbud	
4.2 Markedslikevekt og prisdannelse	
4.3 Skift i tilbud og etterspørsel	
Litteratur: (5) Kap. IV, (6) Kap. III.3, IV.4 og Kap V.	
5. Markedsteori: Ufullkommen konkurranse	7
7.1 Monopol	
5.2 Monopolistisk konkurranse	
5.3 Litt om duopol og oligopol	
5.4 Sammenligning av markedsløsningen under forskjellige markedsformer	
Litteratur: (5) Kap. V, (7) Kap. VI, VII, VIII.	
6. Offentlige inngrep i markedet	7
6.1 Avgifter/subsidier	
6.2 Maksimal- og minimalpris	
Litteratur: (5) Kap. VI, (6) Kap. IX	
7. Ressursallokering og inntektsfordeling i en markedsøkonomi	3
Litteratur: (6) Kap. XII, (7).	
Sum, del B. Mikroøkonomi	39
Det tas forbehold om endringer i forelesningsdisposisjonen.	

Gjennomføring

Kurset går over 2 semestre (1. og 2. semester) med 39 timer forelesninger i hvert av semestrene, tilsammen 78 timer. I 1. semster gjennomgås makroøkonomi, i 2. semester mikroøkonomi. Omtrentlig fordeling av timene på de forskjellige emnene fremgår av forelesningsdisposisjonen.

Evaluering

4 timers skriftlig eksamen ved slutten av 2. semester.

Kontinuasjonseksamen

Normalt i påfølgende eksamensperiode (desember/januar).

Mål

Kurset skal gi en innføring i de vanligste teknikker og metoder innenfor sannsynlighetsregning, estimering, hypoteseprøving samt regresjon og korrelasjon, med hovedvekt på *anvendelse* i bedriftsøkonomiske problemstillinger/beslutningsprosesser. Det legges vekt på å gi en grundig forståelse for en tenkemåte som ligger til grunn for mange problemområder innen bedriftsøkonomiske fag.

Forkunnskaper

Det forutsettes ingen forkunnskaper. Pensumlitteraturen er på engelsk.

Obligatorisk litteratur

Mark L. Berenson, David M. Levine: Basic Business Statistics. Concepts and Applications. (Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, N.J.)

Eksamensoppgavesamling i statistikk, siste utgave

Oppgavesamling i statistikk, BI 1982

Emneoversikt

Berenson, Levine:

Chapter 1: Introduction

Chapter 2: Data Collection

Chapter 3: Data Presentation: Tables and Charts

Chapter 4: Data Characteristics: Descriptive Summary Measures

Chapter 5: Basic Probability

Chapter 6: Basic Probability Distributions

Chapter 7: Sampling Distributions

Chapter 8: Estimation

Chapter 9: Hypothesis Testing I: Introduction and Concepts

Chapter 10: Hypothesis Testing II: Additional Procedures

Chapter 14: Simple Linear Regression and Correlation

Gjennomføring

Forelesninger: 4 timer pr. uke — i alt 52 timer.

Som et integrerende tema er mange eksempler og oppgaver knyttet til virkelige data i en såkalt database. Denne er lagt inn på vårt EDB-anlegg og vil være tilgjengelig for studenter via terminaler. Bruken er ikke avhengig av EDB-kunnskaper, men basert på eksisterende Standard-programmer (MINITAB). Denne spesielle angrepsmåte bør gjøre studiet av Statistikk mer meningsfullt enn et rent teoretisk studium.

Evaluering

Kurset avsluttes med en 5-timers skriftlig eksamen. Alle trykte og håndskrevne hjelpemidler er tillatt.

Kontinuasjon

Det avholdes kontinuasjonseksamen ved neste ordinære eksamen.

KURS: 6305 Stats- og kommunaladministrasjon

KURSANSVARLIG(E): Dag Tangen

SEMESTER: 3

FAGSEKSJON: SAFD

VEKTTALL: 4

Mål

Kurset omfatter to hovedemner:

1. Stats- og kommunalkunnskap
2. Kommunaløkonomi og planlegging

Den første delen gir en enkel oversikt over det politiske system i Norge fra en statsvitenskapelig synsvinkel. Annen del legger hovedvekt på analyse av kommunaløkonomiske problemstillinger.

Forkunnskaper

Ingen.

Litteratur

Jan Debes: Statsadministrasjonen. NKS 1978.

NOU 1982:3 Maktutredning — sluttrapport.

Kjellberg/Hansen/Edland: Det kommunale hamskiftet, Oslo 1979.

Olsen, Johan P.: Politisk organisering (utv. kap. Universitetsforlaget 1975.

Emneoversikt

Kurset vil ta opp en lang rekke emner innenfor et enormt stort felt, og det forutsettes at deltakerne aktivt tar del i å bringe inn egne problemstillinger i en dialog med foreleser. Det vil bli gitt øvingsoppgaver i grupper.

Følgende emner forutsettes gjennomgått:

- Innføring i statsvitenskap og statsvitenskapelige tilnærmingsmåter i studiet av politikk.
- Klargjøring av politikkbegrepet og den politiske system-modell.
- De politiske institusjoner.

- Den politiske beslutningsprosess, kartlegging og medvirkningsmuligheter.
- Lokalt selvstyre og nasjonal kontroll. Søkelys på innholdet i selvstyret.
- Funksjonsfordelingen mellom stat, fylke og primærkommunene.
- Primær- og fylkeskommunenes økonomi.
- Kommunaløkonomiske analyser.
- Programbudsjettering og langtidsbudsjettering.
- Økonomisk/fysisk planlegging.

Tilsammen 78 timer.

Evaluerings

Det vil bli avholdt skriftlig eksamen etter 3. semester.

Kontinuasjon

Det holdes en kontinuasjonseksamen pr. år i vårsemesteret.

KURS: 6306 Offentlig økonomi/regnskap

KURSANSVARLIG(E): Blakstad

SEMESTER: 2 og 3

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 4

Mål

Gi en oversikt over den offentlige sektors økonomiske virksomhet. Dette vil omfatte:

Vår:

- Offentlig produksjon av varer og tjenester
- Offentlige bedrifter og forvaltning
- Finanspolitikk med særlig vekt på skattepolitikk og inntektsoverføringer
- Offentlige fond og offentlig gjeld

Høst:

Det tas sikte på å behandle prinsipper og forskrifter for offentlig regnskapsføring, budsjettering og økonomisk planlegging.

Det forutsettes forkunnskaper fra kurset i samfunnsøkonomi 1. semester og dette kurset må sees i sammenheng med kurset i stats- og kommunal administrasjon 3. semester.

Obligatorisk litteratur (vår):

Planseksjonen i Finansdepartementet: "Programanalyse", Tanum-Norli, Oslo 1979

Leif Johansen: "Offentlig økonomikk", Universitetsforlaget (Utdrag)

Leif H. Skare m.fl.: "Forvaltningen i samfunnet", Tanum-Norli, Oslo 1979 (Utdrag)

Anbefalt litteratur

Mishan, E. J.: "Cost-benefit analysis", George Allen & Unwin LTD, London 1975

Leif Johansen: Rapport nr. 1, 1977 fra Industriøkonomisk Institutt: "Samfunnsøkonomisk lønnsomhet"

Agnar Sandmo: Rapport nr. 3, 1978 fra Industriøkonomisk Institutt: "Mål og midler i industripolitikken"

St.meld. nr. 79 (1980-81): "Langtidsprogrammet 1982 — 1985"

Obligatorisk litteratur (høst — foreløpig pensum)

Thorvald Moe og Per Schreiner: "Planlegging og budsjettering i staten", Tanum, Oslo 1976

Finansavdelingen i Finansdepartementet: "Veileder i regnskap"

Rundskriv fra Finansdepartementet: "Reglement for økonomiforvaltningen i departementene med normalinstrukser"

Budsjettrundskriv nr. 1 og nr. 2

Rundskriv fra Kommunaldepartementet: "Den kommunale skattlegging og kommunebudsjettene"

Kommunaldepartementet: "Retningslinjer for kommunal/fylkeskommunal langtidsbudsjettering"

Anbefalt litteratur

St.meld. nr. 37 (1973-74): "Om den videre utvikling av statens budsjettssystem"

Stortingsproposisjon nr. 1 (Gul bok): Statsbudsjettet

Stortingsmelding nr. 1: Nasjonalbudsjettet

Jon Lundesgaard: "Programbudsjettering", nr. 2 og nr. 1 — 1979, BI's skriftserie, nr. 2, 1978/nr. 1, 1979

Emneoversikt

Vår

1. Innledning

- Den offentlige sektors omfang og samfunnsøkonomiske betydning
- Forskjellige inndelinger av den offentlige sektor
- Funksjoner og oppgaver

2. Anvendt velferdsteori
 - Konsekvensanalyser
 - Indirekte virkninger
 - Nytte-/kostnadsanalyser
 - Kollektive goder
 - Produksjon ved fallende gjennomsnittskostnader
3. Planøkonomi og markedsøkonomi
 - Mål og midler i offentlig planlegging
 - Sentralisert eller desentralisert beslutninger
 - Planlegging på forskjellige nivåer
 - Planlegging under usikkerhet
 - Interesseorganisasjonene og forhandlingsøkonomi
4. Finanspolitikk
 - Offentlige utgifter
 - Skatter og avgifter
 - Overføringer

Høst

5. Offentlige budsjetter/regnskap
 - Typer/formål
 - Forskrifter og prinsipper
 - Optimal budsjettpolitikk
6. Offentlig planlegging
 - Statsbudsjettet/Statsregnskapet
 - Nasjonalbudsjettet/Nasjonalregnskapet
 - Langtidsprogrammet
 - Modeller i offentlig planlegging (MODIS, MSG etc.)

Gjennomføring

39 timer i 2. semester, 3 timer pr. uke.

39 timer i 3. semester, 3 timer pr. uke.

Evaluerings

Skriftlig eksamen over 5 timer etter 3. semester.

Kontinuasjon

Normalt arrangeres det kontinuasjon i påfølgende semester.

KURS: 6307 Finans

KURSANSVARLIG(E): Pål Korsvold, Dag Michalsen

SEMESTER: 3

FAGSEKSJON: SØKF

VEKTTALL: 2

Mål

Å utvikle studentens ferdighet til å løse de viktigste problemer forbundet med foretakets investerings- og finansieringsbeslutninger.

Forkunnskaper

Kurset bygger på kunnskaper fra kursene Bedriftsøkonomi/Regnskap og Samfunnsøkonomi.

Obligatorisk litteratur

Boye, Knut: Finansielle Emner, Bedriftsøkonomens Forlag 1979

Rentetabeller, BI

Anbefalt litteratur

O. H. Jensen og K. Boye: Oppgavesamling i finansiering, Bedriftsøkonomens Forlag 1980

O. H. Jensen og K. Boye: Oppgaveløsninger i finansiering, Bedriftsøkonomens Forlag 1980

Emneoversikt

1. Målsettinger
2. Analyse av omløpsmidler
3. Kapitalbehovsberegninger
4. Investeringsanalyse
 - Metoder
 - Skatt
 - Inflasjon
5. Investering under usikkerhet
 - Analytiske metoder
 - Kapitalverdimodellen
6. Kapitalkostnadsberegninger
7. Bedriftens finansiering
8. Dividendepolitikk

Gjennomføring

Kurset foreleses over 13 uker á 4 timer. Med den tid som er til disposisjon for en forholdsvis omfattende stoffmengde, må forelesningsformen bli benyttet i ganske stor utstrekning. En vil så langt som mulig inkludere praktiske oppgaver og cases i undervisningen for å illustrere endel av de praktiske problemene forbundet med foretakets investerings- og finansieringsanalyse.

Evaluering

Skriftlig eksamen over 5 timer.

Kontinuasjon

Normalt arrangeres det kontinuasjon i påfølgende semester.

Mål

Første del av kurset behandler regnskapsanalysen som tar sikte på å belyse økonomiske forhold i et avsluttet regnskap. Ved vurderingen blir det lagt vekt på kapitalavkastning, kapitalanvendelse, soliditet og likviditet.

En oversikt som viser tilgang og disponering av finansielle ressurser (strømningsanalyse) samt likviditetsutviklingen (kontantstrømsanalyse) blir særskilt behandlet. Ulike regnskapsaspekter ved konsern blir videre gjennomgått i forelesningsserien.

Andre del av kurset tar sikte på å gi en innføring i de formelle krav til regnskapsystemet i.h.t. lover og forskrifter, samt i ulike regnskapssystemer/regnskapsorganisasjon i privat og offentlig sektor.

Forkunnskaper

Det forventes at den enkelte deltaker har gjennomgått kurset 6302 Bedriftsøkonomi/Regnskap.

Obligatorisk litteratur

Kinserdal, Arne: Regnskapsanalyse

Vårdal, Paul: Norsk regnskapslovgivning (bind I og II samt ajourføringshefte)

NSRF: Anbefalinger til God Regnskapsskikk

Kinserdal og Johnsen: Finansregnskap

Anbefalt litteratur

Fjell, J. T.: Regnskapsanalyse

Sandilands, F. E. P.: Inflation accounting. Report of the Inflation Accounting Committee, 1976

Andenæs, T.: Årsoppgjøret i praksis

Emneoversikt

Del 1:

1. Statisk regnskapsanalyse
 - rentabilitet
 - finansiering
 - likviditet
 - soliditet
2. Strømnings- (Finansierings-) analyse

3. Konsern
 - former
 - metoder
 - selskaps-/skatterettslige regler
4. Inflasjonsjusterte regnskaper
 - tradisjonell modell
 - prinsnivåjustert modell
 - verdimodeller

Del 2:

1. Formelle krav til regnskapssystemet
 - regnskapspliktige
 - regnskapsplikten (omfang, innhold, dokumentasjon m.m.)
2. Regnskapssystemer og regnskapsorganisasjon i privat sektor
 - systemer for regnskapsføring (bl.a. eget anlegg, minidatamaskin, integrerte EDB-systemer, servicebyrå m.m.)
 - organisering og ledelse av databehandlingsfunksjonen
 - eksterne krav til EDB-førte regnskaper
3. Regnskapssystemer og regnskapsorganisasjon i offentlig sektor

Gjennomføring

Faget foreleses i 3. semester, 13 uker á 3 timer, totalt 39 timer, og i 4. semester 13 uker á 4 timer, totalt 52 timer.

Evaluerings

5 timers skriftlig eksamen ved slutten av 4. semester.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære eksamen påfølgende år.

KURS: 6322 Markedsføring

KURSANSVARLIG(E): Runar Framnes

SEMESTER: 3.

FAGSEKSJON: SMF

VEKTTALL: 2

Mål

Undervisningen tar sikte på å gi grunnleggende innføring i de forskjellige aspekter av markedsføringen slik de er spesifisert nedenfor. Ut fra pensumlitteratur, forelesninger og diskusjon av oppgaver skal studentene få forståelse for markedsføringens virkemåte og bli i stand til å bidra aktivt med løsning av enklere markedsføringsproblemer i praksis.

Forkunnskaper

Det forventes ingen spesielle forkunnskaper, men da markedsføringen er nær knyttet til andre funksjoner og dessuten er et praktisk fag, vil studenter med kjennskap til andre bedriftsøkonomiske disipliner og/eller relevant praksis ha lettere for å tilegne seg kunnskaper innenfor spesielle områder og knytte forbindelse til praksis.

Litteratur

Ulf af Trolle/S. E. Blom: Markedsføring, BI, siste utgave

Blom/Framnes: Oppgaver i markedsføring

Emneoversikt

Markedssystemet, beslutnings- og tilpasningsproblemer, kap. 1 — 5

Grunnleggende analytiske metoder, kap. 6 — 8

Konkurransemidlene, kap. 9 — 13

Markedsplanlegging, kap. 14 — 16

Gjennomføring

Faget omfatter 39 timer forelesning over ett semester, 3 timer pr. uke. Undervisningen baseres på og følger lærebokens disposisjon.

Evaluerings

Eksamen avholdes etter gjennomført undervisning. Ved eksamen har man 5 timer til rådighet.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

KURS: 6310 Seminararbeid

KURSANSVARLIG(E): Faglig stab

SEMESTER: 4.

FAGSEKSJON: Alle

VEKTTALL: 2

Mål

Seminaroppgaven skal gi studentene trening i å planlegge, gjennomføre og presentere et skriftlig fordypningsarbeid innenfor ett eller flere av de emner som inngår i studiet.

Forkunnskaper

Ingen spesielle.

Gjennomføring

Seminararbeidet utføres av en til to studenter. Ved større arbeid kan BI godkjenne arbeidsgrupper på tre studenter etter skriftlig søknad til Høyskolekontoret.

Emner

Studentene skal selv skaffe seg emner. I enkelte tilfeller vil fagseksjonene ha for- tegnelser over emner av allmenn interesse. Forslag til emne m/oppgavedisposisjon leveres/sendes BI's sekretariat Nadderud/Frysja. Disposisjonen skrives på spesielle formularer som fås på BI.

Veiledning

Studentene vil få beskjed dersom disposisjonen ikke godkjennes. I slike tilfeller skal ny disposisjon utarbeides. For veiledning underveis, kontaktes den oppgitte veileder (faglærer). Det anbefales at studentene holder god kontakt med veileder under arbeidet.

Skrijving av seminaroppgave

Deler av kapittelet om "Arbeidet med diplomoppgaven" kan benyttes også i arbeidet med Seminaroppgaven. Spesielt nyttig er avsnitt 7, "Arbeidsmetodikk".

Innlevering

Seminaroppgaven innleveres i 2 eksemplarer senest 15. september i 5. semester.

Evaluerings

Seminaroppgaver bedømmes etter vanlig karakterskala. Det vil ved bedømmelsen bli lagt vekt på arbeidets omfang, dybde og grad av selvstendig arbeid. Dersom studentene gjennom det innleverte arbeidet ikke dokumenterer kunnskaper utover forelesninger og pensumlitteratur, vil dette medføre "ikke bestått".

Kontinuasjon

Dersom seminararbeidet ikke godkjennes må nytt seminararbeid innleveres. Eventuell omarbeidelse av tidligere arbeid diskuteres med veileder.

KURS: 6311 Revisjon I

KURSANSVARLIG(E): Randi Jørgensen Aamodt

SEMESTER: 4.

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Kurset skal gi studentene en innføring i revisjonens stilling og funksjon i samfunnet. Studentene skal få kunnskap om revisjonens målsetting, de lover og regler som gjelder revisors arbeid og de krav som stilles til revisor.

Det skal skapes forståelse for hvorfor og hvorledes et revisjonsarbeid utføres. Det vil bli gitt eksempler på metoder og teknikker som benyttes i revisjonsarbeidet.

Forkunnskaper

Kurset krever kunnskap i bedriftsøkonomi og regnskap. Studentene bør derfor ha gjennomført kurset i Bedriftsøkonomi/Regnskap og deler av Regnskap II.

Obligatorisk litteratur

Vårdal, Paul: Revisoryrket

Andersen og Jægtnes: Oppgavesamling i revisjonsfag

Norges Statsautoriserte Revisorers Forening: Revisors Håndbok 1982

Föreningen Auktoriserade Revisorer, FAR: Kompendium i revisjonsteknik

I tillegg vil materiale utdelt på forelesningene være å anse som pensum.

Det tas forbehold om endringer i litteraturen.

Emneoversikt

Revisoryrket:

- Revisjonens målsetting

- Revisjonsplikt

- Valg av revisor

- God revisjonsskikk

- Revisors uavhengighet, ansvar, taushet- og opplysningsplikt

Revisjonsmetoder:

- Områdeinndeling

- Intern kontroll, vurdering

- Gjennomføring av revisjonen

Konklusjoner:

- Revisjonsberetningen

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i vårsemesteret med 3 timer pr. uke i 13 uker. Arbeidsformen vil være forelesninger med gjennomgåelse av oppgaver og cases som studentene har arbeidet med i grupper.

Evaluerings

Skriftlig 4 timers eksamen ved slutten av 4. semester.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen.

Mål

Kurset gir en grundig innføring i personbeskatningssystemet og reglene om beskatning av gevinst ved avhendelse av fast eiendom. Dessuten gis det en innføring i ligningsforvaltningens oppbygning og arbeidsmåte, herunder skjønnsliggning og skatteberegning. Videre gjennomgås reglene om hvem som er skatteskyldige til Norge (skattesubjektene) og harmonisering av norsk og utenlandsk skatterett (skatteavtalene). Kurssets hovedvekt vil ligge på personbeskatningen og gevinst av fast eiendom basert på de krav som stilles til Revisoreksamen.

Forkunnskaper

Det stilles ingen spesielle krav til forkunnskaper utover de studentene skal ha til-egnet seg på dette trinn i studiet.

Obligatorisk litteratur

Magnus og Nilsen: Nøkkelen til selvangivelsen, 1982.

Enten: Vårdal, Skatterett for næringsdrivende, 5 utgave pluss vedlegg

Eller: Ajer: Skatterett. Håndbok for næringsliv og studier. 9. utgave

Anbefalt litteratur

Koch og Krefthing: Gevinstbeskatning ved avhendelse av fast eiendom, 1981

Studentene må gå til anskaffelse av Jacob Jarøy: *Norsk Skattelovsamling*, siste utgave. Lovsamlingen er tillatt hjelpemiddel ved eksamen.

Emneoversikt

1. *Innledning*. Oversikt. Litteratur. Legalitetsprinsippet. Rettskilder. Sentrale begreper: Fordel og innvinning av fordel. Utgift til inntekts ervervelse. Hovedgrupper av skattesubjekter. 2 timer.
2. *Den personlige skatteplikt*. Gjennomgåelse av selvangivelse for personlige skattepliktige. 16 timer.
3. *Gevinst av fast eiendom*. Boligeiendommer. Grunnarealer. Andels- og aksjeleilighet. Betinget skattefritak for gevinst av fast eiendom. 10 timer.
4. *Skattesubjektene*. 2 timer
5. *Skatteavtalene*. 2 timer
6. *Skattebetalingsordningen*. 2 timer
7. *Ligningsforvaltningen, skjønnsliggning, skatteberegning*. 5 timer

Gjennomføring

Faget undervises i 4. semester i 39 timer over 13 uker, dels som forelesninger og dels ved løsning av øvelsesoppgaver.

Evaluerings

Skriftlig eksamen over 3 timer i slutten av semesteret.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i høstsemesteret.

KURS: 6313 Rettslære I

KURSANSVARLIG(E): Sverre Faafeng

SEMESTER: 4.

FAGSEKSJON: SRRJ

VEKTTALL: 2

Mål

Ifølge departementets rammeplan er revisjonsstudiet et yrkesrettet studium, som blant annet tar sikte på

- å gi studentene den teoretiske utdannelse som ansees nødvendig for utføring av de oppgaver som tilligger en registrert revisor,
- å kvalifisere for opptak på det Høyere revisorstudium

Rettslære I vil gi studentene en grunnleggende innføring i sentrale juridiske fagområder av betydning for revisor.

Forkunnskaper

Det forutsettes ingen særskilte forkunnskaper i faget.

Obligatorisk litteratur

Fr. Fr. Gundersen: Hovedlinjer i avtaleretten (Eget forlag 1977)

Karsten Gaarder: Forelesninger over kjøp, 9. utg. (Aschehoug 1980) (8. utg. kan også benyttes)

Sverre Faafeng jr.: Forbrukerkjøp, kompendium 1982

Anbefalt litteratur

Jo Hov: Avtalerett, Universitetsforlaget 1980

Kai Kruger: Norsk Kjøpsrett, 2. rev. utg. Universitetsforlaget, 1977

Obligatorisk oppslagsverk

Norges Lover 1685 — 1981 (tillatt eksamenshjelpemiddel)

Oppgavesamling

Øvelsesoppgaver i juridiske fag, BI 1982

Emneoversikt

I. Rettskilder og juridisk metode. Rettssystemet

II. Avtalerett

- avtaleinngåelse
- representasjon og fullmakt
- ugyldighetsgrunnene
- tolkning av avtaler

III. Kjøpsrett

- kjøpslovens systematikk
- andre lover i kjøpsforhold
- kjøpekontraktens normalinnhold
- standardkontrakter
- risikoens overgang
- forsinkelser
- mangler
- særlig om forbrukerkjøp

Gjennomføring

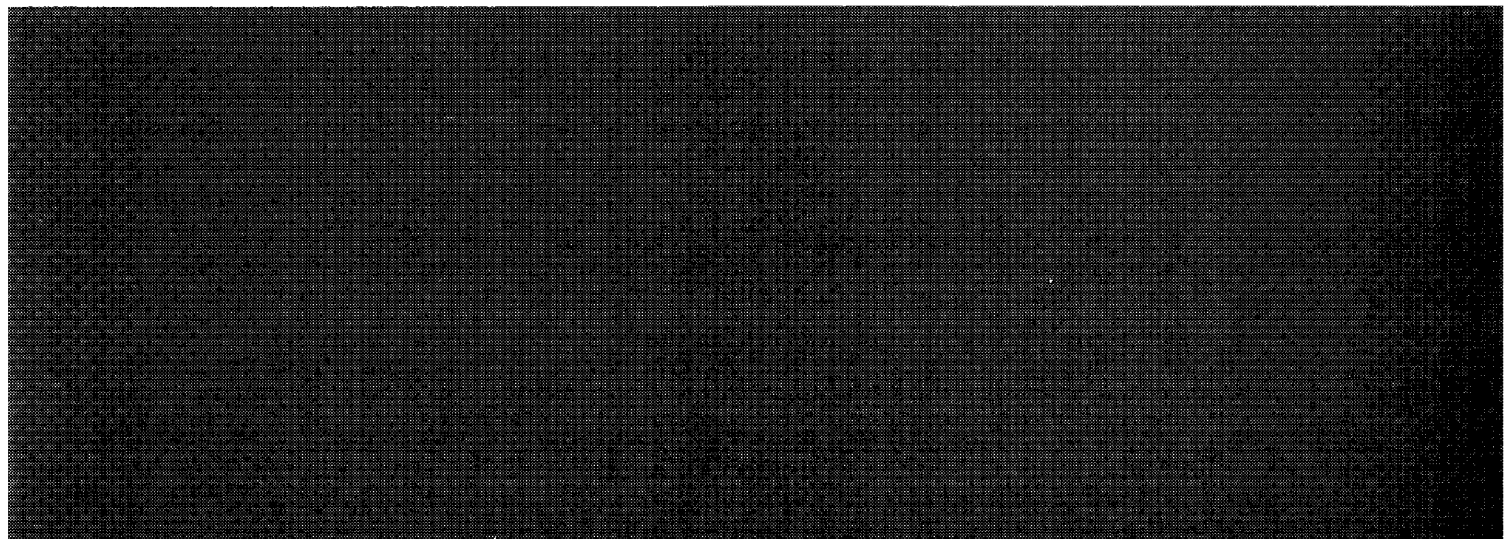
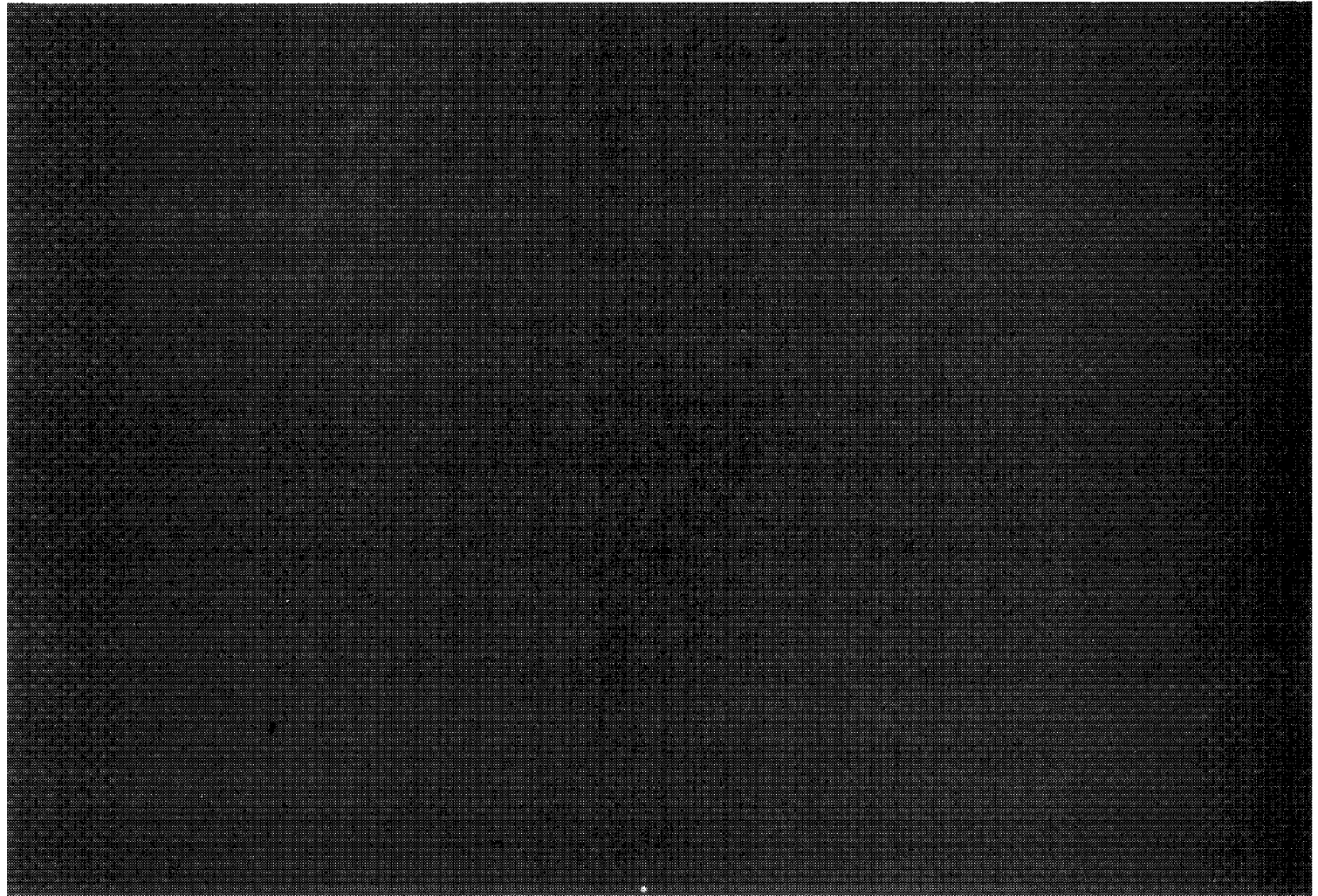
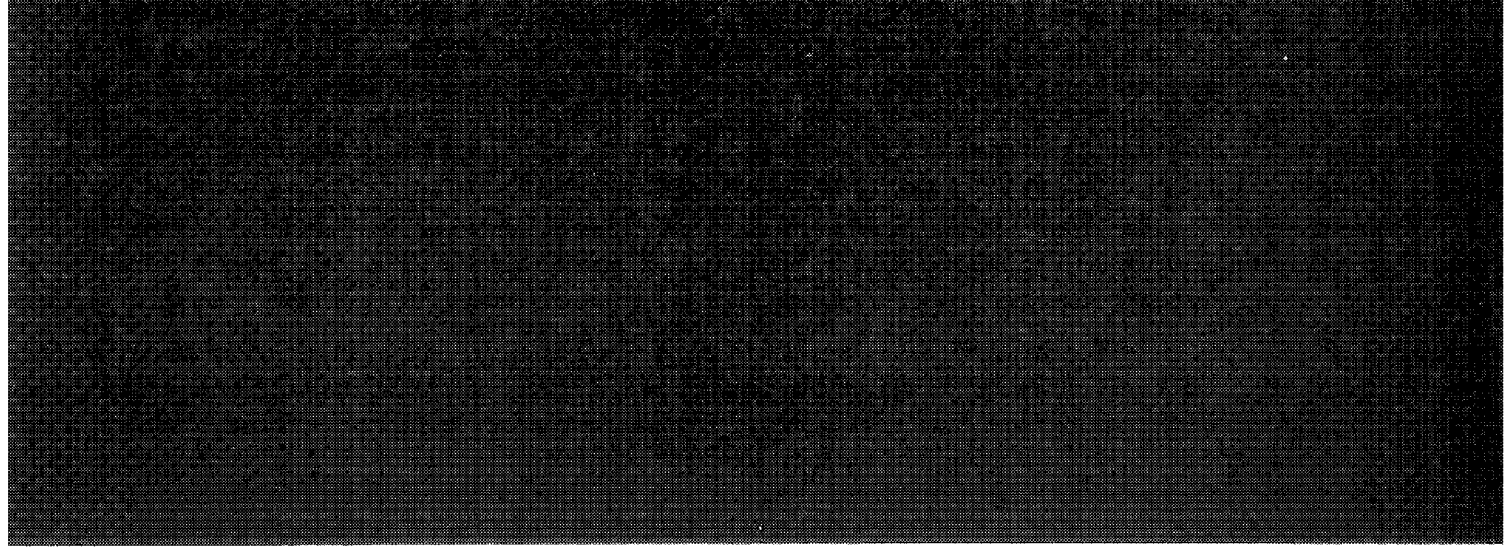
Kurset gjennomføres i studiets 4. semester med tre timers forelesninger pr. uke over 13 uker, ialt 39 timer. På grunn av forelesningsformen anbefales det at studentene på forhånd setter seg inn i den pensumlitteratur som det skal foreleses over. Deler av pensum forutsettes gjennomført ved selvstudium. Det vil bli avsatt tid til gjennomgåelse av øvelsesoppgaver.

Evaluerings

Det avholdes skriftlig eksamen ved slutten av 4. semester. Eksamen varer i tre timer.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen arrangeres samtidig med ordinær eksamen for etterfølgende årskull, det vil si ett år senere.

STIFTELSEN
**Bedriftsøkonomisk
Institutt**

Hans Burumsv. 30, 1340 Bekkestua.
Telefon 02/12 30 50